

117 SPØRGSMÅL OG SVAR OM EU

117 SPØRGSMÅL OG SVAR OM EU

117 spørgsmål og svar om EU

Februar 2003

Folketinget
Christiansborg
1240 København K
Danmark

Telefon: 33 37 55 00
Telefax: 33 32 85 36
Internet: www.folketinget.dk
www.eu-oplysningen.dk

ISBN 87-988924-2-8

Omslag: phonowerk
Layout: phonowerk
Tryk: Schultz Grafisk A/S
Oplag:

Billederne på de nedenfor angivne sider er hentet fra Europa-Kommis-
sions audiovisuelle arkiv (<http://europa.eu.int/comm/mediatheque>):10,
12, 13, 14, 15, 16, 18, 22, 25, 27, 30, 31, 43, 44, 45, 46, 51, 52, 55,
62, 66, 68, 88, 95, 98, 110, 111, 114, 116, 121, 133, 135.

FORORD

Der stilles mange spørgsmål om EU : Hvad er Det Europæiske Konvent? Hvad handler Nice-traktaten om? Hvad er en regeringskonference? Hvornår bliver de første nye lande optaget i EU?

Hvad enten man er for eller imod EU, er det godt at have facts på plads. EU og de mange vanskelige ord og begreber, der er knyttet til EU, er for mange mennesker ganske uigennemskuelige. Selv om mængden af EU-information efterhånden er massiv, er det ofte svært at få direkte svar på sine spørgsmål. Formålet med denne bog er derfor at give direkte, korte og neutrale svar på 117 spørgsmål om EU.

Bogen tager udgangspunkt i de mange spørgsmål, som Folketingets EU-Oplysning modtager og besvarer. Indledningsvis gennemgås visse af EU's institutioner, hvorefter spørgsmål-svar-delen kommer vidt omkring i EU-stoffet. Der er besvarelser af spørgsmål om EU's historie, fremtid, traktatgrundlag, medlemslande, udvidelsen og meget mere. Der er i besvarelserne taget højde for Nice-traktatens ikrafttræden den 1. februar 2003, og mange af spørgsmålene er opstået i kølvandet på den vellykkede afslutning af det danske formandskab på topmødet i København i december 2002, hvor det blev besluttet at udvide EU med ti nye lande fra den 1. maj 2004.

Besvarelsen af spørgsmålene er udarbejdet, så hvert svar som udgangspunkt kan læses alene. For at undgå gentagelser er der ofte i en besvarelse henvist til andre spørgsmål, hvor begreber, der anvendes i den pågældende besvarelse, uddybes nærmere. Bogen tilsigter ikke at være en udtømmende gennemgang af vigtige EU-forhold, men læses hele bogen i sammenhæng giver det en grundlæggende viden om EU.

De 117 spørgsmål og svar er udarbejdet af fuldmægtig i EU-Sekretariatet Marianne Treumer Ammitzbøll i samarbejde med Folketingets EU-Oplysning. Folketingets EU-Oplysning besvarer gerne uddybende spørgsmål, der måtte opstå som led i læsningen af de 117 spørgsmål og svar eller spørgsmål, som i øvrigt vedrører EU (tlf. 3337 3337 eller e-mail euopl@folketinget.dk).

God fornøjelse.

Med venlig hilsen

Claus Larsen-Jensen

Formand for Folketingets Europaudvalg

INDHOLDSFORTEGNELSE

LISTE OVER DE 117 SPØRGSMÅL	6
------------------------------------	----------

EU'S INSTITUTIONER	10
---------------------------	-----------

Kort forklaring om EU's centrale institutioner med kontaktadresser.

2.1. Europa-Parlamentet	11
2.2. Rådet for den Europæiske Union (Ministerrådet/Rådet)	12
2.3. Europa-Kommissionen	12
2.4. Domstolen og Retten i Første Instans	14
2.5. Revisionsretten	15
2.6. Den Europæiske Centralbank (ECB)	16
2.7. Det Økonomiske og Sociale Udvalg (ØSU)	17
2.8. Regionsudvalget	18
2.9. Den Europæiske Ombudsmand	19

SPØRGSMÅL OG SVAR	20
--------------------------	-----------

Her gengives spørgsmål med tilhørende svar. Hvert enkelt svar kan som udgangspunkt læses alene. Der er dog indimellem henvist til andre spørgsmål, hvor dette er relevant. Bogen er på den anden side udarbejdet, så den kan læses fra ende til anden, uden at der vil være alt for mange gentagelser. Læses hele publikationen, giver det en grundlæggende viden om centrale EU-forhold. Som nævnt i forordet er formålet at videreformidle faktuel og neutral information om EU i form af direkte, korte og neutrale svar på 117 spørgsmål om EU. Fol-

ketingets EU-Oplysning besvarer gerne uddybende spørgsmål eller øvrige spørgsmål vedrørende EU (tlf. 3337 3337 eller e-mail euopl@folketinget.dk).

STIKORDSREGISTER

138

DE 117 SPØRGSMÅL

EU'S HISTORIE	20
1. Hvad er formålet med EU?	20
2. Hvordan startede EU?	21
3. Hvilke internationale organisationer var der i Europa før EU?	23
4. Hvad er Schuman-erklæringen?	24
EU'S FREMTID	26
5. Hvad handler Nice-traktaten om?	26
6. Hvad sker der i 2004?	27
7. Hvad er Det Europæiske Konvent?	28
TRAKTATGRUNDLAGET	30
8. Hvad er en traktat?	30
9. Hvor mange traktater bygger EU-samarbejdet på?	31
10. Hvad er forskellen på mellemstatsligt og overstatsligt samarbejde?	32
11. Hvad er EU's tre søjler?	32
12. Hvad er ratifikation?	34
13. Hvornår kom EF til at hedde EU?	34
MEDLEMSSTATERNE	35
14. Hvilke lande er medlemmer af EU, og hvornår blev de medlemmer?	35
15. Er Gran Canaria med i EU?	35
16. Hvad er Grønlands og Færøernes forhold til EU?	35
17. Er Norge medlem af EU?	37
18. Hvad har Bermuda med EU at gøre?	37
19. Kan et land melde sig ud af EU eller blive smidt ud af EU?	38
20. Hvilke folkeafstemninger om EU har der været i EU-landene?	38
UDVIDELSEN	40
21. Hvad står der i traktaten om proceduren for EU's udvidelse?	40
22. Hvilke lande har søgt om optagelse i EU?	40
23. Hvilke krav skal et land opfylde for at blive medlem af EU?	43

24. Hvornår startede forhandlingerne om udvidelsen af EU?	44
25. Hvornår bliver de første nye lande optaget i EU?	45
EUROPA-PARLAMENTET	46
26. Hvad har Mickey Mouse med Europa-Parlamentet at gøre?	46
27. Hvem er de danske medlemmer af Europa-Parlamentet?	47
28. Hvor mange politiske grupper er der i Europa-Parlamentet?	47
29. Hvor mange danskere stemte til europaparlamentsvalget i 1999?	48
30. Hvad tjener et medlem af Europa-Parlamentet?	48
31. Hvor mange medlemmer af Europa-Parlamentet har de enkelte lande?	49
32. Kan et medlem af Europa-Parlamentet samtidig være medlem af et nationalt parlament?	49
33. Hvor ligger Europa-Parlamentet?	51
RÅDET	52
34. Hvad er forskellen på "Rådet" og "Det Europæiske Råd"?	52
35. Hvad sker der på møderne i Det Europæiske Råd?	53
36. Hvad er en regeringskonference?	54
37. Hvad gør man med rådsmøder, når EU-landene ikke har ministre for samme områder?	54
38. Hvad vil det sige, at et land "har formandskabet"?	55
39. I hvilken rækkefølge udøves formandskabet?	56
40. Hvem er hr./fru FUSP?	57
41. Hvad er trojkaen?	57
42. Hvad er COREPER?	57
43. Hvad betyder kvalificeret flertal og blokerende mindretal?	58
44. Hvordan er stemmewægtene fordelt i Rådet?	60
KOMMISSIONEN	61
45. Hvad hedder medlemmerne af Kommissionen?	61
46. Hvad er et kabinet?	63
47. Hvor mange arbejder i Kommissionen?	63
48. Hvad er en grøn bog og en hvid bog?	63
DOMSTOLEN	64
49. Hvorfor hedder det EF-Domstolen og ikke EU-Domstolen?	64
50. Kan jeg anlægge sag ved Domstolen?	64
51. Hvilke typer af søgsmål er der ved Domstolen?	65
52. Hvad er en generaladvokat?	66
53. Er Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol en del af EU-systemet?	67

DANMARK OG EU	68
54. Hvordan kom Danmark med i EF?	68
55. Hvad er de danske forbehold?	69
56. Hvorfor har vi folkeafstemninger om EU i Danmark?	77
57. Hvor mange folkeafstemninger om EU har der været i Danmark?	80
58. Hvordan behandler den danske regering forslag til EU-retsakter?	81
59. Hvad er Europaudvalget?	82
60. Hvem arbejder på Den Danske Repræsentation i Bruxelles?	85
61. Hvor ofte har Danmark aktiveret forsvarsforbeholdet?	86
62. Kan tyskere og andre EU-borgere købe sommerhus i Danmark?	87
GENERELT	88
63. Findes der en officiel EU-sang?	88
64. Hvad symboliserer EU's flag?	88
65. Er Europarådet en del af EU?	88
66. Er der mulighed for taxfree shopping, hvis jeg rejser til Gran Canaria?	89
67. Hvornår er det Europadag?	90
68. Hvor mange sprog bruger man i EU?	90
69. Er EU-Tidende en avis?	90
70. Hvad har EU med sommertid at gøre?	91
71. Hvem var Europa?	91
72. Er klokken den samme i hele EU?	91
73. Hvad er COSAC?	92
74. Hvor stort er EU's budget?	93
75. Hvordan vedtages EU's budget?	93
REGLERNE	96
76. Hvad er nærhedsprincippet?	96
77. Hvad er en forordning?	97
78. Hvad er et direktiv?	98
79. Hvad er en fælles holdning?	99
80. Hvor kan jeg finde EU's regler?	101
81. Hvad vil det sige at notificere?	101
82. Hvilke beslutningsprocedurer er der i EU?	102
83. Hvordan fungerer høringsproceduren?	102
84. Hvordan fungerer den fælles beslutningsprocedure?	103
85. Kan Kommissionen vedtage regler?	106
86. Hvad er "acquis communautaire"?	107

EUROEN	108
87. I hvilke lande bruger man euro?	108
88. Hvad "koster" en euro, og hvordan ser den ud?	108
89. Hvad er ØMU'en?	110
90. Hvad er konvergenskriterier?	112
91. Er ERM II en ny figur i Star Wars?	113
92. Hvad er stabilitets- og vækstpagten?	113
SCHENGEN	115
93. Hvad er Schengen-samarbejdet, og hvorfor hedder det sådan?	115
94. Hvilke lande deltager i Schengen-samarbejdet?	115
95. Skal jeg have mit pas med, hvis jeg rejser til et andet EU-land?	116
96. Skal jeg have mit pas med, hvis jeg camperer i de norske fjelde?	116
97. Deltager Færøerne og Grønland i Schengen-samarbejdet?	117
98. Hvad er et Schengen-visum?	117
99. Hvad er et pillepas?	117
100. Hvilke oplysninger registreres som led i Schengen-samarbejdet	118
101. Kan den svenske polis og det tyske polizei fortsætte heftige biljagter ind i Danmark?	118
POLITIKKER	120
102. Hvad er CAP?	120
103. Hvad er det indre marked?	122
104. Hvad har det indre marked med fodboldklubbers transferregler at gøre?	124
105. Hvad har VM i fodbold med EU's konkurrenceregler at gøre?	124
106. Hvor kan man finde oplysninger om EU-støtte, og hvilke projekter den gives til?	125
107. Hvad er miljøgarantien?	126
108. Kan der gives statsstøtte til virksomheders produktion af kondomer?	128
EU OG TREDJELANDE	130
109. Hvad indebærer EU's fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik?	130
110. Hvad er EFTA og EØS?	132
111. Hvad er Lomé-konventionerne og Cotonou-aftalen?	133
112. Hvad betyder AVS-landene?	135
TAL OM EU	136
113. Hvor mange mennesker bor der i EU?	136
114. Hvor stort et areal dækker EU?	136
115. Hvor mange mennesker bor der pr. km ² i EU?	136
116. Hvad er den forventede levetid i EU?	137
117. Hvor mange mennesker bor der i kandidatlandene?	137

EU'S INSTITUTIONER

I Danmark har vi institutioner som f.eks. kongehuset, Folketinget, Folketingets Ombudsmand, regeringen og de hertil knyttede ministerier, der er med til at tegne billedet af, hvordan Danmark fungerer som samfund. På samme måde er det vigtigt at se på EU's institutioner for at forstå, hvordan EU-samarbejdet fungerer. Det er samspillet mellem disse institutioner og deres rolle i EU's beslutningsprocesser, der er med til at karakterisere EU-samarbejdet.

Det, der som udgangspunkt er helt specielt for EU-samarbejdet i forhold til andre former for internationalt samarbejde, er bl.a., at EU's medlemsstater har accepteret, at der til EU er knyttet en række institutioner, der er uafhængige af medlemslandene. Disse institutioner er en del af EU som sådan og kan træffe beslutninger eller være med til at træffe beslutninger, som er bindende for medlemsstaterne og deres borgere. Hver institution har sin helt egen rolle og særlige opgave som led i EU's beslutningsprocesser, og EU's regler og

beslutninger bliver til i et detaljeret samspil mellem de forskellige institutioner.

Europa-Parlamentets bygning i Strasbourg – se i øvrigt spørgsmål 33 om Europa-Parlamentets beliggenhed.

De tre største af EU's institutioner er **Europa-Parlamentet**, **Rådet for Den Europæiske Union** og **Europa-Kommissionen**. Andre centrale institutioner er **Domstolen**, **Retten i Første Instans** og **Revisionsretten** samt **Den Europæiske Centralbank**, **Det Økonomiske og Sociale Udvalg** (ØSU), **Regionsudvalget**, og **Den Europæiske Ombudsmand**.

Nedenfor gennemgås disse institutioners opbygning og opgaver ganske kort, mens spørgsmålssvar-delen indeholder mere uddybende beskrivelser af udvalgte forhold vedrørende de enkelte institutioner.

2.1. Europa-Parlamentet

Europa-Parlamentets væsentligste arbejdsopgaver kan opdeles i tre dele:

1. Deltagelse i **lovgivningsprocessen** i EU.
2. Vedtagelse af **EU's budget**.
3. Udøvelse af **demokratisk kontrol** ved at overvåge den udøvende magt i Unionen.

Europa-Parlamentet består af politikere fra EU's medlemsstater valgt ved direkte valg i hvert af EU's medlemslande. Medlemmerne af Europa-Parlamentet vælges for 5 år ad gangen. Der er i dag 626 medlemmer af Europa-Parlamentet, hvoraf de 16 er valgt i Danmark. Efter det næste valg til Europa-Parlamentet i 2004 vil der være 732 medlemmer af Parlamentet (se spørgsmål 31).

Europa-Parlamentet har gradvis udviklet sig som institution. Da Det Europæiske Kul- og Stålfællesskab blev grundlagt i 1952, blev forløberen for Parlamentet kaldt "Forsamlingen", og medlemmerne heraf var samtidig medlemmer af de nationale parlamenter i de seks medlemslande. Forsamlin-

gen havde kun rådgivende funktioner, hvilket er ændret, så Europa-Parlamentet i dag indtager en central rolle som aktør i EU's beslutningsprocesser (se spørgsmål 84).

Medlemmerne af Europa-Parlamentet er ikke opdelt efter nationalitet, men har på tværs af nationaliteterne fordelt sig i en række politiske grupper, der repræsenterer politiske hovedstrømninger i medlemsstaterne (se spørgsmål 28).

På samme måde som Folketinget har forskellige fagudvalg, der behandler lovforslag, før de sættes til afstemning i Folketingssalen, har Europa-Parlamentet forskellige udvalg, der behandler sager, før de behandles og sættes til afstemning i plenum, det vil sige, når alle Parlamentets medlemmer deltager i sagens behandling.

Du kan læse mere om Europa-Parlamentet på hjemmesiden: www.europarl.eu.int

Kontakt til Europa-Parlamentet:

Europa-Parlamentet

Generalsekretariatet
Centre Européen
Plateau du Kirchberg, B.P.1601
L-2929 Luxembourg
Tlf. +352 43 001
Fax. +352 43 002 92 92

Europa-Parlamentet, Informationskontoret i Danmark

Christian IX's Gade 2,
1111 København K
Tlf. 33 14 33 77
Fax 33 15 08 05
E-mail: epkobenhavn@europarl.dk
www.europarl.dk

Rådsbygningen "Justus Lipsius" i Bruxelles.

2.2. Rådet for den Europæiske Union (Ministerrådet/Rådet)

Rådet for Den Europæiske Union er den oprindelige centrale lovgivende institution i EU, dog med Europa-Parlamentet som medlovgiver på flere og flere områder.

Rådet består af en repræsentant for hver af medlemsstaternes regeringer, som regel en minister. Afhængigt af, hvilken type af sager der diskuteres, er Rådets sammensætning af ministre forskellig. F.eks. mødes landbrugsministrene, når det er landbrugsspørgsmål, der er på dagsordenen, mens ministrene med ansvar for miljø mødes for at diskutere og træffe beslutninger i miljøspørgsmål (se spørgsmål 37).

Stort set alle beslutninger i Rådet træffes med enten enstemmighed eller kvalificeret flertal. Enstemmighed betyder, at et forslag kan forkastes, hvis blot et enkelt land stemmer nej - med andre ord har alle lande vetoret. Som eksempel kan nævnes, at beslutninger vedrørende harmonisering af afgifter, eksempelvis moms, træffes med enstemmighed. Kvalificeret flertal betyder, at medlemsstaterne er tildelt forskellige stemmewægte, og at

et medlemsland kan blive nødt til at acceptere, at der vedtages beslutninger, som det ikke har stemt for (se spørgsmål 43).

Før de danske ministre tager til møde i EU's ministerråd og handler på Danmarks vegne, skal de have godkendt deres politik af Folketingets Europaudvalg (se spørgsmål 59).

Du kan læse mere om Rådet og dets arbejdsform på Rådets hjemmeside: <http://ue.eu.int>

Kontakt til Rådet:

Rådet for Den Europæiske Union (Ministerrådet)

Generalsekretariatet

Rue de la Loi 175

B-1048 Bruxelles

Belgien

Tlf. +32 2 285 61 11

Fax +32 2 285 73 97

2.3. Europa-Kommissionen

Mens medlemmerne af Rådet repræsenterer regeringerne i EU's medlemslande, er Europa-Kommissionen uafhængig af medlemslandene og skal handle i Fællesskabets almene interesse.

Kommissionen består af en politisk ledelse med 20 kommissærer med ansvar for hver sit politikområde – f.eks. er den danske kommissær Poul Nielson ansvarlig for udvikling og humanitær bistand. Kommissærerne er udpeget for en femårig periode. Alle medlemslande har én kommissær, dog har de store EU-lande (Tyskland, Frankrig, Spanien, Italien og Storbritannien) to kommissærer. Med Nice-traktaten ændres fordelingen af kommissærer således, at der fremover skal være én kommissær fra hvert medlemsland (se spørgsmål 45).

Kommissionen fungerer som et kollegium. Det betyder blandt andet, at det ikke er den enkelte kommissær, der er ansvarlig for en beslutning, men Kommissionen som helhed. Normalt mødes Kommissionen én gang om ugen, typisk onsdag. Kommissionens beslutninger træffes med simpelt flertal, selv om enstemmighed tilstræbes, så vidt det er muligt.

Kommissærerne har den politiske ledelse af Kommissionen, mens Kommissionen yderligere er delt op i 23 generaldirektorater med embedsmænd til at føre EU's politikker ud i livet. Generaldirektoraterne kan yderligere være delt op i tjenestegrene afhængigt af fagområde og arbejdsbyrde.

Kommissionen indtager en central rolle i beslutningsprocesserne i EU og er tillagt en del betydningsfulde opgaver. Kommissionen er på én gang initiativtager, administrator og kontrollant.

Kommissionen har stor indflydelse på lovgivningsprocessen i EU, selv om det formelt er Rådet, der træffer beslutning, ofte i samarbejde med Europa-Parlamentet. Kommissionen har som hovedregel monopol på initiativretten, hvilket betyder, at der skal ligge et forslag til lovgivning fremsat af Kommissionen, før Rådet kan træffe en afgørelse.

Kommissionens hovedkvarter – Berlaymont-bygningen i Bruxelles. Bygningen har i de seneste år været under renovering på grund af asbest.

Derudover kan Kommissionen også selv i visse nærmere afgrænsede tilfælde vedtage regler (se spørgsmål 85).

Det er Kommissionen, der skal sørge for, at EU's regler og budget bliver vedtaget, og at de programmer, som Europa-Parlamentet og Rådet vedtager, bliver gennemført. Derudover skal Kommissionen holde øje med, at medlemslandene overholder EU's regler. I tilfælde af, at medlemslandene ikke overholder reglerne, kan Kommissionen rejse sag mod dem ved EF-Domstolen (se spørgsmål 51). Kommissionen indtager også en vigtig rolle i forhold til indgåelse af EU's internationale handelsaftaler.

Forløberen for den nuværende Kommission hed "Den Høje Myndighed" og blev etableret tilbage i 1952, da Det Europæiske Kul- og Stålfællesskab blev oprettet (se spørgsmål 2).

Du kan læse mere om Kommissionen på hjemmesiden:

www.europa.eu.int/comm/

Kontakt til Kommissionen:

Europa-Kommissionen

Rue de la Loi 200

B-1049 Bruxelles

Belgien

Tlf. +32 2 299 11 11

Fax +32 2 295 01 38

Europa-Kommissionen

Repræsentation i Danmark

"Højbrohus"

Østergade 61, Postboks 144

1004 København K.

Tlf. 33 14 41 40

Fax 33 11 12 03

E-mail: eu@europa-kommissionen.dk

www.europa-kommissionen.dk

Domstolsbygningen i Luxembourg.

2.4. Domstolen og Retten i Første Instans

Domstolen er EU's øverste dømmende myndighed og har til opgave at værne om lov og ret ved fortolkning og anvendelse af EU's traktatgrundlag. En lang række af EU's retsprinsipper er udviklet gennem Domstolens praksis.

Det er specielt ved EU-samarbejdet, at der findes institutioner, som kan udstede regler, der direkte forpligter medlemsstaterne og disses borgere. EU har derfor oprettet en domstol, som kan dømme i sager, der vedrører medlemsstaternes forpligtelser i henhold til EU-retten. Domstolen skal sikre, at EU-retten overholdes, fortolkes og anvendes på samme måde i hele EU, uanset hvilket medlemsland en tvist udspringer fra. Domstolens rolle er at sikre en ensartet tolkning af EU-reglerne. Dom-

stolen kan afgøre sager, hvor medlemsstaterne, EU-institutionerne, virksomheder og enkeltpersoner er parter. Der findes flere forskellige typer af søgsmål ved Domstolen (se spørgsmål 51).

Domstolen har i dag 15 dommere, hvilket i praksis betyder, at der er en dommer fra hvert af medlemslandene. Med Nice-traktaten fastslås det, at Domstolen også fremover skal bestå af en dommer fra hver medlemsstat. Domstolen bistås af otte såkaldte generaladvokater, som offentligt skal fremsætte et forslag til afgørelse af de sager, der forelægges Domstolen (se spørgsmål 52).

I 1989 blev **Retten i Første Instans** oprettet i tilknytning til Domstolen for at aflaste denne for den store mængde af sager. Der blev dermed indført en appellmulighed i EU-domstolssystemet.

For at sikre, at domstolskontrollen også kan fungere effektivt i det udvidede EU, beskæftiger Nice-traktaten sig indgående med organiseringen af Domstolen og Retten i Første Instans og indfører en række ændringer. Retten i Første Instans får bl.a. tillagt flere kompetencer og nævnes særskilt i traktaten. I forbindelse med Nice-traktaten blev der vedtaget en ny statut for Domstolen, der foreligger som en protokol til traktaten (se spørgsmål 8). Statutten er en detaljeret gennemgang af betingelserne for Domstolens virke, bestemmelser om udnævnelse af dommere, betingelser for anlægelse af sager ved Domstolen og Retten i Første Instans m.v.

Du kan læse mere om Domstolen på hjemmesiden: www.curia.eu.int

Kontakt til Domstolen og Retten i Første Instans:

De Europæiske Fællesskabers Domstol

Palais de la Cour de Justice
Boulevard Konrad Adenauer
L-2925 Luxembourg
Tlf. +352 43 031
Fax +352 43 03 2500

2.5. Revisionsretten

Revisionsrettens opgave er at revidere EU's regnskaber og kontrollere, at EU's indtægter og udgifter er afholdt i overensstemmelse med de fastlagte budgetter og reglerne herfor.

Revisionsretten består af et medlem fra hvert EU-land. Medlemmerne indstilles af hvert enkelt medlemsland og udnævnes herefter af Rådet efter høring af Europa-Parlamentet for en periode af 6 år. På samme måde som kommissærerne er medlemmerne af Revisionsretten uafhængige af de øv-

rige fællesskabsinstitutioner og af medlemslandenes regeringer. Revisionsrettens kontrol skal være objektiv, og medlemmerne kan ikke afskediges i funktionsperioden uden særlig grund.

Revisionsretten foretager revision på et meget bredt arbejdsområde, lige fra EU's institutioner til de nationale, de regionale og de lokale myndigheder, der deltager i forvaltningen af EU's midler. Revisionsretten har også ret og pligt til at foretage revision hos modtagere af EU's midler i medlemslandene og i lande uden for EU - typisk i samarbejde med de nationale myndigheder i medlemslandene

Revisionsrettens hovedopgave er at kontrollere regnskaberne og ikke at bekæmpe uregelmæssigheder i regnskaberne som svindel, svig, misbrug osv. Revisionsrettens beretninger har dog betydning for, hvordan bekæmpelsen heraf foregår, selv om ansvaret ligger hos andre institutioner som f.eks. OLAF – Det Europæiske Kontor til Bekæmpelse af Svig.

EU's budget er så stort, at Revisionsretten ikke kan revidere samtlige finansielle transaktioner i

Revisionsretten i Luxembourg.

EU-sammenhæng. Derfor foregår kontrollen først og fremmest ved stikprøvekontrol. En stor del af det praktiske revisionsarbejde foregår ”ude i marken”, det vil sige lokalt hos forvalterne og modtagerne af midler fra EU.

Revisionsretten tilrettelægger selv sit arbejde og fastlægger selv sit arbejdsprogram. Det ligger dog fast, at arbejdet udmøntes i en årsberetning, hvor Revisionsretten sammenfatter bemærkninger om forvaltningen af EU’s finanser i det forløbne år.

Du kan se Revisionsrettens beretninger og læse mere om Revisionsretten på hjemmesiden:
www.eca.eu.int/

Kontakt til Revisionsretten:

Den Europæiske Revisionsret

Afdelingen for Forbindelserne Udadtil

12, rue Alcide De Gasperi

L-1615 Luxembourg

Tlf. +352 4398 45410

Fax +352 4398 46430

E-mail: euraud@eca.eu.int

2.6. Den Europæiske Centralbank (ECB)

Den Europæiske Centralbank har ansvaret for den fælles pengepolitik i euro-området og for at udstede euro-pengesedlerne (se spørgsmål 88). Da euro-landene har fælles pengepolitik, kan ansvaret herfor ikke ligge hos en centralbank i et af medlemslandene. Den Europæiske Centralbank blev oprettet den 1. juni 1998 med hovedsæde i den tyske by Frankfurt am Main.

Den Europæiske Centralbank er organiseret i tre styrende organer: Styrelsesrådet, Direktionen og Det Generelle Råd.

Den Europæiske Centralbanks bygning i Frankfurt am Main.

Styrelsesrådet er det helt centrale råd, som bestemmer den fælles pengepolitik og træffer beslutninger om eventuelle ændringer i renten. Styrelsesrådet består af cheferne for de nationale centralbanker i euro-landene og direktionen i Den Europæiske Centralbank. Styrelsesrådet mødes ca. hver 14. dag.

Direktionen har ansvaret for, at den fælles pengepolitik bliver gennemført på baggrund af de beslutninger, Styrelsesrådet vedtager. Direktionen består af seks medlemmer: en formand, en næstformand og fire menige medlemmer.

Det Generelle Råd består af ECB's formand og næstformand samt de 15 direktører fra EU-landenes centralbanker. Det Generelle Råd beskæftiger sig med emner, der vedrører landene uden for euroen, herunder ERM II-samarbejdet (se spørgsmål 91). Det Generelle Råd mødes ca. hver tredje måned.

Du kan læse mere om Den Europæiske Centralbank på hjemmesiden: www.ecb.int

Kontakt til Den Europæiske Centralbank

Den Europæiske Centralbank

Kaiserstrasse 29
D-60311 Frankfurt am Main
Tyskland
Tlf. +49 69 1344 0
Fax +49 69 1344 6000
E-mail: info@ecb.int

Med Nice-traktaten omfatter udvalget op til 350 medlemmer, der repræsenterer forskellige økonomiske og sociale grupper: producenter, landmænd, fragtmænd, arbejdstagere, handlende og håndværkere, liberale erhverv, forbrugere og almindelige samfundsinteresser. De danske medlemmer af ØSU kommer f.eks. fra Dansk Industri, Det Danske Handelskammer, Dansk Arbejdsgiverforening, LO, Forbrugerrådet, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd og Landbrugsraadet.

Udvalget skal høres inden vedtagelse af en lang række retsakter, der vedrører det indre marked, uddannelse, forbrugerbeskyttelse, miljø, regionaludvikling og det sociale og arbejdsmarkedsmæssige område, og udvalget kan også afgive udtalelse på eget initiativ. Udvalget skal høres om økonomiske, arbejdsmarkedsmæssige og sociale anliggender, men kan i øvrigt afgive udtalelse om ethvert spørgsmål, som udvalget finder vigtigt.

Du kan læse mere om ØSU på hjemmesiden: www.esc.eu.int

Kontakt til ØSU

Det Økonomiske og Sociale Udvalg (ØSU)

Rue Ravenstein 2
B-1000 Bruxelles
Belgien
Tlf. +32 (0)2 546 90 11
Fax +32 (0)2 513 48 93
E-mail: info@esc.eu.int

2.7. Det Økonomiske og Sociale Udvalg (ØSU)

Det Økonomiske og Sociale Udvalg (ØSU) repræsenterer forskellige samfundsgruppers interesser på EU-plan.

ØSU's bygning i Bruxelles.

2.8. Regionsudvalget

Regionsudvalget er et rådgivende udvalg, der skal kontrollere, at den regionale og den lokale identitet respekteres i EU. Regionsudvalget skal høres i spørgsmål om bl.a. regionalpolitik, miljø og uddannelse.

Udvalget består af op til 350 repræsentanter for de regionale og de lokale myndigheder. Repræsentanterne skal enten være valgt til en regional eller en lokal myndighed eller være politisk ansvarlige over for en valgt forsamling. De danske medlemmer af ØSU er f.eks. amtsborgmestre eller borgmestre m.m.

Du kan læse mere om Regionsudvalget på adressen: www.cor.eu.int

Kontakt til Regionsudvalget

Regionsudvalget

Rue Montoyer 92-102

B-1000 Bruxelles

Belgien

Tlf. +32 2 282 2211

Fax +32 2 282 2325

E-mail: info@cor.eu.int

2.9. Den Europæiske Ombudsmand

Den Europæiske Ombudsmand har til opgave at behandle klager fra EU's borgere, institutioner virksomheder m.m., der mener at have været udsat for fejl eller forsømmelser i forbindelse med handlinger foretaget af EU's institutioner eller organer. Ombudsmanden kan også starte undersøgelser på eget initiativ. Den Europæiske Ombudsmand kan sammenlignes med den danske ombudsmand (Folketingets Ombudsmand).

Enhver EU-borger eller enhver fysisk eller juridisk person med bopæl eller hjemsted i en af EU's medlemsstater kan indgive en klage til Ombudsmanden over fejl eller forsømmelser begået af EU's institutioner.

Den Europæiske Ombudsmand kan undersøge klager over fejl og forsømmelser begået af for eksempel Kommissionen, Rådet og Europa-Parlamentet. Handlinger foretaget af Domstolen og Retten i Første Instans er dog undtaget, i det omfang handlingerne er foretaget som led i udøvelsen af deres domstolsfunktioner. Ombudsmanden er altså ikke ment som en ekstra appelmulighed inden for EU's retssystem. Den Europæiske Ombudsmand kan ikke behandle klager over medlemslandenes nationale, regionale eller lokale administrationer.

EU's institutioner og organer er forpligtede til at give Ombudsmanden de oplysninger, han anmoder om. Også medlemsstaterne er forpligtede til at give Ombudsmanden oplysninger, som kan belyse sager om fejl og forsømmelser begået af EU's institutioner og organer.

Den europæiske ombudsmandsinstitution blev indført med vedtagelsen af Maastricht-traktaten i 1992. Ligesom det er Folketinget, der udpeger den

danske ombudsmand, er det Europa-Parlamentet, der vælger Den Europæiske Ombudsmand. Den første europæiske ombudsmand blev valgt af Europa-Parlamentet i 1995.

Europa-Parlamentet har den 15. januar 2003 valgt grækeren Nikiforos Diamandouros som ny ombudsmand med virkning fra den 1. april 2003.

Klager til EU's Ombudsmand sendes til:

EU's Ombudsmand

1, Avenue du President Robert Schuman
B.P. 403
F-67001 Strasbourg Cedex
Frankrig
Tlf. +33 3 88 17 40 01
Fax +33 3 88 17 90 62
euro-ombudsman@europarl.eu.int
www.euro-ombudsman.eu.int

SPØRGSMÅL OG SVAR EU'S HISTORIE

1.

Hvad er formålet med EU?

En beskrivelse af, hvad der er EU's formål, vil hurtigt blive farvet af, om man har en positiv eller negativ opfattelse af EU. EU-Oplysningen er en neutral informationstjeneste og vil derfor ikke kaste sig ud i en sådan beskrivelse, men i stedet

gengives de bestemmelser om EU's formål, som står i traktatgrundlaget.

EU's mål er beskrevet i artikel 2 i Traktaten om Den Europæiske Union (TEU) og i artikel 2 i Traktaten om Det Europæiske Fællesskab (TEF) (se spørgsmål 8), der gengives nedenfor.

Artikel 2 TEU:

“Unionen har som mål:

- at fremme økonomiske og sociale fremskridt og et højt beskæftigelsesniveau og opnå en afbalanceret og bæredygtig udvikling, navnlig gennem etableringen af et område uden indre grænser, styrkelse af den økonomiske og sociale samhørighed og oprettelsen af en Økonomisk og Monetær Union, der i sin endelige udformning skal omfatte en fælles valuta i overensstemmelse med bestemmelserne i denne traktat
- at styrke sin identitet i internationale sammenhænge, især gennem iværksættelsen af en fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik, herunder gradvis udformning af en fælles forsvarspolitik, som vil kunne føre til et fælles forsvar i overensstemmelse med bestemmelserne i artikel 17
- at styrke beskyttelsen af medlemsstaternes statsborgeres rettigheder og interesser gennem indførelsen af et unionsborgerskab
- at bevare og udbygge Unionen som et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed, hvor der er fri bevægelighed for personer, kombineret med passende foranstaltninger vedrørende kontrol ved de ydre grænser, asyl, indvandring og forebyggelse og bekæmpelse af kriminalitet
- at opretholde gældende fællesskabsret fuldt ud og udbygge den med henblik på at overveje, i hvilket omfang det eventuelt er nødvendigt at revidere den politik og det samarbejde, der iværksættes ved denne traktat, med henblik på at sikre effektiviteten af Fællesskabets mekanismer og institutioner.

Unionens mål skal gennemføres som foreskrevet i denne traktat og i overensstemmelse med de betingelser og efter den tidsplan, som er fastsat heri, samt under iagttagelse af subsidiaritetsprincippet som defineret i artikel 5 i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab.”

Artikel 2 TEF:

“Fællesskabet har til opgave gennem oprettelsen af et fælles marked og en Økonomisk og Monetær Union samt gennem iværksættelsen af fælles politikker eller aktioner som omhandlet i artikel 3 og 4 (tidligere artikel 3 og 3 A) i Fællesskabet som helhed at fremme en harmonisk, afbalanceret og bæredygtig udvikling af den økonomiske virksomhed, et højt beskæftigelsesniveau, et højt socialt beskyttelsesniveau, ligestilling mellem mænd og kvinder, en bæredygtig og ikke-inflationær vækst, høj konkurrenceevne og en høj grad af konvergens med hensyn til de økonomiske resultater, et højt niveau for miljøbeskyttelse og forbedring af miljøkvaliteten, højnelse af levestandarden og livskvaliteten, økonomisk og social samhørighed samt solidaritet mellem medlemsstaterne.”

Bemærkninger til artiklerne:

Subsidiaritetsprincippet – kaldes også for nærhedsprincippet (se spørgsmål 76).

Ikke-inflationær vækst betyder, at stigningerne i løn- og prisniveau ikke må ske på bekostning af et fald i den reelle købekraft.

Høj grad af konvergens med hensyn til de økonomiske resultater betyder, at EU skal tilstræbe en høj grad af ensartethed mellem de økonomiske resultater i medlemslandene (se spørgsmål 90).

2.

Hvordan startede EU?

Det nuværende EU er en udvikling af det samarbejde, der blev indledt med etableringen af **Det Europæiske Kul- og Stålfællesskab** (EKSF) tilbage i 1952 (se også spørgsmål 4). Kul- og Ståluionen, som dette samarbejde også blev kaldt, eksisterer ikke længere i dag, da traktaten, som dannede grundlaget for dette samarbejde, blev indgået for en periode af 50 år og udløb den 23. juli 2002. Det har dog ikke den store betydning for EU i dag, da samarbejdet gennem årene har udviklet sig til at omfatte langt mere end blot kul og stål.

Kul- og Stålfællesskabet blev startet af seks lande: Frankrig, Nederlandene, Belgien, Luxembourg, Vesttyskland og Italien. Der var tale om et samarbejde om landenes produktion af kul og stål, der var vigtig for krigsindustrien og samtidig en vigtig handelsvare for disse lande. Samarbejdet havde til formål at skabe grundlag for større europæisk samhørighed ved at gøre landene gensidigt afhængige af hinandens kul- og stålproduktion og derved forhindre fjendtligheder mellem landene og sikre varig fred i Europa.

Samarbejdsområderne mellem de seks lande blev udvidet allerede 5 år senere, da Kul- og Stålfællesskabet blev suppleret med to nye former for fælles-

Vest- og Østtyskland

På tidspunktet for etableringen af Det Europæiske Kul- og Stålfællesskab var Tyskland delt i Øst- og Vesttyskland, henholdsvis DDR og Forbundsrepublikken Tyskland. Først efter Berlinmurens fald i 1989 blev der underskrevet en genforeningstraktat mellem de to lande. Denne genforeningstraktat trådte i kraft den 3. oktober 1990, og det tidligere Østtyskland blev dermed en del af EF.

skaber, nemlig **Det Europæiske Økonomiske Fællesskab** (EØF) (også kaldet Rom-traktaten - se spørgsmål 9) og **Det Europæiske Atomenergifællesskab** (Euratom). Disse to fællesskaber blev oprettet med virkning fra den 1. januar 1958.

De Europæiske Fællesskaber – grundlaget for EU

I EU-sammenhæng kan man hurtigt blive forvirret – hedder det EF- eller EU-samarbejdet, EF- eller EU-traktaten?

Svaret er, at EU (Den Europæiske Union) er det overordnede navn på det samarbejde, der er baseret på EF-traktaten, Euratom-traktaten og EU-traktaten.

Det Europæiske Atomenergifællesskab og Det Europæiske Fællesskab kaldes tilsammen for *De Europæiske Fællesskaber* og er en delmængde af EU.

Euratom har til formål at bidrage til at forbedre levestandarden i EU og udvikle forbindelserne med andre lande ved at skabe de nødvendige betingelser for hurtig dannelse og udvikling af atomenergiindustrien.

EØF var det dominerende fællesskab og indebar samarbejde om en toldunion, et fælles indre marked med fri bevægelighed for varer, personer, tjenesteydelser og kapital. Dertil kom konkurrenceregler, en fælles landbrugs- og fiskeripolitik, regionsudvikling m.m. EØF har senere skiftet navn til EF (fra "Det Europæiske Økonomiske Fællesskab" til "Det Europæiske Fællesskab"). Denne ændring blev foretaget med virkning fra den 1. november 1993, hvor Maastricht-traktaten trådte i kraft. Navneændringen afspejler, at samarbejdet ikke kun er af økonomisk art, men også gradvis er udvidet til at vedrøre områder som transportpolitik, skatter

og afgifter, socialpolitik, beskæftigelsespolitik, uddannelse, kultur, sundhed og forbrugerbeskyttelse, forskning, miljø og udviklingsbistand.

Maastricht-traktaten indebar oprettelsen af Den Europæiske Union og en udvidelse af samarbejdet med en økonomisk og monetær union, en fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik for EU, et samarbejde vedrørende retlige og indre anliggender og en social dimension m.m.

I løbet af de mere end 50 år, der er gået siden oprettelsen af Det Europæiske Kul- og Stålfællesskab, har EU undergået en rivende udvikling med hensyn til samarbejdsområder og -former, og der arbejdes i øjeblikket på at udarbejde et helt nyt grundlag for det fremtidige EU-samarbejde (se spørgsmål 6 og 7).

Det fælles marked for kul og stål fejres i februar 1953.

Fusionstraktaten

De tre fællesskaber havde oprindelig hver deres egne institutioner til at varetage fællesskabernes opgaver. Ved den såkaldte fusionstraktat, der trådte i kraft den 1. juli 1967, blev institutionerne for de tre fællesskaber slået sammen, så de blev fælles for hele EF. Det betyder, at det er den samme institution, der henvises til, når der f.eks. står Kommissionen i både EF-, Euratom- og EU-traktaten.

3.

Hvilke internationale organisationer var der i Europa før EU?

Det Europæiske Kul- og Stålfællesskab (se spørgsmål 2 og 4) var ikke det første forsøg på at oprette en mere organiseret form for internationalt samarbejde mellem de europæiske lande. Specielt i tiden efter 1. Verdenskrig vandt tankerne om et forenet Europa for alvor indpas. Målet var et samlet, fredeligt Europa, hvilket skulle gøre indbyrdes krig umulig.

Umiddelbart efter 1. Verdenskrig forsøgte man ved Versailles-fredsftalen at organisere landene i det såkaldte Folkeforbund, der skulle sikre en effektiv fredsbevarelse og fremme samarbejdet mellem landene. Folkeforbundet var dog ikke kun for europæiske lande, men kan betragtes som en tidlig parallel til FN. Folkeforbundet byggede på en accept af staternes suverænitet, og tanken var, at medlemslandene skulle løse eventuelle konflikter på fredelig vis via mægling og voldgift, ligesom der også var mulighed for økonomiske sanktioner. Folkeforbundet fik dog ikke den ønskede gennemslagskraft og kom aldrig til at omfatte alle de vigtige stormagter. USA blev aldrig medlem, og

umiddelbart efter at USSR blev medlem, forlod det da nazistiske Tyskland og herefter Japan Folkeforbundet.

Folkeforbundet blev officielt nedlagt i 1946, men havde på dette tidspunkt reelt ikke fungeret i flere år.

Efter 2. Verdenskrig blev det i første omgang forsøgt at skabe fredsbevarende rammer inden for FN (De Forenede Nationer), der blev oprettet i 1945. Det blev forbudt at anvende magt i internationale forhold, og FN's Sikkerhedsråd fik beføjelser til at sikre dette forbud respekteret.

Et af de første tiltag til et europæisk økonomisk samarbejde blev organiseret i 1948 inden for rammerne af OEEC (Organization for European Economic Cooperation – Organisationen for Økonomisk Samarbejde). OEEC var baseret på traditionelt mellemstatsligt samarbejde (se spørgsmål 10) mellem uafhængige stater. Organisationens hovedopgave var at administrere Marshallhjælpen, der var omfattende amerikansk økonomisk støtte til at genopbygge det krigshærgede Europa efter 2. Verdenskrig. OEEC blev i 1961 ændret til OECD og kom samtidig til at omfatte ikke-europæiske lande, herunder USA og Japan.

Parallelt med oprettelsen af OEEC blev der taget andre initiativer til europæisk samarbejde. I maj 1948 blev der arrangeret en kongres i Haag af de forskellige organisationer, som arbejdede for en ny form for samarbejde mellem de vest-europæiske lande. Kongressen ønskede primært en "europæisk forsamling", et charter for menneskerettigheder og en domstol til at beskytte disse rettigheder. Kongressens formand var den tidligere britiske premierminister Winston Churchill, og blandt kongressens øvrige deltagere var

et antal politikere, som senere kom til at spille centrale roller i forbindelse med dannelsen af Det Europæiske Kul- og Stålfællesskab og EF, blandt andet Robert Schuman (se spørgsmål 4). Efter Haag-kongressen videreførte en ny organisation, Europabevægelsen, arbejdet for at nå kongressens mål. Efterfølgende blev Europarådet oprettet i 1949 som et forum for et bredere samarbejde mellem de europæiske lande (se spørgsmål 65).

Der var dog rundt omkring i de vesteuropæiske lande stærke bevægelser, som ønskede at gå videre i organiseringen af det europæiske samarbejde. Efter deres opfattelse var det traditionelle internationale samarbejde ikke tilstrækkeligt til at løse datidens store økonomiske, sociale og sikkerhedspolitiske problemer i Europa. Dette ønske om at indgå i nye former for internationale samarbejdsformer resulterede i Schuman-erklæringen af 9. maj 1950 (se spørgsmål 4) og den efterfølgende dannelse af Det Europæiske Kul- og Stålfællesskab (se spørgsmål 2).

4.

Hvad er Schuman-erklæringen?

Schuman-erklæringen er en erklæring fremsat af den franske udenrigsminister Robert Schuman den 9. maj 1950. Erklæringen anses for at være den officielle indledning til oprettelsen af det nuværende EU, da den førte til oprettelsen af Det Europæiske Kul- og Stålfællesskab (se spørgsmål 2). Overordnet kan erklæringen beskrives som et forslag om at oprette et organiseret Europa med tætte økonomiske forbindelser for derigennem at opretholde fredelige forbindelser mellem de europæiske lande.

Baggrunden for Schuman-erklæringen skal findes i det spændte klima efter 2. Verdenskrig med

”kold krig” og frygt for en 3. verdenskrig. Ud over de politiske spændinger var der også økonomiske vanskeligheder i sigte, da den europæiske industri var truet af en krise på grund af overproduktion af stål. Det var en udbredt opfattelse, at det var nødvendigt for de vesteuropæiske lande at indgå i nye samarbejdsformer for at imødegå tidens sikkerhedspolitiske og økonomiske udfordringer, og især blev det anset for væsentligt at skabe samhørighed mellem Vesttyskland og de øvrige vesteuropæiske lande.

Med Schuman-erklæringen foreslog den franske regering at indordne den fransk-tyske kul- og stålproduktion under en fælles såkaldt ”Høj Myndighed” (forløberen for Kommissionen) i en organisation, som det også skulle være muligt for andre europæiske lande at tilslutte sig.

Fra Schuman-erklæringen:

Europa kan ikke dannes på én gang og heller ikke i en samlet opbygning: Det kan dannes gennem konkrete resultater, der i første omgang skaber en faktisk solidaritet. Samling af de europæiske nationer forudsætter, at det århundredgamle modsætningsforhold mellem Frankrig og Tyskland fjernes: Den påtænkte aktion skal først og fremmest gælde Frankrig og Tyskland. Med dette mål for øje foreslår den franske regering, at aktionen øjeblikkeligt rettes mod et begrænset, men afgørende punkt: ”Den franske regering foreslår at stille den samlede fransk-tyske produktion af kul og stål under en øverste, fælles myndighed, nemlig en organisation, der vil stå åben for deltagelse fra andre lande i Europa.”

Forelæggelsen af Schuman-planen den 9. maj 1950 i det franske udenrigsministerium. Robert Schuman står ved mikrofonen og til højre for ham sidder Jean Monnet, der var den egentlige hovedmand bag Schuman-planen.

Efter fremsættelsen af Schuman-erklæringen gik det hurtigt. På baggrund af erklæringen blev der indkaldt til en regeringskonference i Paris til forhandling om en ny form for internationalt samarbejde, og den 18. april 1951 blev Traktaten om oprettelse af Det Europæiske Kul- og Stålfællesskab undertegnet i Paris (EKSF-traktaten).

De seks lande, som underskrev traktaten, var Frankrig, Vesttyskland, Belgien, Nederlandene, Luxembourg og Italien. Den 23. juli 1952 trådte EKSF-traktaten i kraft, og Det Europæiske Kul- og Stålfællesskab var dermed en realitet.

Du kan læse mere om Schuman-erklæringen på internetadressen:

<http://europa.eu.int/abc/symbols/9-may/>

EU'S FREMTID

5.

Hvad handler Nice-traktaten om?

Nice-traktaten bliver ofte kaldt for EU's udvidelsestraktat. Det er dog ikke, fordi der sker en udvidelse af EU med Nice-traktaten, men traktaten indeholder blandt andet de ændringer af bestemmelserne om EU's institutioner m.m., som er nødvendige for, at EU kan fungere efter optagelsen af nye medlemslande (se spørgsmål 25).

Nice-traktaten trådte i kraft den 1. februar 2003.

Nice-traktatens indhold kan ganske overordnet og ikke udtømmende opsummeres således, at Nice-traktaten indeholder bestemmelser, der ændrer på reglerne om afstemning i Rådet (se spørgsmål 44), og efter Nice-traktaten er der flere områder af EU-lovgivningen, som ikke længere skal vedtages med enstemmighed i Rådet, men med kvalificeret flertal. Nice-traktaten ændrer også på bestemmelserne om Kommissionens sammensætning (se spørgsmål 45) og Europa-Parlamentets sammensætning (se spørgsmål 31). For at sikre en effektiv domstolskontrol i et udvidet EU indeholder Nice-traktaten en række ændringer vedrørende organisationen af Domstolen og Retten i Første Instans.

Nice-traktaten indeholder desuden ændringer til bestemmelserne vedrørende forstærket samar-

bejde mellem landene samt justeringer i reglerne om EU's fælles handelspolitik, social- og arbejds-markedspolitik, miljøpolitik, bekæmpelse af diskrimination, unionsborgernes frie bevægelighed og den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik.

Forstærket samarbejde

Forstærket samarbejde kaldes også for tættere samarbejde eller fleksibilitet. Det betyder, at nogle af EU-landene inden for EU's rammer kan gå videre med et samarbejde, som ligger ud over EU-samarbejdet, uden at alle EU-lande er med. Nice-traktaten gør det lettere at etablere et forstærket samarbejde. Ifølge Nice-traktaten er de væsentligste ændringer i reglerne for forstærket samarbejde:

- Minimum otte lande skal deltage i et forstærket samarbejde.
- Et EU-land kan ikke som tidligere nedlægge veto og dermed forhindre, at otte øvrige EU-lande går ind i et forstærket samarbejde, medmindre det vedrører EU's fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik.
- Det forstærkede samarbejde kan iværksættes på alle områder af EU-samarbejdet, dog ikke vedrørende spørgsmål, der har konsekvenser på det militære område eller forsvarsområdet.
- Der kan i begrænset omfang etableres et forstærket samarbejde om EU's fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik.

6.

Hvad sker der i 2004?

Ifølge en erklæring til Nice-traktaten bliver der indkaldt til en ny regeringskonference (se spørgsmål 36) i 2004, hvor hele grundlaget for EU-samarbejdet skal tages op til revision. Det forventes dog, at indkaldelse til regeringskonference allerede finder sted i andet halvår af 2003, når Det Europæiske Konvent har afsluttet sit arbejde (se spørgsmål 7).

I tilknytning til Nice-traktaten (se spørgsmål 5) vedtog stats- og regeringscheferne en erklæring om Unionens fremtid. I erklæringen konstateres det, at Nice-traktaten baner vej for EU's udvidelse med nye medlemslande, og at traktaten indeholder de institutionelle ændringer, der er nødvendige for nye medlemsstaters tiltrædelse.

Deltag i debatten om EU's fremtid på nettet

Som led i debatten om EU's fremtid stiller Folketingets EU-Oplysning en hjemmeside til rådighed for alle, som har lyst til at debattere EU-spørgsmål over nettet. Også Folketingets politikere deltager i debatten på hjemmesiden: www.eu-konvent.dk

I erklæringen opfordres til, at der i forlængelse af forhandlingerne i Nice iværksættes en bred og dybtgående debat om EU's fremtid, hvor flest mulige parter inddrages. For at fortsætte diskussionen om Unionens fremtid blev det besluttet, at der skal indkaldes til en ny regeringskonference i 2004. Ud-

over de spørgsmål, som debatten giver anledning til, står der i erklæringen, at følgende spørgsmål bør tages op på regeringskonferencen i 2004:

1. Mulighederne for at fastlægge og overvåge en mere præcis afgrænsning af kompetencefordelingen mellem EU og medlemsstaterne, der tager hensyn til subsidiaritetsprincippet (se spørgsmål 76).
2. Status for EU's charter om grundlæggende rettigheder, der blev proklameret i Nice.
3. En forenkling af traktaterne med henblik på at gøre dem klarere og lettere at forstå uden at ændre deres indhold.
4. De nationale parlamenters rolle i den europæiske arkitektur.

EU's charter om grundlæggende rettigheder

Ud over Nice-traktaten blev EU's stats- og regeringschefer enige om at vedtage Den Europæiske Unions Charter om Grundlæggende Rettigheder på topmødet i Nice den 7.-10. december 2000. Charteret er en erklæring om de fundamentale rettigheder, som EU's borgere bør garanteres, eksempelvis ret til livet, ytrings- og informationsfrihed, ret til uddannelse, rimelige arbejdsforhold, god forvaltning m.m.

Charteret har status som et politisk dokument og er ikke juridisk bindende i den forstand, at borgerne i EU kan rejse krav eller anlægge retssager mod EU's institutioner eller medlemsstater på grundlag af charterets bestemmelser.

I Det Europæiske Konvent, der arbejder med, hvordan det fremtidige EU kan se ud (se spørgsmål 7), er der overvejende enighed om, at charteret bør gøres til en del af det fremtidige traktatgrundlag.

Hvordan er fremtidens EU mon bygget op?

7.

Hvad er Det Europæiske Konvent?

Det Europæiske Konvent er en forsamling af politikere udpeget af regeringer og parlamenter i EU-landene og kandidatlandene samt EU's institutioner. EU-konventets opgave er at undersøge, hvordan EU's rammer og strukturer kan tilpasses den generelle internationale udvikling, EU-borgernes behov og EU's egen udvikling med den kommende udvidelse. Konventet skal udarbejde et bud på, hvordan EU skal se ud i fremtiden.

Folketingets daværende formand Ivar Hansen tager imod konventets formand Valéry Giscard d'Estaing, der var på besøg i Folketinget i juli 2002.

Konventets bud på fremtidens EU skal sammen med resultatet fra nationale debatter om EU's fremtid anvendes som udgangspunkt for drøftelserne på den kommende regeringskonference (se spørgsmål 6), hvor de endelige beslutninger om ændring af traktatgrundlaget skal træffes af landenes stats- og regeringschefer. Konventet kan enten fremsætte konkrete anbefalinger, hvis der i konventet er bred enighed herom, eller konventet kan foreslå forskellige valgmuligheder med en angivelse af, hvilken støtte de forskellige valgmuligheder har fået i konventet.

Konventet ser på de spørgsmål, som ifølge en erklæring til Nice-traktaten bør tages op på regeringskonferencen i 2004, men derudover ser konventet også på en lang række andre spørgsmål. Der er i princippet ikke grænser for, hvilke spørgsmål medlemmerne af konventet kan tage op til diskussion, men i Laeken-erklæringen fra 2001 opregnes over 64 spørgsmål, som konventet i hvert fald bør se på, f.eks. følgende overordnede spørgsmål med tilhørende underspørgsmål: Europas rolle i en globaliseret verden, mere demokrati, åbenhed og effektivitet i EU samt en forfatning for de europæiske borgere.

Konventet diskuterer også, hvordan EU's beslutningsprocedurer kan gøres bedre og lettere forståelige for borgerne i EU, om der skal indføres en ny ordning med formandskab for Rådet, hvordan EU's fremtidige forsvarspolitik skal se ud, om der skal oprettes en form for fælles grænsepoliti i EU og meget, meget mere.

Ifølge Laeken-erklæringen skal konventet afslutte sit arbejde den 1. marts 2003, men indtil videre er der fastlagt møder i konventet frem til juni 2003. Af

Laeken-erklæringen:

Laeken-erklæringen er et centralt dokument for Det Europæiske Konvent. Det er i Laeken-erklæringen, Konventet nærmere beskrives, og heri opregnes en række spørgsmål, som konventet bør diskutere. Laeken-erklæringen blev vedtaget på Det Europæiske Råds møde i Laeken, Belgien, den 14.-15. december 2001.

Du kan finde Laeken-erklæringen på EU-Oplysningens hjemmeside:
http://euo.dk/dokumenter/europaeisk_raad/laeken/

Konventets 105 medlemmer:

Konventet består af 105 medlemmer, der er udpeget af henholdsvis regeringer og parlamenter i EU-landene og kandidatlandene samt EU's institutioner. Dertil kommer suppleanter og observatører:

- 1 formand, Valéry Giscard d'Estaing
(tidligere fransk præsident)
- 2 næstformænd
- 2 repræsentanter for hvert medlemslands nationale parlament (2 x 15)
- 1 repræsentant for hvert medlemslands regering (15)
- 2 repræsentanter for hvert kandidatlands nationale parlament (2 x 13)
- 1 repræsentant for hvert kandidatlands regering (13)
- 16 repræsentanter for Europa-Parlamentet
- 2 repræsentanter for Kommissionen
+ suppleanter for samtlige medlemmer

Observatører:

- 3 fra Det Økonomiske og Sociale Udvalg
- 3 som repræsentanter for arbejdsmarkedets parter
- 6 udpeget af Regionsudvalget
Den Europæiske Ombudsmand

Du kan se, hvem der er medlemmer af konventet på internetadressen:
www.eu-konvent.dk/fakta/medlemmer/

Konventets danske medlemmer:

De to medlemmer fra Folketinget er Henrik Dam Kristensen fra Socialdemokraterne og Peter Skaarup fra Dansk Folkeparti. Per Dalgaard (Dansk Folkeparti) er suppleant for Peter Skaarup, mens Niels Helveg Petersen (Det Radikale Venstre) er suppleant for Henrik Dam Kristensen.

Den danske regering har udpeget Henning Christophersen, der tidligere har været EU-kommis-sær, som sin repræsentant i konventet. Tidligere statsminister Poul Schlüter (De Konservative) er suppleant for Henning Christophersen.

Herudover deltager også Jens-Peter Bonde fra JuniBevægelsen som repræsentant for Europa-Parlamentet. Lone Dybkjær (Det Radikale Venstre) og Helle Thorning-Schmidt (Socialdemokra-tiet) er suppleanter for medlemmer af Europa-Parlamentet.

konklusionerne til Det Europæiske Råds møde i Kø-benhavn den 12.-13. december 2002 fremgår det, at konventet skal forelægge resultatet af sit arbejde in-den Det Europæiske Råds møde i juni 2003.

Du kan læse mere om konventet og dets arbejde på EU-Oplysningens side herom:
www.eu-konvent.dk

TRAKTATGRUNDLAGET

Nice-traktaten.

8.

Hvad er en traktat?

En traktat er en juridisk bindende aftale indgået mellem to eller flere stater. EU's målsætninger, kompetence og politiske instrumenter står i traktaterne, og traktaternes bestemmelser udgør grundlaget for al anden EU-ret. Det betyder, at alle EU's andre regler – forordninger, direktiver, afgørelser, beslutninger m.m. – både i indhold og tilblivelse skal være i overensstemmelse med traktaterne.

Der er ofte knyttet protokoller og erklæringer til selve traktatteksten.

Erklæringer er politisk bindende dokumenter i modsætning til juridisk bindende dokumenter. Det vil sige, at erklæringer oftest benyttes som en form for tilkendegivelser om holdninger til forskellige spørgsmål eller uddybende forklaringer, mens protokoller indeholder konkrete bestemmelser, som landene skal overholde.

Alle landene kan være enige om en erklæring, eller det kan være, at det kun er nogle af landene, som ønsker at knytte en erklæring til traktatteksten.

Protokoller er i modsætning til erklæringer juridisk og ikke kun politisk bindende dokumenter. Protokoller kan kun ændres ved en traktatændring. Det er blandt andet på baggrund af en protokol til Maastricht-traktaten, at Danmark fortsat kan have regler om, at udlændinge som udgangspunkt ikke må købe sommerhuse i Danmark (se spørgsmål 62).

En erklæring tilknyttet Nice-traktaten

I tilknytning til Nice-traktaten blev alle landene enige om en erklæring om, hvor Det Europæiske Råds møder skal afholdes. I tilknytning til Nice-traktaten blev der også vedtaget en meget central erklæring om Unionens fremtid, der er omtalt under spørgsmål 6.

Erklæring nr. 22 til optagelse i konferencens slutakt vedrørende stedet for Det Europæiske Råds møder

Fra 2002 afholdes halvdelen af Det Europæiske Råds møder og mindst et om året i Bruxelles. Når Den Europæiske Union har 18 medlemmer, finder alle Det Europæiske Råds møder sted i Bruxelles.

9.

Hvor mange traktater bygger EU-samarbejdet på?

EU-samarbejdet bygger på tre grundlæggende traktater:

1. **EF-traktaten** (oprindelig EØF-traktaten) – Traktaten om Oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, undertegnet af de seks oprindelige medlemsstater i Rom den 25. marts 1957 og kaldes derfor også for **Rom-traktaten**. Traktaten trådte i kraft den 1. januar 1958. Da Maastricht-traktaten trådte i kraft, skiftede EØF-traktaten navn til EF-traktaten – traktaten om Det Europæiske Fællesskab (EF). Traktaten er senest ændret ved Nice-traktaten. EF-traktaten indeholder bestemmelserne om det overstatslige samarbejde i EU (se spørgsmål 10).

2. **Euratom-traktaten** – Traktaten om Oprettelse af Det Europæiske Atomenergifællesskab, undertegnet i Rom den 25. marts 1957. Trådte i kraft den 1. januar 1958.

3. **EU-traktaten** – Traktaten om Den Europæiske Union, undertegnet i Maastricht den 7. februar

1992 og kaldes derfor også for **Maastricht-traktaten**. Trådte i kraft den 1. november 1993. EU-traktaten indeholder bestemmelserne om det mellemstatslige EU-samarbejde (se spørgsmål 10)

De grundlæggende traktater er ændret eller suppleret op til flere gange af traktater, der ikke i sig selv er grundlæggende traktater, fordi de kun indeholder justeringer af de ”gamle” traktater. F.eks. er Den Europæiske Fælles Akt, Amsterdam-traktaten og Nice-traktaten ikke i sig selv grundlæggende traktater.

En af de øvrige grundlæggende traktater i EU var EKSF-traktaten – Traktaten om oprettelse af Det Europæiske Kul- og Stålfællesskab, der kan betragtes som forløberen for EU (se spørgsmål 2). Denne traktat blev undertegnet i Paris den 18. april 1951 og trådte i kraft den 25. juli 1952, men da den kun var indgået for 50 år, udløb traktaten den 23. juli 2002.

I Det Europæiske Konvent (se spørgsmål 7) er der grundlæggende enighed om, at EU-samarbejdet i fremtiden kun skal være baseret på én samlet traktattekst for at gøre EU-systemet mere gennemskueligt.

EØF-traktaten og EURATOM-traktaten underskrives i Rom den 25. marts 1957.

10.

Hvad er forskellen på mellemstatsligt og overstatsligt samarbejde?

Inden for EU er der forskellige former for samarbejde mellem medlemslandene, og for at forstå EU bør man vide, at der overordnet er tale om to forskellige former for samarbejde. Hvilken type af samarbejde der er tale om, beror på, hvilken traktat der er grundlag for samarbejdet.

Der er dels det såkaldt mellemstatslige samarbejde, som er den traditionelle form for internationalt samarbejde mellem lande. Mellemstatsligt samarbejde betyder grundlæggende, at de regler, der bliver vedtaget, alene forpligter staterne. Det indebærer, at Folketinget skal godkende de mellemstatslige EU-regler, før de får direkte virkning i Danmark.

EU-samarbejdet om politianliggender og retligt samarbejde i kriminalsager samt den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik er mellemstatsligt samarbejde. Bestemmelserne herom findes i EU-traktaten (se spørgsmål 9).

Det, der er med til at gøre EU til noget helt unikt i international politik, er det såkaldt overstatslige samarbejde. Overstatsligt samarbejde betyder, at man i EU kan lave regler, der har direkte og bindende virkning i medlemslandene og dermed påvirker borgerne i medlemslandene umiddelbart. EU-samarbejdet vedrørende f.eks. det indre marked, landbrug og fiskeri m.m. er overstatsligt samarbejde, og bestemmelserne herom står i EF-traktaten (se spørgsmål 9).

Et af Danmarks forbehold går ud på, at Danmark ikke vil deltage i overstatsligt samarbejde på området retlige og indre anliggender. Derimod kan

Danmark godt deltage i mellemstatsligt samarbejde på dette område (se spørgsmål 55).

11.

Hvad er EU's tre søjler?

Begrebet "EU's tre søjler" bliver anvendt til at illustrere, hvordan der inden for EU er forskellige former for samarbejde afhængigt af, hvilket politikområde samt hvilken del af traktatgrundlaget der er tale om.

For at vise, at der er forskel på samarbejdsformen inden for de forskellige områder, selv om der er tale om samarbejde inden for den samme enhed, EU, er der taget udgangspunkt i, hvordan et græsk tempel med søjler er bygget op, og hver af de tre søjler er et billede på et politikområde.

Den første søjle indeholder det overstatslige samarbejde (se spørgsmål 10). Det er dette samarbejde, som afledes fra EF-traktaten, og det er her, EU kan udstede regler (forordninger – se spørgsmål 77), der direkte forpligter EU-borgerne.

Søjle to og tre indeholder hver sin type af mellemstatsligt samarbejde (se spørgsmål 10). Søjle to er udenrigs- og sikkerhedspolitik, og søjle tre er mellemstatsligt samarbejde vedrørende politisamarbejde og retligt samarbejde i kriminalsager.

I overliggeren til de tre søjler findes de bestemmelser, der er fælles for de tre politikområder, det vil sige bestemmelserne om EU's institutioner – Rådet, Kommissionen osv. – som gælder, uanset hvilket politikområde der er tale om.

12.

Hvad er ratifikation?

Ratifikation betyder, at et land tiltræder/indgår en international aftale endeligt. Dette sker ved, at hvert land afleverer et bestemt dokument (et ratifikationsinstrument) på det sted, hvor landene har aftalt at opbevare disse dokumenter. Ratifikationsinstrumenterne vedrørende EU's traktater skal afleveres i Rom.

Når der forhandles om internationale aftaler/traktater, opnår landene først politisk enighed om teksterne. Selv om denne politiske enighed kan være forpligtende til en vis grad, er den ikke juridisk bindende. For at en aftale eller en traktat er bindende, kræves det, at landene ratificerer denne. Det vil sige, at regeringerne, som har forhandlet aftalen, endnu en gang skal acceptere aftalen efter, at denne er godkendt i landenes parlamenter i overensstemmelse med landenes forfatningsmæssige bestemmelser herom. For eksempel kræver den danske grundlov i visse tilfælde en folkeafstemning, før regeringen kan ratificere en traktat (se spørgsmål 56).

Ratifikationsinstrumenter

Et ratifikationsinstrument er det dokument, hvori regeringerne bekræfter, at de vil overholde traktaten. Det er Udenrigsministeriet, som står for at skrive denne tekst og få den afleveret i Rom.

Grundlaget for EU-samarbejdet er både Traktaten om Den Europæiske Union og Traktaten om Det Europæiske Fællesskab og derudover Euratom-traktaten (se spørgsmål 3 og 9). EU-samarbejdet bruges som en samlebetegnelse for de aktiviteter, der udføres inden for rammerne af disse traktater.

Ratifikation af Nice-traktaten

Da irerne stemte nej til Nice-traktaten ved en folkeafstemning, var traktatens eksistens truet, da den ikke kunne træde i kraft, medmindre samtlige medlemslande ratificerede traktaten. Ved en efterfølgende folkeafstemning i Irland om Nice-traktaten stemte et flertal ja (se spørgsmål 20).

I Nice-traktaten er det bestemt, at traktaten træder i kraft den første dag i den anden måned efter, at det sidste medlemsland har deponeret sit ratifikationsinstrument.

Den irske regering afleverede som det sidste EU-land sit ratifikationsinstrument den 18. december 2002, og Nice-traktaten kunne derfor træde i kraft den 1. februar 2003.

13.

Hvornår kom EF til at hedde EU?

EF (Det Europæiske Fællesskab) kom til at hedde EU (Den Europæiske Union), da Traktaten om Den Europæiske Union (Maastricht-traktaten) trådte i kraft den 1. november 1993.

MEDLEMSSTATERNE

14.

Hvilke lande er medlemmer af EU, og hvornår blev de medlemmer?

EU består i dag af de 15 nedenstående medlemslande. Det år, landene blev medlemmer, står i parentes bagefter.

Vesttyskland, Frankrig, Italien, Belgien, Nederlandene og Luxembourg	(1952)
Danmark, Irland og Storbritannien	(1973)
Grækenland	(1981)
Spanien og Portugal	(1986)
Østrig, Finland og Sverige	(1995)

På topmødet i København den 12.-13. december 2002 blev det besluttet, at EU kan udvides med ti nye lande den 1. maj 2004 (se spørgsmål 25). (Se kort næste side).

"Den glemte udvidelse"

Da Øst- og Vesttyskland blev genforenet med virkning fra den 3. oktober 1990, blev det tidligere Østtyskland en del af EF, eftersom Vesttyskland allerede var medlem af EF. Dette omtales også som den "glemte udvidelse", da der reelt var tale om en udvidelse af EU med omkring 20 millioner nye borgere.

15.

Er Gran Canaria med i EU?

Ja – Gran Canaria er en del af EU via Spaniens medlemskab af EU.

I art. 299, stk. 2, TEF, der handler om traktatens geografiske udstrækning, slås det fast, at "Denne traktat gælder for de franske oversøiske departementer, Azorerne, Maderia og De Kanariske Øer".

Bestemmelsen fortsætter imidlertid med, at det på grund af disse regioners fjerne og afsides beliggenhed samt visse andre forhold er muligt at vedtage særlige foranstaltninger inden for disse områder med hensyn til told- og handelspolitik, finanspolitik, frizoner m.m. Der gælder derfor særlige toldregler for Gran Canaria, og det er stadig muligt at handle toldfrit i forbindelse med rejser fra Danmark til Gran Canaria, selv om det toldfrie salg som udgangspunkt er afskaffet ved rejser mellem EU-landene (se spørgsmål 66).

16.

Hvad er Grønlands og Færøernes forhold til EU?

Danmarks medlemskab af EF trådte i kraft den 1. januar 1973. Det færøske hjemmestyre besluttede, at Færøerne ikke ønskede at være medlem af EF, så den danske tiltrædelse kom efter færøsk ønske ikke til at gælde for Færøerne. Som en del af det danske

kongerige blev Grønland oprindelig medlem af EF, men efter hjemmestyrets indførelse i 1979 valgte Grønland efter en folkeafstemning at træde ud af EF med virkning fra den 1. februar 1985.

Grønland har dog en særlig fiskeriordning med EU og er et af de såkaldt oversøiske lande og territorier, der har associeringsordninger med EU (se spørgsmål 18).

Grønlandsk folkeafstemning om EF

Ved den grønlandske folkeafstemning den 23. februar 1982 var valgdeltagelsen på 74,9 %. Til spørgsmålet om, hvorvidt Grønland skulle blive i EF, stemte 47 % ja, mens 53 % stemte nej.

Læs om Grønland og Schengen-samarbejdet i spørgsmål 97.

17.

Er Norge medlem af EU?

Norge er ikke medlem af EU, men indgår i et tæt samarbejde med EU gennem EØS-samarbejdet (se spørgsmål 110). Norge har to gange søgt om medlemskab af EU, men et flertal har ved folkeafstemninger om Norges optagelse i EU stemt nej.

Første gang Norge søgte om medlemskab, var i 1972 i forbindelse med EF's optagelse af Danmark,

Storbritannien, og Irland som medlemmer (se spørgsmål 54). Anden gang var i 1994 i forbindelse med EU's udvidelse med Sverige, Finland og Østrig.

18.

Hvad har Bermuda med EU at gøre?

Bermuda er et såkaldt associeret land, hvilket betyder, at det er et af en række lande med særlig forbindelse til EU – Grønland er også et associeret land. Bermuda og Grønland hører til blandt de lande, der også betegnes som oversøiske lande og territorier (forkortet OLT). De oversøiske lande og territorier har haft særlige forbindelser med EU siden EF's oprettelse, og deres særlige status er skrevet ind i EF-traktaten.

De oversøiske lande og territorier udgør ikke en del af EU, men hører alligevel forfatningsmæssigt ind under fire af EU's medlemsstater: Danmark, Frankrig, Storbritannien og Nederlandene. Indbyggerne i de oversøiske lande og territorier har statsborgerskab i det EU-medlemsland, de hører ind under.

De EU-bestemmelser, som vedrører individet, gælder for samtlige EU-borgere og også for OLT-indbyggere, som har fuldt statsborgerskab i et EU-land. Derimod gælder den afledte EU-ret i form af forordninger, direktiver m.m. ikke direkte for de oversøiske lande og territorier, og Rådet må vedtage specifikke regler herfor. De oversøiske lande

Norske folkeafstemninger om optagelse i EU

Valgdato	JA	NEJ	Valgdeltagelse
25. september 1972	46,7%	53,3%	79,2%
28. november 1994	47,8 %	52,2%	89,0%

og territorier modtager også bidrag fra Den Europæiske Udviklingsfond og støtte fra Den Europæiske Investeringsbank.

De oversøiske lande og territorier må ikke forveksles med de såkaldte AVS-lande (se spørgsmål 112).

De oversøiske lande og territorier (OLT)

- Grønland
- Ny Caledonien med tilhørende områder
- Fransk Polynesien
- Territorium under de franske sydlige og antarktiske områder
- Wallis- og Futuna-øerne
- Mayotte
- St-Pierre og Miquelon
- Aruba
- De Nederlandske Antiller: Bonaire, Curaçao, Saba, Sint Eustatius, Sint Maarten
- Anguilla
- Caymanøerne
- Falklandsøerne
- Syd-Georgien og Syd-Sandwichøerne
- Montserrat
- Pitcairn
- St. Helena og tilhørende områder
- Britisk antarktisk territorium
- Britiske territorier i Det Indiske Ocean
- Turks- og Caicosøerne
- De Britiske Jomfruøer
- Bermuda.

Der står ikke noget i traktatgrundlaget om fremgangsmåden ved et lands udmeldelse, men f.eks. meldte Grønland sig ud af EF i 1985 (se spørgsmål 16). Som led i diskussionerne om, hvordan fremtidens EU skal se ud, er det blandt andet i forbindelse med konventets arbejde (se spørgsmål 7) foreslået, at den nye forfatningstraktat skal indeholde en artikel, der beskriver proceduren for, hvordan et land kan melde sig ud af EU-samarbejdet – en såkaldt "exit clause".

På nuværende tidspunkt kan et land ikke blive smidt ud af EU. Derimod er der mulighed for, at visse af medlemsrettighederne, herunder landets stemmeret i Rådet, kan suspenderes. Dette kan ske i tilfælde af, at et medlemsland groft og vedvarende overtræder de principper, som EU er baseret på: frihed, demokrati, respekt for menneskerettighederne og de grundlæggende frihedsrettigheder samt retsstatsprincippet, der indebærer, at EU's regler gennemføres og overholdelsen heraf sikres.

20.

Hvilke folkeafstemninger om EU har der været i EU-landene?

Der har været seks folkeafstemninger om EU i Danmark (se spørgsmål 57) og én i Grønland (se spørgsmål 16). Herudover fordeler folkeafstemningerne i resten af EU-landene sig således:

19.

Kan et land melde sig ud af EU eller blive smidt ud af EU?

Et land kan godt melde sig ud af EU, men det kræver i princippet, at samtlige medlemslande indvilger heri.

Finland				
ÅR	EMNE	JA	NEJ	Valgdeltagelse
1994	Om Finland skulle være medlem af EU	56,9 %	43,1 %	74,0 %
1994	Om Åland skulle være med i EU	73,6 %	26,4 %	49,1 %

Frankrig				
ÅR	EMNE	JA	NEJ	Valgdeltagelse
1972	Om EF skulle udvides med Danmark, Irland og Storbritannien	68,32 %	31,68 %	60,24 %
1992	Om Maastricht-traktaten	51,05 %	48,95 %	69,70 %

Irland				
ÅR	EMNE	JA	NEJ	Valgdeltagelse
1972	Om Irland skulle være medlem af EF	83,1 %	16,9 %	70,9 %
1987	Om Den Europæiske Fælles Akt	69,9 %	30,1 %	43,9 %
1992	Om Maastricht-traktaten	69,1 %	30,9 %	57,3 %
1998	Om Amsterdam-traktaten	61,7 %	38,3 %	56,2 %
2001	Om Nice-traktaten	46,1 %	53,9 %	34,8 %
2002	Om Nice-traktaten	62,89 %	37,11 %	49,47 %

Storbritannien				
ÅR	EMNE	JA	NEJ	Valgdeltagelse
1975	Storbritanniens fortsatte medlemskab af EF	67,2 %	32,8 %	64 %

Sverige				
ÅR	EMNE	JA	NEJ	Valgdeltagelse
1994	Om Sverige skulle være medlem af EU	52,8 %	47,2 %	83,3 %

Østrig				
ÅR	EMNE	JA	NEJ	Valgdeltagelse
1994	Om Østrig skulle være medlem af EU	66,6 %	33,4 %	81,3 %

UDVIDELSEN

21.

Hvad står der i traktaten om proceduren for EU's udvidelse?

Artikel 49 TEU

"Enhver europæisk stat, som overholder principperne i art. 6, stk. 1, kan ansøge om at blive medlem af Unionen. Den retter sin ansøgning til Rådet, som træffer afgørelse med enstemmighed efter høring af Kommissionen og efter samstemmende udtalelse fra Europa-Parlamentet, der udtaler sig med absolut flertal blandt sine medlemmer.*

Vilkårene for optagelsen og sådanne tilpasninger af de til grund for Unionen liggende traktater, som optagelsen medfører, fastlægges ved en aftale mellem medlemsstaterne og den ansøgende stat. Denne aftale forelægges samtlige kontraherende parter til ratifikation i overensstemmelse med deres forfatningsmæssige bestemmelser."

***Art. 6, stk. 1:** *"Unionen bygger på principper om frihed, lighed, demokrati og respekt for menneskerettighederne og de grundlæggende frihedsrettigheder samt retsstatsprincippet, der alle er principper, som medlemsstaterne har til fælles."*

22.

Hvilke lande har søgt om optagelse i EU?

EU består i dag af 15 medlemslande (se spørgsmål 14). I forbindelse med den kommende udvidelse af EU har 13 øvrige lande fra Central- og Østeuropa søgt om optagelse og er blevet kandidatlande, hvilket vil sige, at EU har anerkendt landene som mulige medlemmer af EU, når de opfylder de krav, som stilles for, at et land kan blive optaget i EU (se spørgsmål 23).

På Det Europæiske Råds møde i København den 12.-13. december 2002 har EU afsluttet forhandlingerne med ti af landene, der herefter bliver medlemmer af EU fra den 1. maj 2004, hvis befolkningerne i disse lande ved folkeafstemninger siger ja til EU-medlemskab (se spørgsmål 25).

Kandidatland	Ansøgning om medlemskab
Tyrkiet	14. april 1987
Polen	5. april 1990
Cypern	3. juli 1990
Malta	16. juli 1990*
Ungarn	31. marts 1994
Rumænien	22. juni 1995
Slovakiet	27. juni 1995
Letland	13. oktober 1995
Estland	24. november 1995
Litauen	8. december 1995
Bulgarien	14. december 1995
Tjekkiet	17. januar 1996
Slovenien	10. juni 1996
* Malta stillede sin ansøgning i bero i 1996, men fornyede den i september 1998	
De 10 lande, der kan optages pr. 1. maj 2004, står med fed skrift	

Fra formandskabets konklusioner, København, den 21.-22. juni 1993 – **Københavnskriterierne:**

Det Europæiske Råd besluttede i dag, at de associerede lande i Central- og Østeuropa, som måtte ønske det, kan blive medlemmer af Den Europæiske Union. Tiltrædelse vil finde sted, så snart et associeret land er i stand til at påtage sig forpligtelserne ved et medlemskab og opfylde de givne økonomiske og politiske betingelser.

Medlemskab kræver, at kandidatlandet har opnået institutionel stabilitet, som garanterer demokrati, retsstatsforhold, menneskerettigheder samt respekt for og beskyttelse af mindretal; det kræver endvidere en fungerende markedsøkonomi samt evne til at klare konkurrencepresset og markedskræfterne i Unionen. Medlemskab forudsætter, at kandidaten er i stand til at påtage sig forpligtelserne ved et medlemskab, herunder er i stand til at tilslutte sig målet om en politisk, økonomisk og monetær union.

Unionens evne til at optage nye medlemmer uden derved at sætte tempoet i den europæiske integration over styr er ligeledes af stor betydning og bør indgå i overvejelserne i såvel Unionens som kandidatlandenes interesse. Det Europæiske Råd vil fortsat nøje følge de fremskridt, der gøres i hvert enkelt associeret land i retning af at opfylde betingelserne for at kunne tiltræde Unionen, og drage de fornødne konklusioner på grundlag heraf.

23.

Hvilke krav skal et land opfylde for at blive medlem af EU?

Der findes ikke en tjekliste med en præcis angivelse af, hvilke betingelser et land skal opfylde for at blive optaget i EU.

Ifølge traktatens artikel 49 TEF kan enhver europæisk stat, der overholder de principper, som EU er baseret på, ansøge om at blive medlem af EU (se spørgsmål 21). F.eks. kan det nævnes, at Marokko i 1987 søgte om optagelse i EU, men at ansøgningen blev afvist i en udtalelse fra Kommissionen med den begrundelse, at Marokko ikke er noget europæisk land.

I forbindelse med den forestående udvidelse af EU skal de kommende EU-lande opfylde de såkaldte **Københavnskriterier**. Københavnskriterierne er en række politiske og økonomiske betingelser, der blev fastsat af medlemslandenes stats- og regeringschefer på Det Europæiske Råds møde i København i 1993.

Kort opridset kan Københavnskriterierne opdeles i tre betingelser, som skal opfyldes, før ansøgerlandene kan blive medlemmer:

1. **Det politiske kriterium:** Landet skal have stabile institutioner, der sikrer demokrati, retsstat, menneskerettigheder og respekt for og beskyttelse af mindretal
2. **Det økonomiske kriterium:** Landet skal have en fungerende markedsøkonomi samt kunne klare konkurrencepresset og markedskræfterne inden for Den Europæiske Union
3. **Kriteriet om overtagelse af EU's samlede regelværk – "acquis communautaire":**

Det Europæiske Råd på besøg hos Dronning Margrethe under topmødet i København i juni 1993.

Landet må være i stand til at påtage sig de forpligtelser, der følger af et medlemskab, herunder acceptere målet om en politisk, økonomisk og monetær union

Det, der kommer tættest på et egentligt katalog over konkrete krav, som ansøgerlandene skal opfylde, er det tredje kriterium, hvorefter landene skal være i stand til at opfylde EU's regelværk (se spørgsmål 86).

Istanbul en tidlig morgen (foto: EPA Photo, Kerim Okten).

24.

Hvornår startede forhandlingerne om udvidelsen af EU?

Det første større officielle skridt til den kommende udvidelse af EU blev taget på Det Europæiske Råds møde i København i 1993, da stats- og regeringscheferne blev enige om en række politiske og økonomiske betingelser, som de lande, der havde søgt om optagelse i EU, skal opfylde for at blive medlemmer af EU – de såkaldte Københavnskriterier (se spørgsmål 23).

Næste større skridt var Det Europæiske Råds møde i Luxembourg i december 1997, hvor 11 ud af de 13 ansøgerlande (se spørgsmål 22) blev godkendt som kandidatlande og det blev bestemt, at der skulle indledes en tiltrædelsesproces i forhold til disse lande. De to lande, der ikke blev godkendt som kandidatlande, var Tyrkiet samt Malta, der havde stillet sin ansøgning i bero i 1996, men fornyede den igen i 1998.

Derudover blev det besluttet, at EU i 1998 skulle indlede konkrete forhandlinger om optagelse med

seks ud af de 11 kandidatlande, nemlig Cypern, Estland, Ungarn, Polen, Tjekkiet og Slovenien.

I 1998 blev der ikke indledt egentlige forhandlinger med Bulgarien, Letland, Litauen, Slovakiet og Rumænien, selv om de var anerkendt som kandidater til optagelse i EU. Beslutningen på topmødet i Luxembourg indebar dog, at forholdet mellem EU og disse lande skulle styrkes, så der så hurtigt som muligt kunne indledes forhandlinger med disse lande.

På Det Europæiske Råds møde i Helsinki i december 1999 blev det besluttet, at der også skulle åbnes konkrete forhandlinger med disse fem lande samt Malta, der havde fornyet sin ansøgning i september 1998.

På topmødet i Helsinki i 1999 blev Tyrkiet også anerkendt som kandidatland, men der blev ikke indledt konkrete tiltrædelsesforhandlinger med Tyrkiet, da landet endnu ikke opfyldte den politiske del af Københavnskriterierne (se spørgsmål 25 om den seneste udvikling).

Hekse truer med magi mod EU

I august 2002 besluttede det nationale medieråd i Rumænien at forbyde udsendelser om magi og trolddom. Det fik Rumæniens hekse til at true med at bruge deres magiske kræfter på at forhindre Rumæniens optagelse i EU og NATO, hvis ikke den rumænske regering ophævede forbuddet.

Det skal ikke kunne siges, om det var derfor, Rumænien ikke kom med i den første udvidelsesrunde fra den 1. maj 2004, men må satse på at blive medlem fra 2007 (se spørgsmål 25).

Fra den sidste pressekonference under topmødet i København den 12.-13. december 2002, hvor det blev besluttet, at EU kan udvides med ti nye lande fra den 1. maj 2004.

25.

Hvornår bliver de første nye lande optaget i EU?

Den 1. maj 2004 optages ti nye lande i EU, såfremt befolkningerne i disse lande stemmer ja til optagelse i EU ved folkeafstemninger. På Det Europæiske Råds møde i København den 12.-13. december 2002 afsluttede EU tiltrædelsesforhandlingerne med Cypern, Estland, Letland, Litauen, Malta, Polen, Slovakiet, Slovenien, Den Tjekkiske Republik og Ungarn. Disse lande kan derfor blive medlemmer af EU fra den 1. maj 2004.

For så vidt angår de øvrige kandidatlande, vil EU bestræbe sig på at byde Rumænien og Bulgarien velkommen som medlemmer af EU i 2007.

Hvad angår Tyrkiet, blev det besluttet, at hvis Det Europæiske Råd på topmødet i december 2004 på grundlag af en rapport og en henstilling fra Kommissionen beslutter, at Tyrkiet opfylder det politiske Københavnskriterium, vil EU uden forsinkelse indlede tiltrædelsesforhandlinger med Tyrkiet. Det danske formandskab uddybede, at "uden forsinkelse" betyder senest 6 måneder efter topmødet i december 2004.

Tiltrædelsestraktaten

Tiltrædelsestraktaten med de ti nye medlemslande underskrives den 16. april 2003 på Akropolis i Athen. Herefter skal landene ratificere tiltrædelsestraktaten for at den kan træde i kraft (se spørgsmål 12).

EUROPA-PARLAMENTET

26.

Hvad har Mickey Mouse med Europa-Parlamentet at gøre?

Margaret Thatcher, den tidligere britiske premierminister (også kaldet jernladyen), kaldte en gang i 1980'erne Europa-Parlamentet for et Mickey Mouse-parlament.

Europa-Parlamentet har udviklet sig en hel del både med hensyn til form og indflydelse siden den spæde start i 1952. Tilbage i 1952, hvor Europa-Parlamentet blev kaldt Forsamlingen og kun havde medlemmer, der samtidig var medlemmer af de nationale parlamenter i medlemslandene, var der kun tale om en demokratisk forsamling med

rådgivende funktion. Det første skridt til at give Europa-Parlamentet reel indflydelse blev taget i 1975, hvor Parlamentet fik adgang til at ændre Rådets budgetforslag eller ligefrem at afvise det.

Det næste store skridt mod indflydelse blev taget i 1986, hvor Europa-Parlamentet med vedtagelsen af den traktatændring, som kaldes for Den Europæiske Fælles Akt, kom til at deltage i den almindelige lovgivning via den procedure, der kaldes for samarbejdsproceduren (se spørgsmål 82) og især blev anvendt i forbindelse med lovgivning vedrørende det indre marked (se spørgsmål 103). En anden vigtig ændring var, at det blev indført, at Europa-Parlamentet skal godkende tiltrædelsesaftaler med nye medlemslande, hvilket betyder, at Parlamentet også i dag skal godkende de aftaler, som Rådet indgår med de nye medlemslande om deres optagelse i EU (se spørgsmål 25).

Den hidtil mest afgørende udvidelse af Parlamentets indflydelse fandt sted, da Maastricht-traktaten trådte i kraft den 1. november 1993. Med Maastricht-traktaten blev Europa-Parlamentet medlovgiver sammen med Rådet på en række politikområder. Den afgørende procedure, som giver Parlamentet den store indflydelse, er proceduren for fælles beslutningstagning (se spørgsmål 84). Som navnet antyder, er det centrale i proceduren, at der ikke kan vedtages en EU-retsakt, uden at Rådet og Europa-Parlamentet er enige om at vedtage retsakt.

Europa-Parlamentets bygning i Bruxelles.

De 16 danske medlemmer af Europa-Parlamentet:

(Bogstaverne i parentes angiver, hvilken politisk gruppe i Parlamentet de pågældende medlemmer tilhører – se spørgsmål 28)

Torben Lund	Socialdemokraterne	(PSE)
Freddy Blak	Den frie socialdemokrat	(GUE/NGL)
Helle Thorning-Schmidt	Socialdemokraterne	(PSE)
Lone Dybkjær	Det Radikale Venstre	(ELDR)
Christian Rovsing	Det Konservative Folkeparti	(PPE-DE)
Pernille Frahm	SF	(GUE/NGL)
Jens-Peter Bonde	JuniBevægelsen	(EDD)
Jens Hindrup Andersen	JuniBevægelsen	(EDD)
Ulla M. Sandbæk	JuniBevægelsen	(EDD)
Ole Krarup	Folkebevægelsen mod EU	(GUE/NGL)
Mogens Camre	Dansk Folkeparti	(UEN)
Ole B. Sørensen	Venstre	(ELDR)
Karin Riis-Jørgensen	Venstre	(ELDR)
Anne E. Jensen	Venstre	(ELDR)
Ole Andreasen	Venstre	(ELDR)
Niels Busk	Venstre	(ELDR)

27.

Hvem er de danske medlemmer af Europa-Parlamentet?

Europa-Parlamentet består af politikere fra EU's medlemslande valgt for en periode af 5 år ved direkte valg i de enkelte lande. Der er i dag 626 medlemmer af Parlamentet, hvoraf 16 medlemmer er danske (se spørgsmål 31).

De 16 nuværende danske medlemmer er valgt ved en afstemning den 10. juni 1999. Antallet af stemmeberettigede vælgere på tidspunktet for afstemningen var 4.012.440. Stemmeprocenten var 50,39. Til sammenligning kan det nævnes, at valgdeltagelsen ved sidste folketingsvalg den 20. november 2001 var 87, 1.

Næste valg til Europa-Parlamentet skal finde sted i juni 2004.

Du kan læse mere om de danske medlemmer af Europa-Parlamentet og finde deres kontaktadresser på: www.euo.dk/institutioner/parlamentet/vejviser/

28.

Hvor mange politiske grupper er der i Europa-Parlamentet?

Medlemmerne af Europa-Parlamentet er ikke placeret efter nationalitet i salen, men derimod efter, hvilken politisk gruppe de tilhører. Der er i dag syv politiske grupper i Europa-Parlamentet samt et antal løsgængere. Mere end 100 nationale

politiske partier er repræsenteret blandt Europa-Parlamentets syv politiske grupper.

Politiske partier i Europa-Parlamentet

PPE-DE	Gruppen for Det Europæiske Folkeparti (Kristelige Demokrater) og De Europæiske Demokrater
PSE	De Europæiske Socialdemokraters Gruppe
ELDR	Det Europæiske Liberale og Demokratiske Partis Gruppe
V/ALE	Gruppen De Grønne/Den Europæiske Frie Alliance
GUE/NGL	Den Europæiske Venstrefløjs Fællesgruppe/Nordiske Grønne Venstre
UEN	Gruppen Union for Nationernes Europa
EDD	Gruppen for Demokratiernes og Mangfoldighedens Europa

Man kan se, hvordan medlemmerne har fordelt sig på de politiske grupper på Europa-Parlamentets hjemmeside: www.europarl.eu.int

29.

Hvor mange danskere stemte til europaparlamentsvalget i 1999?

50,5 % danskere stemte til europaparlamentsvalget i 1999. Den gennemsnitlige valgdeltagelse for hele EU var på 49,6 %. I Danmark har valgdeltagelsen ved hvert af de fem valg til Europa-Parlamentet ligget på omkring 50 %.

Som det fremgår af tabellen, fandt det første direkte valg til Europa-Parlamentet sted i 1979.

Før da var medlemmerne af Europa-Parlamentet udsendte medlemmer fra de nationale parlamenter (delegerede). Fra næste valg til Europa-Parlamentet i 2004 må et medlem af Europa-Parlamentet ikke samtidig være medlem af et nationalt parlament (se spørgsmål 32).

Valgdeltagelse ved valg til Europa-Parlamentet

	Danmark	EU-gennemsnit
1979	47,8 %	63,0 %
1984	52,4 %	61,0 %
1989	46,2 %	58,5 %
1994	52,9 %	56,8 %
1999	50,5 %	49,6 %

Her er der ingen sofavælgere

Når der i Danmark er valg til Folketinget eller til Europa-Parlamentet, er det op til hver enkelt vælger, om han/hun vil benytte sig af sin ret til at stemme eller nyde demokratiet på afstand hjemme på sofaen. Anderledes forholder det sig i Belgien, Grækenland og Luxembourg. Her forpligter det at leve i et demokratisk land, og stemmedeltagelse er obligatorisk.

30.

Hvad tjener et medlem af Europa-Parlamentet?

Medlemmerne af Europa-Parlamentet får samme grundløn som politikerne, der er valgt ind i parlamenterne i deres hjemlande. Denne grundløn

betales også af det land, hvori de er valgt, og beskatning sker efter reglerne i valget. Ud over grundlønnen betaler Europa-Parlamentet udgifter til medlemmernes rejser, diæter og ansættelse af medarbejdere m.m., hvilket er skattefrit.

Det vil sige, at de danske medlemmer af Europa-Parlamentet får samme grundløn som folketingsmedlemmerne, lønnen betales af den danske stat og de skal betale dansk indkomstskat af denne løn.

De danske folketingsmedlemmers grundvederlag, som også de danske medlemmer af Europa-Parlamentet får, er 496.415 kr. pr. år, hvilket svarer til 41.368 kr. pr. måned (pr. 1. oktober 2002).

På grund af reglen om national aflønning og beskatning af Europa-Parlamentets medlemmer er der stor forskel på, hvilken løn medlemmerne af Parlamentet får, afhængigt af, hvilket land de er valgt i. Der forhandles derfor i øjeblikket om vedtagelsen af en fælles statut for Europa-Parlamentets medlemmer, så alle Parlamentets medlemmer som udgangspunkt får samme løn uanset nationalitet, selv om der stadig vil være mulighed for forskellig beskatning af denne løn. Statutten skal modvirke forskelsbehandling af medlemmerne på grund af deres nationale tilhørsforhold, men forhandlingerne om statutten har nu stået på i årevis, da det er svært for medlemmerne at opnå enighed om, hvad de egentlig bør tjene.

31.

Hvor mange medlemmer af Europa-Parlamentet har de enkelte lande?

På nuværende tidspunkt er der 626 medlemmer af Europa-Parlamentet, og der er sat et loft på maksimalt 700 medlemmer. I forbindelse med udvi-

delsen hæves antallet af medlemmer af Europa-Parlamentet til 732, og der justeres på antallet af politikere fra de enkelte lande for at give plads til medlemmer fra de nye medlemslande. Efter udvidelsen er Danmark tildelt 14 medlemmer i Parlamentet ud af i alt 732 medlemmer.

Det antal medlemmer af Europa-Parlamentet, som de enkelte lande skal have ifølge tiltrædelses-traktaten, fremgår af tabellen på næste side.

32.

Kan et medlem af Europa-Parlamentet samtidig være medlem af et nationalt parlament?

Nej, fra næste valg i juni 2004 må et medlem af Europa-Parlamentet ikke samtidig være medlem af et nationalt parlament.

Rådet har i 2002 på baggrund af Europa-Parlamentets forslag vedtaget akten om direkte valg af repræsentanter til Europa-Parlamentet. Når denne akt træder i kraft, vil det ikke længere være tilladt for et medlem af Europa-Parlamentet at have dobbeltmandat, det vil sige være medlem af et nationalt parlament samtidig. Forslaget er dog først endeligt vedtaget, når samtlige medlemslande har ratificeret det (se spørgsmål 12). Hvis forslaget ikke ratificeres af alle medlemslande, bortfalder det.

Antal medlemmer af Europa-Parlamentet (art. 190, stk. 2, EF)

(De nuværende medlemslande er angivet med fed skrift)

Medlemmer af Europa-Parlamentet	Nuværende fordeling	Valgperioden 2004-2009
Tyskland	99	99
Storbritannien	87	78
Frankrig	87	78
Italien	87	78
Spanien	64	54
Polen	-	54
Rumænien	-	-
Nederlandene	31	27
Grækenland	25	24
Belgien	25	24
Portugal	25	24
Ungarn	-	24
Den Tjekkiske Republik	-	24
Sverige	22	19
Bulgarien	-	-
Østrig	21	18
Slovakiet	-	14
Danmark	16	14
Finland	16	14
Irland	15	13
Litauen	-	13
Letland	-	9
Slovenien	-	7
Estland	-	6
Cypern	-	6
Luxembourg	6	6
Malta	-	5
I alt	626	732

Europa-Parlamentets mødesal i Strasbourg.

33.

Hvor ligger Europa-Parlamentet?

Selv om de fleste nok umiddelbart forbinder Europa-Parlamentet med Bruxelles, er det faktisk den franske by Strasbourg, der er Parlamentets officielle hjemsted.

Medlemmerne afholder plenarmøde 1 uge hver måned i Strasbourg, og møderne om EU's budget skal også afholdes i Strasbourg. Derudover mødes parlamentsmedlemmerne i Bruxelles, mens en del af Parlamentets administration har hjemsted i Luxembourg.

Det koster mange penge og er besværligt for medlemmerne at flytte mellem Strasbourg og Bruxelles hver måned. En rapport viser, at den månedlige flytning mellem Strasbourg og Bruxelles koster 1 million euro mere, end hvis møderne udelukkende blev holdt i Bruxelles. Det er imidlertid ikke så nemt at ændre denne beslutning, da det er i henhold til en protokol tilknyttet traktaterne (se spørgsmål 8), at Europa-Parlamentet er bundet til at mødes 12 gange om året i Strasbourg. Der skal altså en traktatændring til for at ændre flytningen.

RÅDET

34.

Hvad er forskellen på "Rådet" og "Det Europæiske Råd"?

"Rådet for Den Europæiske Union" og "Det Europæiske Råd" kan nemt forveksles, men der er stor forskel på de to råd.

Rådet for Den Europæiske Union kaldes ofte bare for **Rådet** eller **Ministerrådet**. Det er et centralt lovgivende og beslutningstagende organ i EU. Rådet består af en repræsentant på ministerplan for hver medlemsstat, som har bemyndigelse til at forpligte sin regering, og sammensætningen varierer alt efter, hvilket emne der er på dagsordenen (se om Rådet s. 12).

Det Europæiske Råd består af EU-medlemsstaternes stats- og regeringschefer samt formanden for Kommissionen. Disse bistås af medlemsstaternes udenrigsministre og et medlem af Kommissionen. Det er Det Europæiske Råd, som fastlægger EU's overordnede politiske retningslinjer (se spørgsmål 35). Siden 2002 mødes Det Europæiske Råd mindst to gange under hvert formandskab, det vil sige fire gange om året, og derudover afholdes ekstraordinære møder.

Om Det Europæiske Råd hedder det i art. 4 TEU: *"Det Europæiske Råd tilfører Unionen den fremdrift, der er nødvendig for dens udvikling, og fastlægger de overordnede politiske retningslinjer herfor."*

Gruppenbilledet fra Det Europæiske Råds møde i Laeken i Belgien (se spørgsmål 7 om Laeken-erklæringen).

Under det danske formandskab holdt Det Europæiske Råd møde i Bruxelles den 24.-25. oktober 2002 og i København den 12.-13. december 2002. Se også spørgsmål 8 om erklæringen om Det Europæiske Råds mødested.

35.

Hvad sker der på møderne i Det Europæiske Råd?

Det er i Det Europæiske Råd, EU's overordnede politiske retningslinjer fastlægges. Det er også her, man træffer centrale beslutninger om EU's fremtid, vedtager traktatændringer og drøfter mere problematiske beslutninger.

Da Det Europæiske Råd ud over formanden for Kommissionen består af medlemsstaternes stats- og regeringschefer, der er de øverste ledere af landenes regeringer, spiller Det Europæiske Råd ofte en central rolle i forbindelse med mæglinger

og løsninger i sager, hvor fagministrene ikke har kunnet blive enige på de almindelige rådsmøder.

Det er dog ikke, fordi det betyder, at diskussionerne i Det Europæiske Råd nødvendigvis er tørre og kedelige. På topmødet i Laeken i december 2001 diskuterede EU-lederne blandt andet, i hvilke lande forskellige EU-agenturer skulle ligge. Agenturet for fødevarer sikkerhed og agenturet for maritim sikkerhed var meget eftertragtede blandt landene. Portugal og Frankrig ville begge meget gerne have agenturet for maritim sikkerhed, mens Finland, Italien og Frankrig gjorde krav på fødevareagenturet.

Ifølge nyhedsbureauet Reuters skulle der være lækket nogle noter fra mødet, som giver et indblik i den sidste ordveksling mellem den franske præsident, Jacques Chirac, Italiens ministerpræsident, Silvio Berlusconi, den tyske kansler, Gerhard Schröder, og den belgiske EU-formand, Guy Verhofstadt.

Uddrag af noter fra Det Europæiske Råds møde i Laeken i december 2001, jf. Nyhedsbureauet Reuters:

- Berlusconi:** "Parma er lig med god mad. Finnerne ved ikke engang, hvad prosciutto er. Det kan jeg ikke acceptere." (Prosciutto er skinke)
- Verhofstadt:** "En regions gastronomiske tiltrækning er ikke et argument for at få et EU-agentur."
- Chirac:** "Så kunne vi give Sverige et agentur for at træne fotomodeller med den begrundelse, at de har så smukke kvinder."
- Berlusconi:** "Jeg har allerede accepteret den europæiske arrestordre. Mit sidste ord er: Nej!" (råbende)
- Schröder:** "Jeg elsker Parma, men du vil aldrig få agenturet ved at argumentere på den måde."
- Chirac:** "Lille er også kandidat. Byen ligger i hjertet af Europa."

Kort efter ovenstående ordveksling skulle den belgiske premierminister, Guy Verhofstadt, have opgivet at få en aftale om agenturnes placering i stand, hvorefter mødet blev erklæret for afsluttet.

36.

Hvad er en regeringskonference?

En regeringskonference er en konference/et møde mellem repræsentanter for medlemsstaternes regeringer, der kan have til formål at ændre traktatgrundlaget eller løse andre spørgsmål i EU. En regeringskonference strækker sig ofte over flere måneder og består af gentagne møder, som afsluttes med et topmøde mellem stats- og regeringscheferne.

Der indkaldes til en regeringskonference, når stats- og regeringscheferne har besluttet, at EU's traktatgrundlag skal ændres. F.eks. startede forhandlingerne til Nice-traktaten (se spørgsmål 5) med indkaldelse til en regeringskonference den 14. februar 2000. Regeringskonferencen blev afsluttet den 7.-10. december 2000, da Det Europæiske Råd (se spørgsmål 34 og 35) mødtes i Nice og opnåede politisk enighed om Nice-traktaten. Bliver resultatet af en regeringskonference en politisk aftale om at ændre traktatgrundlaget, skal denne aftale efterfølgende ratificeres/tiltrædes af alle medlemslandenes nationale parlamenter for at kunne træde i kraft (se spørgsmål 12).

Under mødet i Nice blev det også besluttet, at der skal indkaldes til en ny regeringskonference i 2004, hvilket fremgår af en erklæring om EU's fremtid, der er knyttet til Nice-traktaten (se spørgsmål 6).

Proceduren for indkaldelse af en regeringskonference er beskrevet i art. 48 TEU.

37.

Hvad gør man med rådsmøder, når EU-landene ikke har ministre for samme områder?

Rådet består af *"en repræsentant for hver medlemsstat på ministerplan, som skal være beføjet til at forpligte denne medlemsstats regering"* (artikel 203 TEF).

Det betyder derfor ikke noget, at medlemsstaterne ikke har organiseret deres regeringer ens, da det er op til medlemsstaterne selv, hvordan de vil lade sig repræsentere i Rådet. Det afgørende er, at medlemsstaterne til rådsmøderne sender en person, som hjemmefra er bemyndiget til at forpligte medlemsstatens regering.

Ifølge den gældende liste kan følgende ni rådssammensætninger indkaldes:

- Almindelige anliggender og eksterne forbindelser
- Økonomi og finans
- Retlige og indre anliggender
- Beskæftigelse, socialpolitik, sundhed og forbrugerpolitik
- Konkurrenceevne (det indre marked, industri og forskning)
- Transport, telekommunikation og energi
- Landbrug og fiskeri
- Miljø
- Uddannelse, ungdom og kultur

Ifølge Rådets forretningsorden fra 2002 (artikel 2, stk. 1) samles Rådet i forskellige sammensætninger alt efter, hvilket politisk emne der er tale om, og Rådet skal i den sammensætning, der kaldes "almindelige anliggender og eksterne forbindelser" beslutte sig for en liste over de mulige råds-sammensætninger.

Efter topmødet i Sevilla i juni 2002 blev det besluttet at reducere antallet af rådsformationer fra 16 til ni. Det betyder blandt andet, at Rådet for Landbrug og Rådet for Fiskeri er lagt sammen til ét råd.

De tre vigtigste rådsformationer er i dag rådene for **Almindelige anliggender og eksterne relationer, Økonomi og finans samt Landbrug og fiskeri**. Disse råd mødes cirka en gang om måneden, med undtagelse af august, hvor EU-institutionerne holder ferielukket. De øvrige råd mødes 3-4 gange pr. halvår. Der afholdes i alt cirka 80-90 rådsmøder om året.

38.

Hvad vil det sige, at et land "har formandskabet"?

Medlemsstaterne skiftes til at være formand for Rådet i et halvt år ad gangen efter en rækkefølge, som Rådet har bestemt (se spørgsmål 39).

Formandskabet for Rådet har stor betydning for tilrettelæggelsen af det arbejde, der udføres i Rådet. Det land, som har formandskabet, har til opgave at tilrettelægge og lede alle Rådets møder, og hvert land foretager sin egen prioritering af, hvilke sager og områder det vil fremme i løbet af formandskabsperioden. Går forhandlinger i hårdknude, eller opstår der andre problemer, er det også formandskabets opgave at forsøge at udarbejde løsningsforslag. At være formandskabs-

Gruppenbilledet fra Det Europæiske Råds møde i København d. 12.-13. december 2002 under det danske formandskab.

land indebærer også, at det pågældende land skal repræsentere EU udadtil i sager, der vedrører EU's udenrigs- og sikkerhedspolitik. Det betyder blandt andet, at det er formandskabslandet, der taler på EU's vegne i internationale sammenhænge, f.eks. ved møder og konferencer i internationale organisationer som FN og WTO. Formandskabet forhandler også i visse tilfælde aftaler på vegne af EU.

Enkelte af traktatgrundlagets bestemmelser pålægger formandskabet bestemte opgaver, men det er ikke defineret præcis, hvad det vil sige at have formandskabet. Praksis har haft stor betydning for definitionen af formandskabets rolle, ligesom forretningsordenen for Rådet er med til at fastlægge, hvilke konkrete opgaver formandskabslandet har.

Det er af stor politisk betydning, hvem der har formandskabet, da det er formandskabet, som er drivkraften i EU-samarbejdet, sætter dagsordenen og bestemmer, hvilke emner der skal prioriteres. Det er dog ikke, fordi landet, som har formandskabet, kan bruge formandskabsperioden til "at mele sin egen kage" i. Formandskabet skal udøves neutralt og upartisk, og ofte må formandskabslandet sætte sine egne interesser i baggrunden for at opnå enighed mellem landene.

Det danske formandskabsprogram

Det danske formandskab i andet halvår af 2002 præsenterede sit formandskabsprogram under overskriften **Ét Europa**. Det danske formandskab havde afslutning af udvidelsesforhandlingerne med op til ti nye medlemslande som sin absolutte hovedprioritet (se spørgsmål 25). Du kan læse det danske formandskabsprogram samt Udenrigsministeriets evaluering af formandskabet på Udenrigsministeriets hjemmeside: www.um.dk

Spørgsmålet er dog, hvor længe EU kan opretholde en ordning med et formandskab, som skifter hvert halve år. I et EU med 25 medlemslande vil der efter den nugældende ordning gå 12 år mellem et lands formandskabsperioder. I forbindelse med diskussionen om det fremtidige EU (se spørgsmål 7) er der fremført flere forslag om, hvordan formandskabet kan organiseres fremover.

39.

I hvilken rækkefølge udøves formandskabet?

Det er Rådet, der træffer afgørelse om den rækkefølge, som medlemsstaterne skal varetage formandskabet i. Den gældende rækkefølge er fastlagt af Rådet i en afgørelse fra 1995.

Oprindelig var det efter Rådets afgørelse fra 1995 meningen, at Tyskland skal have formandskabet i andet halvår af 2006, og Finland i første halvår af 2007. Finland og Tyskland har imidlertid ønsket at bytte plads, hvilket Rådet besluttede var i orden på et møde den 28.-29. januar 2002.

Med optagelsen af de nye lande (se spørgsmål 25) er der behov for at træffe beslutning om en ny formandskabsrækkefølge. I konklusionerne fra Det Europæiske Råds møde i Bruxelles den 24.-25. oktober 2002 bekræftes det, at den nuværende formandskabsrækkefølge fortsætter indtil udgangen af 2006, og at Rådet vil træffe afgørelse om rækkefølgen for formandskaberne fra 2007 så hurtigt som muligt og senest et år efter de første nye medlemsstaters tiltrædelse.

Artikel 1 i Rådets afgørelse nr. 2 af 1. januar 1995 om fastsættelse af rækkefølgen for udøvelse af formandshvervet for Rådet:

1. Formandshvervet for Rådet udøves:
 - i første halvår 1995 af Frankrig,
 - i andet halvår 1995 af Spanien,
 - i de følgende halvår af de øvrige medlemsstater på skift i følgende rækkefølge: Italien, Irland, Nederlandene, Luxembourg, Det Forenede Kongerige, Østrig, Tyskland, Finland, Portugal, Frankrig, Sverige, Belgien, Spanien, Danmark, Grækenland.
2. Rådet kan med enstemmighed på forslag fra de berørte medlemsstater beslutte, at en medlemsstat udøver formandshvervet i en anden periode end den, der følger af ovenstående.

Formandskabsrækkefølge frem til udgangen af 2006

	1. halvdel	2. halvdel
2003	Grækenland	Italien
2004	Irland	Nederlandene
2005	Luxembourg	Storbritannien
2006	Østrig	Finland

40.

Hvem er hr./fru FUSP?

FUSP er en forkortelse for EU's Fælles Udenrigs- og Sikkerhedspolitik. Hr. eller fru FUSP er en populær forkortelse for den person, der er valgt til at være den øverste repræsentant og talsmand for EU's udenrigs- og sikkerhedspolitik (se spørgsmål 109).

Kært barn har mange navne, og denne person kaldes også for generalsekretæren, da vedkommende leder Rådets generalsekretariat. Derudover kaldes personen også for den højtstående repræsentant for den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik.

Det er i øjeblikket spanieren Javier Solana, der er hr. FUSP, da han den 18. oktober 1999 blev udnævnt til generalsekretær for Ministerrådet og øverste repræsentant og talsmand for den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik.

Samarbejdet mellem EU-landene inden for FUSP er mellemstatsligt (se spørgsmål 10). Det er udenrigsministrene, som behandler FUSP-spørgsmål i den rådssammensætning, som kaldes Almindelige anliggender og eksterne forbindelser (se spørgsmål 37).

41.

Hvad er trojkaen?

Slår man ordet trojka op i en ordbog, forklares det således, at en trojka kan være et russisk køretøj med et forspand af tre heste ved siden af hinanden, eller at ordet kan bruges om en ledelse bestående af tre personer.

I EU-sammenhæng bruges ordet om flere begreber, der indebærer en særlig form for samarbejde mellem de tre lande, der er formandskabslandet,

det land, der lige har haft formandskabet, og det land, som skal til at have formandskabet, og derudover Rådets generalsekretær og Kommissionen.

Formålet med trojka-samarbejdet er at sikre en vis sammenhæng i Rådets arbejde og undgå, at dette forstyrres for meget af, at formandskabet for Rådet skifter hvert halve år (se spørgsmål 38).

Oprindelig er trojka i EU-sammenhæng en betegnelse for den treenighed, der består af medlemsstaten, der har formandskabet for Rådet, den medlemsstat, der havde formandskabet i det forudgående halve år, samt den medlemsstat, der skal have formandskabet i det kommende halve år. Trojkaen består af Kommissionen.

Med Amsterdam-traktaten (der trådte i kraft den 1. november 1999) blev der indført en variant af trojka-modellen til at repræsentere EU udadtil i forbindelse med den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik. Efter denne variant består trojkaen af formandskabslandet, det kommende formandskabsland samt Rådets generalsekretær i dennes funktion af EU's udenrigspolitiske repræsentant (se spørgsmål 40), og trojkaen består af Kommissionen. Trojka modellen anvendes også i en tilpasset form på det social- og arbejdspolitiske område og på økonomi- og finansområdet samt inden for det retlige og politimæssige samarbejde.

Danmark indgik i trojkaen fra den 1. januar 2002 på grund af det forestående formandskab den 1. juli 2002.

42.

Hvad er Coreper?

Coreper er betegnelsen for to arbejdsgrupper/komiteer med embedsmænd, der har til opgave at

forberede Rådets møder. Coreper står for det franske Comité des Représentants Permanents, der betyder De Faste Repræsentanters Komité.

Coreper består af medlemslandenes faste repræsentanter (det vil sige EU-ambassadører) og deres stedfortrædere (se spørgsmål 60). Af praktiske grunde er Coreper opdelt i to komiteer: Coreper I, der består af EU-ambassadørernes stedfortrædere, og Coreper II, der består af EU-ambassadørerne selv og derfor er den mest betydningsfulde udgave af Coreper.

I Coreper drøfter embedsmændene de politiske spørgsmål, som er sat på dagsordenen for rådsmødet forud for selve rådsmødet, og forsøger at opnå enighed om sagerne i videst muligt omfang. I Coreper tages der også stilling til, om sager skal forelægges til drøftelse i Ministerrådet, eller om sagerne kan sættes på dagsordenen som såkaldte A-punkter. Et A-punkt forelægges Rådet til vedtagelse uden debat.

43.

Hvad betyder kvalificeret flertal og blokerende mindretal?

Forklaringen af kvalificeret flertal og blokerende mindretal har udgangspunkt i, at EU-landene ved de afstemninger i Rådet, som skal foretages med kvalificeret flertal, ikke har 1 stemme, men er tildelt et forskelligt antal stemmer, også kaldet stemmewægte (se spørgsmål 44).

Efter de gældende regler for afstemninger med kvalificeret flertal har de 15 EU-lande i alt 87 stemmer – heraf har Danmark tre stemmer. Kravet om **kvalificeret flertal** betyder, at det ikke er nok, at over halvdelen af stemmerne er for et forslag, men at der skal være mindst 62 stemmer for et for-

slag, for at dette kan vedtages. Det betyder, at hvis lande, som tilsammen har 26 stemmer, er imod et forslag, så kan dette ikke vedtages. Dette kaldes **blokerende mindretal**.

Hvis forslaget er fremsat af Kommissionen, er det nok, at der er 62 stemmer for, uanset hvor mange lande der har stemt for. I andre tilfælde skal der bag de 62 stemmer være mindst 10 lande, som stemmer for afgørelsen.

Udgangspunktet for afstemninger i Rådet er egentlig, at der kræves almindeligt simpelt flertal blandt Rådets medlemmer til vedtagelse, og at de enkelte medlemslande i den forbindelse er tildelt 1 stemme (art. 205 EF). Dette udgangspunkt er dog kun af teoretisk karakter, da næsten samtlige bestemmelser i traktatgrundlaget, som er grundlag for at udstede regler, bestemmer, at vedtagelse af retsakter i Rådet kræver enten kvalificeret flertal eller enstemmighed, hvor alle landene skal stemme for.

Da der snart optages nye medlemslande i EU (se spørgsmål 25), har det været nødvendigt at ændre reglerne om afstemning med kvalificeret flertal i Rådet. De gældende regler gælder indtil den 1. maj 2004. Fra denne dato forventes det at der vil blive optaget ti nye lande i EU, og i en overgangsperiode fra den 1. maj til den 1. november 2004 vil de stemmewægte, som fremgår af tabellen på s. 60 blive anvendt. I denne overgangsperiode vil de ”gamle” EU-lande have det samme antal stemmer som hidtil (se spørgsmål 44).

Fra den 1. november 2004 træder nye bestemmelser om kvalificeret flertal i kraft. Disse bestemmelser svarer til de tal og principper, der er optaget i en erklæring til Nice-traktaten.

Kravet om kvalificeret flertal kommer herefter til at indebære, at der for det første skal være mindst 232 stemmer for et forslag. Disse stemmer skal være afgivet af et flertal af medlemslandene, når forslaget er fremsat af Kommissionen, og i andre tilfælde af 2/3 af medlemslandene. Derudover kan et medlemsland kræve, at det kontrolleres, at det kvalificerede flertal omfatter mindst 62 % af EU's samlede befolkning. Hvis det viser sig, at denne

betingelse ikke er opfyldt, vedtages den pågældende afgørelse ikke. Dette kaldes også kravet om "tredobbelt kvalificeret flertal".

Kvalificeret flertal

Kvalificeret flertal i perioden 1. maj 2004 til 1. november 2004: (forudsat at ti nye lande er blevet medlemmer)

Mindst **88** stemmer for ud af i alt **124** stemmer
(når forslaget ikke er fremsat af Kommissionen, skal de 88 stemmer være afgivet af mindst to tredjedele af medlemslandene).

Er det færre end ti nye lande, der bliver medlemmer af EU fra den 1. maj 2004, skal Rådet træffe afgørelse om tærsklen for det kvalificerede flertal. Det er bestemt, at dette tal, i det omfang det er muligt, skal udgøre 71,26 % af det samlede antal stemmer.

Kvalificeret flertal fra den 1. november 2004: (forudsat at ti nye lande er blevet medlemmer)

1. Mindst **232** stemmer for ud af i alt **321** stemmer
2. a. Et flertal af medlemslandene skal stemme for, når forslaget er fremsat af Kommissionen, eller
b. To tredjedele af medlemslandene skal stemme for i alle andre tilfælde.
3. Det kvalificerede flertal skal omfatte mindst 62 % af Unionens befolkning.

Er det færre end ti nye lande, der bliver medlemmer af EU fra den 1. maj 2004, skal Rådet træffe afgørelse om tærsklen for det kvalificerede flertal, der skal fastsættes, så tallet herfor også bliver tilsvarende mindre. Det er bestemt, at der rundes op eller ned til den nærmeste stemme, der svarer til et niveau, som ligger mellem 71 % for et råd med 300 stemmer og 72,27 % (det fastsatte niveau for et EU med 25 medlemmer).

44.

Hvordan er stemmevægtene fordelt i Rådet?

(De nuværende medlemsstater er angivet med fed skrift)				
Medlemmer af Rådet	Antal stemmer indtil 1. maj 2004	Antal stemmer i perioden 1. maj 2004 til 1. november 2004	Antal stemmer fra 1. november 2004	Befolkning i 1.000 (procentdelen af EU's samlede befolkning er angivet i parentes)
Tyskland	10	10	29	82.038 (17,05)
Storbritannien	10	10	29	59.247 (12,31)
Frankrig	10	10	29	58.966 (12,25)
Italien	10	10	29	57.612 (11,97)
Spanien	8	8	27	39.394 (8,19)
Polen	-	8	27	38.667 (8,04)
Nederlandene	5	5	13	15.760 (3,28)
Grækenland	5	5	12	10.533 (2,19)
Tjekkiske Rep.	-	5	12	10.290 (2,14)
Belgien	5	5	12	10.213 (2,12)
Ungarn	-	5	12	10.092 (2,10)
Portugal	5	5	12	9.980 (2,07)
Sverige	4	4	10	8.854 (1,84)
Østrig	4	4	10	8.082 (1,68)
Slovakiet	-	3	7	5.393 (1,12)
Danmark	3	3	7	5.313 (1,10)
Finland	3	3	7	5.160 (1,07)
Irland	3	3	7	3.744 (0,78)
Litauen	-	3	7	3.701 (0,77)
Letland	-	3	4	2.439 (0,51)
Slovenien	-	3	4	1.978 (0,41)
Estland	-	3	4	1.446 (0,30)
Cypern	-	2	4	752 (0,16)
Luxembourg	2	2	4	429 (0,09)
Malta	-	2	3	379 (0,08)
EU I alt	87	124	321	481.181

KOMMISSIONEN

45.

Hvad hedder medlemmerne af Kommissionen?

Kommissionens øverste ledelse består af 20 kommissærer med ansvar for hver deres politikområde. Når Kommissionen træffer beslutninger, sker det samlet – det er altså hele Kommissionen, der er ansvarlig for f.eks. et forslag til direktiv på miljøområdet, selv om det er miljøkommissæren, som internt i Kommissionen er ansvarlig for at udarbejde direktivet.

I dag har alle medlemslandene en kommissær, mens de fem ”store” lande, Storbritannien, Tyskland, Frankrig, Italien og Spanien, har to kommissærer.

Med Nice-traktaten blev det imidlertid besluttet, at fordelingen af kommissærer skal være sådan, at der er én kommissær fra hvert medlemsland, og at Rådet med enstemmighed kan ændre antallet af kommissærer. Når EU har 27 medlemslande, skal antallet af kommissærer være lavere end antallet af medlemslande, og kommissærerne skal vælges på grundlag af en ordning med ligelig rotation, som Rådet træffer beslutning om med enstemmighed.

Kommissærerne fra de nye medlemslande indtræder i den nuværende Kommission fra landenes tiltrædelse af EU den 1. maj 2004. Herefter vil en ny Kommission skulle tiltræde allerede den 1. november 2004, hvor Nice-traktatens bestemmelser om Kommissionen og Rådet vil træde i kraft.

Den danske kommissær

Den danske kommissær hedder Poul Nielson. Han er kommissær i Generaldirektoratet for Udvikling og for Kontoret for Humanitær Bistand (ECHO).

Generaldirektoratet for Udvikling beskæftiger sig med EU's udviklingspolitik og samarbejde med u-lande og EU's oversøiske lande og territorier (se spørgsmål 18). Derudover er direktoratet ansvarligt for og koordinerer EU's forhold til de såkaldte AVS lande, der er lande i Afrika, Vestindien og Stillehavet, som deltager i Lomé-konventionen/Cotonou-aftalen med EU-landene (se spørgsmål 112).

Du kan læse om Poul Nielson på hjemmesiden for Generaldirektoratet for Udvikling, hvor generaldirektoratets opgaver også er mere udførligt beskrevet: http://europa.eu.int/comm/dgs/development/index_da.htm

Kommissær samt medlemsland	Ansvarsområde
1. Romano Prodi, Italien	Formand
2. Neil Kinnock, Storbritannien	Næstformand med ansvar for interne reformer i Kommissionen
3. Loyola de Palacio, Spanien	Næstformand med ansvar for Kommissionens forbindelser med Europa-Parlamentet samt kommissær for transport og energi
4. Mario Monti, Italien	Kommissær for konkurrenceområdet
5. Franz Fischler, Østrig	Kommissær for landbrug, fiskeri og udvikling af land-distrikterne
6. Erkki Liikanen, Finland	Kommissær for virksomheder og informations-samfund
7. Frederik (Frits) Bolkestein, Nederlandene	Kommissær for det indre marked samt beskatning og toldunion
8. Phillippe Busquin, Frankrig	Kommissær for forskning
9. Pedro Solbes Mira, Spanien	Kommissær for økonomiske og monetære anliggender
10. Poul Nielson, Danmark	Kommissær for udvikling og humanitær bistand
11. Günther Verheugen, Tyskland	Kommissær med ansvar for EU's udvidelse
12. Chris Patten, Storbritannien	Kommissær med ansvar for EU's eksterne forbindelser
13. Pascal Lamy, Frankrig	Kommissær for handel
14. David Byrne, Irland	Kommissær for sundhed og forbrugerbeskyttelse
15. Viviane Reding, Luxembourg	Kommissær for uddannelse og kultur
16. Michael Schreyer, Tyskland	Kommissær for budgettet
17. Margot Wallström, Sverige	Kommissær for miljø
18. Antonio Vitorino, Italien	Kommissær for retlige og indre anliggender
19. Anna Diamantopoulou, Grækenland	Kommissær for beskæftigelse og sociale anliggender
20. Michel Barnier, Frankrig	Kommissær for regionalpolitik

Danske kommissærer		
Kommissær	Periode	Ansvarsområde
Finn Olav Gundelach	1973-1981	Landbrug, næstformand
Poul Dalsager	1981-1985	Landbrug
Henning Christophersen	1985-1995	EU-budget, økonomi, næstformand
Ritt Bjerregaard	1995-1999	Miljø
Poul Nielson	1999-2004	Udvikling og humanitær bistand

46.

Hvad er et kabinet?

Et kabinet er en mindre gruppe af personlige rådgivere tilknyttet kommissærerne. Der er typisk omkring seks akademiske medarbejdere i et kabinet. Hver kommissær har sit eget kabinet, der har til opgave at hjælpe kommissæren med at udarbejde politikker inden for dennes områder og i øvrigt bistå kommissæren i udførelsen af dennes arbejde og ved forberedelsen af Kommissionens afgørelser.

Såfremt en kommissær er forhindret i at deltage i et af Kommissionens møder, kan kommissærens kabinetschef deltage i mødet og på opfordring fra Kommissionens formand redegøre for det fraværende medlems synspunkt i en sag.

47.

Hvor mange arbejder i Kommissionen?

Det fremgår af EU's budget for 2002, hvor meget personale der i dette år forventes at arbejde i EU's forskellige institutioner, herunder Kommissionen. I Kommissionen er dette antal 22.453.

48.

Hvad er en grøn bog og en hvid bog?

Man bruger ordet **grøn bog** om et dokument fra Kommissionen, der har til formål at skabe debat om et bestemt emne, f. eks. den fremtidige udformning af EU's fiskeripolitik eller forbrugerbeskyttelse i EU. Grøn bogen fungerer som diskussionsgrundlag og analyserer det pågældende område med henblik på at starte en høring om emnet.

Den høring, en grøn bog resulterer i, kan efterfølgende resultere i udgivelse af en hvid bog. En **hvid bog** er et dokument fra Kommissionen med mere konkrete og detaljerede forslag til, hvordan politikken på et bestemt område kan udformes, og hvidbøger fungerer ofte som en slags handlingsplan.

Kommissionen har f.eks. i 2001 offentliggjort Hvid bog om Den europæiske transportpolitik frem til 2010 – De svære valg, og i 2002 Grøn bog om fællesskabspolitik for tilbagesendelse af personer med ulovligt ophold.

DOMSTOLEN

49.

Hvorfor hedder det EF-Domstolen og ikke EU-Domstolen?

Hvis man ser efter i traktaterne, fremgår det, at EF-Domstolen egentlig kun hedder "Domstolen". Imidlertid kaldes Domstolen ofte for EF-Domstolen. For at forstå forklaringen herpå skal man tage udgangspunkt i, at EU-samarbejdet er baseret på flere traktater (se spørgsmål 9), hvoraf de vigtigste er EF-traktaten og EU-traktaten.

Domstolen bliver kaldt for EF-Domstolen, fordi det som udgangspunkt er i forhold til EF-traktatens bestemmelser, Domstolen har myndighed til at dømme. Bestemmelserne om Domstolen er fastlagt i EF-traktaten, og her står der i artikel 220, at *"Domstolen og Retten i Første Instans skal inden for rammerne af deres respektive beføjelser værne om lov og ret ved fortolkningen og anvendelsen af denne traktat."* Det vil sige, at Domstolen generelt har adgang til at dømme i sager vedrørende EF-traktatens bestemmelser.

Anderledes forholder det sig med EU-traktaten. Domstolen har som udgangspunkt ikke myndighed i forhold til bestemmelserne heri. Imidlertid indeholder EU-traktaten en bestemmelse (artikel 46), som opregner de områder af EU-traktaten, hvor Domstolen har myndighed til at dømme, men ellers er udgangspunktet, at det ikke tilkommer Domstolen at dømme i sager, der er afledt af EU-traktatens bestemmelser.

EF-traktaten handler om den del af EU-samarbejdet, der er *overstatsligt*, det vil sige, hvor EU kan udstede regler, som har direkte virkning i medlemslandene og dermed påvirker borgerne umiddelbart (se spørgsmål 10). EU-traktaten indeholder bestemmelserne om det *mellemstatslige* samarbejde om EU's fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik samt samarbejdet om politi og kriminalsager.

50.

Kan jeg anlægge sag ved Domstolen?

Som borger i EU har man to muligheder for at få indbragt en sag for Domstolen eller Retten i Første Instans.

Den første mulighed er indirekte i forbindelse med sager, der bliver behandlet af de nationale domstole. Det er sådan, at en national domstol, der bliver stillet over for et juridisk problem, der vedrører EU-regler, kan udsætte sagen og forelægge spørgsmålet, der vedrører EU-retten, for Domstolen, som så skal tage stilling hertil. Dette kaldes en præjudiciel afgørelse (se spørgsmål 51). På den måde er det muligt at få sin sag indbragt for Domstolen via en sag, som verserer for en dansk domstol.

Det er i begrænset omfang også muligt som borger at anlægge sag direkte ved Retten i Første Instans for at få prøvet en beslutning, som er truffet af en

af EU's institutioner, men det er ikke muligt for borgere at anlægge sager mod andre borgere eller selskaber, virksomheder eller medlemslande ved Retten i Første Instans. Muligheden for at anfægte beslutninger fra EU's institutioner er ikke en generel ret, som enhver frit kan benytte sig af. Det er en betingelse, at den beslutning, man ønsker at prøve, skal være rettet til en, eller at beslutningen berører en umiddelbart og individuelt.

Hvis man har tabt sin sag i sidste instans inden for det danske domstolssystem, er det heller ikke muligt at appellere til EF-Domstolen og indbringe sagen herfor til en endelig prøvelse. EF-Domstolen er ikke appelinstans for afgørelser truffet af de nationale domstole og kan ikke ophæve eller ændre de nationale domstoles afgørelser. Har man udtømt alle de danske klage- og ankesmuligheder, kan man eventuelt undersøge, om der er mulighed for at indbringe sagen for Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol i Strasbourg (se spørgsmål 53).

51.

Hvilke typer af søgsmål er der ved Domstolen?

Afhængigt af, hvilken problemstilling en strid handler om, findes der flere forskellige typer af sager ved Domstolen.

En **traktatbrudssag** er en sag, der anlægges mod et medlemsland med påstand om, at landet ikke overholder sine forpligtelser i henhold til EU-retten. En traktatbrudssag mod et medlemsland kan startes af et andet medlemsland eller af Kommissionen, der også har til opgave at kontrollere, at EU-landene overholder deres forpligtelser i henhold til EU-retten. Hvis Domstolen kommer frem til, at der er tale om traktatbrud, skal det på-

gældende medlemsland straks bringe det til ophør. Hvis dette ikke sker og Kommissionen igen indbringer sagen for Domstolen, kan Domstolen pålægge medlemslandet at betale et fast beløb eller en tvangsbøde for ikke at have efterlevet dommen.

I en **annullationssag** kontrollerer Domstolen lovligheden af en EU-retsakt, og kommer Domstolen frem til, at en retsakt er ulovlig, erklæres den anfægtede retsakt for ugyldig. Medlemslandene, Rådet, Kommissionen og Europa-Parlamentet kan rejse sager om annullation af generelle EU-bestemmelser. Det skete f.eks. i sagen om tobaksreklamedirektivet fra 1998, som endte med at blive annulleret af EF-Domstolen, fordi direktivet var vedtaget med udgangspunkt i en forkert traktatbestemmelse. Derudover kan enkeltpersoner eller virksomheder rejse sager om annullation af en retsakt, når retsakten berører dem umiddelbart og individuelt (se spørgsmål 50).

En af de helt centrale søgsmålstyper er det såkaldt **præjudicielle** søgsmål, hvor Domstolens funktion er at besvare spørgsmål fra de nationale domstole om fortolkning af EU-retten. I sager, der vedrører EU-retten kan (og i visse tilfælde skal) de nationale retter forelægge Domstolen spørgsmål i form af en præjudiciel anmodning, hvis der er tvivl om fortolkningen eller gyldigheden af EU-retten. Domstolen præciserer herefter indholdet af de forelagte regler. Den nationale retsinstans, som svaret er rettet til, skal herefter anvende Domstolens fortolkning af bestemmelserne uden at ændre eller forvanske denne fortolkning. Derudover kan dommen vejlede andre retter, der behandler tilsvarende problemer.

I en **passivitetssag** prøves lovligheden af, at en af EU-institutionerne forholder sig passivt i en bestemt situation.

EF-Domstolens bygning i Luxembourg

I en **erstatningssag** prøver Domstolen, om EU skal erstatte skader forvoldt af EU-institutionerne eller ansatte i EU. Det gælder dog kun på grundlag af ansvar uden for kontraktforhold.

Derudover er Domstolen også i et vist omfang appelinstans for domme afsagt af Retten i Første Instans.

52.

Hvad er en generaladvokat?

I tilknytning til Domstolen findes otte såkaldte generaladvokater. Generaladvokaterne har samme kvalifikationer som Domstolens dommere, og deres opgave er offentligt at fremsætte et upartisk og uafhængigt begrundet forslag til

afgørelse i de konkrete sager, der forelægges Domstolen.

Generaladvokatens udtalelse tager stilling til sagen, som den er forelagt for Domstolen, og udtalelsen er bygget op på samme måde som en dom. Der er dog den meget vigtige forskel, at generaladvokatens udtalelse ikke på nogen måde er bindende, hverken for en sags parter eller for Domstolens dommere, når de efterfølgende skal afsige dommen. Det kan derfor forekomme, at der er forskel på indholdet i en generaladvokats udtalelse og den efterfølgende dom.

Systemet med generaladvokater, som fremsætter begrundede forslag til afgørelser, er hentet fra det franske retssystem.

53.

Er Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol en del af EU-systemet?

Nej, Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol er ikke en del af EU-systemet og må ikke forveksles med EF-Domstolen. Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol i Strasbourg er en institution under Europarådet (se spørgsmål 65). Menneskerettighedsdomstolen behandler klager i sager vedrørende overtrædelse af den europæiske menneskerettighedskonvention, der er udarbejdet af Europarådet og trådte i kraft i 1953.

Menneskerettighedsdomstolen behandler to typer af klager: dels klager, hvor en medlemsstat klager over en anden medlemsstats formodede overtrædelse af menneskerettighedskonventionen (de såkaldt mellemstatslige klager) og dels individuelle klager, hvor borgere kan klage over medlemsstater. Det er dog en betingelse for behandling

af individuelle klager, at alle klagemuligheder i landet, hvor den påståede krænkelse har fundet sted, er udtømt, og at klagen er indsendt senest 6 måneder efter, at den endelige beslutning er truffet af domstolene eller myndighederne i det pågældende land.

Hvis du vil vide mere om Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, kan du gå ind på Europarådets hjemmeside: www.coe.int eller www.menneskeret.dk

DANMARK OG EU

54.

Hvordan kom Danmark med i EF?

Ved folkeafstemningen den 2. oktober 1972 stemte et flertal af danskerne ja til medlemskab af EF, hvorefter Danmark blev medlem af EF fra den 1. januar 1973.

EF-samarbejdet begyndte den 1. januar 1958, da Rom-traktaten trådte i kraft og Det Europæiske

Økonomiske Fællesskab var etableret med seks medlemslande: Vesttyskland, Italien, Frankrig, Belgien, Nederlandene og Luxembourg (se spørgsmål 2).

Op gennem 1960'erne blev der imidlertid dannet to økonomiske blokke i Europa. Som et modtræk til EF blev EFTA dannet i 1960 (se spørgsmål 110). Initiativet til dannelsen af EFTA blev taget af Storbritannien og Sverige, og de øvrige medlem-

Danmarks tiltrædelsestraktat til EF underskrives af statsminister Jens-Otto Krag den 22. januar 1972.

mer var Østrig, Schweiz, Portugal, Norge og Danmark. EFTA var et frihandelsområde uden told og importrestriktioner, men i modsætning til EF fastsatte hvert medlemsland sine egne toldsatser, så der var ikke tale om et egentligt fællesmarked, hvor EF-samarbejdet indebar et økonomisk samarbejde med fælles toldmure udadtil og en fælles landbrugspolitik.

Danmark havde økonomiske interesser i både EF og EFTA, men valgte i første omgang at tilslutte sig EFTA, da Danmark var interesseret i at samarbejde med briterne for at sikre den store danske landbrugseksport til Storbritannien.

Medlemskabet af EFTA skabte imidlertid ikke ro om Danmarks markedspolitik, da det var problematisk at eksportere landbrugsvarer til de øvrige EFTA-lande. Der var også frygt for, at det ville blive sværere at afsætte landbrugsvarer til EF-landene, så da Storbritannien allerede i 1961 og igen i 1967 søgte om medlemskab af EF, fulgte Danmark samt Norge og Irland efter.

Danmarks, Irlands og Storbritanniens optagelse i EF blev dog hindret to gange i løbet af 60'erne, hvilket skyldtes den franske præsident, Charles de Gaulle, som nedlagde veto mod Storbritanniens optagelse i EF, hvilket også udelukkede muligheden for Danmarks og Irlands optagelse i EF.

Danmark søgte derfor andre muligheder for et udvidet økonomisk samarbejde med andre lande. I 1968 blev der på dansk initiativ indledt forhandlinger om en nordisk toldunion i Nordisk Råds regi: Nordek.

Nordek-traktaten var klar til underskrift ved årsskiftet 1969-70, men i mellemtiden var Charles de Gaulle gået af som fransk præsident i foråret 1969. På et efterfølgende topmøde i december

1969 i Haag havde EF-landene udtrykt vilje til at indgå forhandlinger om optagelse af Storbritannien, Danmark og Irland i EF. I marts 1970 blev planerne om Nordek skrinlagt.

EF indledte optagelsesforhandlinger med Danmark, Storbritannien, Norge og Irland i juni 1970. Danmark blev sammen med Storbritannien og Irland optaget i EF pr. 1. januar 1973, mens Norge trak sin ansøgning tilbage, efter at et flertal havde stemt nej ved en folkeafstemning om Norges optagelse i EF (se spørgsmål 17).

55.

Hvad er de danske forbehold?

De danske forbehold er en aftale, som Danmark har indgået med resten af EU-landene om, at der er visse dele af EU-samarbejdet, som Danmark ikke deltager i. Forbeholdene vedrører fire områder:

1. Unionsborgerskab
2. Tredje fase af Den Økonomiske og Monetære Union (euroen – se også spørgsmål 89)
3. Afgørelser og aktioner på forsvarsområdet
4. Overstatsligt samarbejde om retlige og indre anliggender

Baggrund

Når der er opnået politisk enighed om en traktattekst, skal landene ratificere traktaten, for at denne kan træde i kraft (se spørgsmål 12). I Danmark kræver grundlovens § 20, at der under visse omstændigheder afholdes en folkeafstemning, før Danmark kan tiltræde en traktat (se spørgsmål 56). Justitsministeriet vurderede, at dele af Maastricht-traktaten ville indebære en yderligere overladelse af beføjelser, som efter grundloven tilkommer de danske myndigheder, og da der ikke var et flertal på 5/6 for traktaten i Folketinget, skulle der derfor

afholdes folkeafstemning om Danmarks tiltrædelse af Maastricht-traktaten. Ved folkeafstemningen den 2. juni 1992 stemte et flertal af danskerne nej til traktaten (se spørgsmål 57).

Efterfølgende opnåede syv af Folketingets partier enighed om det såkaldte nationale kompromis i oktober 1992. Det nationale kompromis dannede udgangspunkt for den danske regerings drøftelser med de øvrige 11 EU-lande.

Partierne bag det nationale kompromis

Fremskridtspartiet var som det eneste af Folketingets partier ikke med til at vedtage det nationale kompromis. De syv partier bag kompromiset var:

Socialdemokratiet
Socialistisk Folkeparti
Det Radikale Venstre
Det Konservative Folkeparti
Venstre
Centrum-Demokraterne
Kristeligt Folkeparti

På topmødet i Edinburgh den 11.-12. december 1992 forhandlede EU-landenes stats- og regeringschefer sig frem til enighed om en særaftale for Danmark i forhold til EU – den såkaldte Edinburgh-afgørelse. I Edinburgh-afgørelsen, der er gengivet nedenfor, fik Danmark forbehold over for de ovennævnte fire områder.

Maastricht-traktaten og Edinburgh-afgørelsen blev sendt ud til en dansk folkeafstemning den 18. maj 1993 (se spørgsmål 57). Ved denne folkeafstemning stemte et flertal ja, og traktaten trådte herefter i kraft den 1. november 1993.

Amsterdam-traktaten, som trådte i kraft den 1. maj 1999, indebar ændringer i forhold til nogle af de emner, som Danmark har forbehold over for. Der blev derfor i tilknytning til Amsterdam-traktaten vedtaget en protokol (se spørgsmål 8) om Danmarks stilling i forhold til EU. I protokollen foretages visse præciseringer af de fire danske forbehold for at sikre deres fortsatte beståen. Nice-traktaten anfægter ikke de danske forbehold, og der har derfor ikke været behov for præciseringer af de danske forbehold i forbindelse med Nice-traktaten.

Ud over de danske forbehold har Danmark en række særregler i forhold til EU, f.eks. "sommerhusreglen" (se spørgsmål 62)

Danmarks forbehold kan herefter opsummeres til at indebære følgende:

Unionsborgerskab

I Edinburgh-afgørelsen står der om unionsborgerskabet, at det ikke på nogen måde træder i stedet for nationalt statsborgerskab, og at spørgsmålet om, hvorvidt en person besidder statsborgerskab i en medlemsstat, afgøres udelukkende efter vedkommende medlemsstats egen lovgivning.

Med Amsterdam-traktaten blev det skrevet direkte ind i EF-traktatens artikel 17, stk. 1, at unionsborgerskabet ikke træder i stedet for nationalt borgerskab, men supplerer det. Protokollen om Danmarks stilling behandler derfor ikke dette spørgsmål yderligere.

Den Økonomiske og Monetære Union

Ifølge Edinburgh-afgørelsen deltager Danmark ikke i ØMU's tredje fase, der indebærer indførelse af euroen. Danmark har derfor bevaret sine

beføjelser med hensyn til pengepolitik i henhold til danske love og forskrifter, herunder den danske nationalbanks beføjelser i pengepolitiske anliggender

Ifølge Edinburgh-afgørelsen deltager Danmark fuldt ud i anden fase af ØMU'en og vil fortsat deltage i valutasamarbejdet inden for EMS (EMS er pr. 1. januar omdannet til valutasamarbejdet ERM II – se spørgsmål 91).

Det fremgår også af protokol nr. 26 til Maastricht-traktaten, at Danmark ikke deltager i tredje fase af ØMU'en.

Forsvarspolitik

Ifølge Edinburgh-afgørelsen deltager Danmark ikke i udarbejdelsen og gennemførelsen af afgørelser og aktioner inden for EU, som har indvirkning på forsvarsområdet. Danmark vil dog ikke hindre, at der udvikles et snævrere samarbejde mellem medlemsstater på dette område.

Med Amsterdam-traktaten blev bestemmelserne om den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik revideret (se spørgsmål 109). WEU's opgaver blev præciseret, og EU fik en fælles sikkerhedspolitik, der omfatter alle spørgsmål vedrørende EU's sikkerhed, herunder gradvis udformning af en fælles forsvarspolitik (se spørgsmål 109).

I protokollen om Danmarks stilling er det derfor præciseret, at Danmark ikke deltager i udarbejdelsen og gennemførelsen af EU's afgørelser og aktioner, som har indvirkning på forsvarsområdet. Danmark vil dog ikke hindre, at der udvikles et snævrere samarbejde mellem medlemsstaterne på dette område. Danmark er derfor heller ikke forpligtet til at bidrage til finansiering af aktionsudgifter på området.

Læs i øvrigt om aktiveringen af det danske forsvarsforbehold under spørgsmål 61.

WEU

WEU er en forkortelse for Den Vesteuropæiske Union, som er en organisation for forsvarssamarbejde. Ved Marseilles-erklæringen af 17. november 2000 har WEU reduceret det meste af sin kompetence på forsvarsområdet, og med Nice-traktaten udgår derfor alle de formuleringer i traktatgrundlaget, der henviser til WEU's samarbejde med EU.

Retlige og indre anliggender

Ifølge Edinburgh-afgørelsen deltager Danmark fuldt ud i samarbejdet om retlige og indre anliggender på grundlag af bestemmelserne i afsnit VI i EU-traktaten (bestemmelserne om visum, asyl, indvandring og andre politikker i forbindelse med den fri bevægelighed for personer).

Umiddelbart ligner denne formulering ikke et forbehold, men det, som ligger i sætningen, er, at Danmark alene vil deltage i samarbejdet om retlige og indre anliggender på mellemstatsligt og ikke på overstatsligt grundlag (se spørgsmål 10).

Med Maastricht-traktaten blev samtlige samarbejdsområder inden for retlige og indre anliggender (med undtagelse af dele af visumpolitikken) placeret i det mellemstatslige samarbejde i søjle 3 (se spørgsmål 11).

Forbeholdet skyldes, at der samtidig blev skabt mulighed for, at Rådet med enstemmighed kunne beslutte at overføre en række af samarbejdsområderne til det overstatslige samarbejde i søjle 1.

Med Amsterdam-traktaten blev det besluttet at gøre dele af det mellemstatslige samarbejde om retlige og indre anliggender til overstatsligt samarbejde. Bestemmelserne om visum, asyl, indvandring og andre politikker i forbindelse med den fri bevægelighed for personer blev derfor flyttet over i EF-traktaten (afsnit IV i EF-traktaten, artikel 61–69)

Denne overflytning aktiverede det danske forbehold, og det er herefter præciseret i protokollen om Danmarks stilling, at Danmark ikke deltager i Rådets vedtagelse af beslutninger, der foreslås i henhold til afsnit IV i EF-traktaten, og at Danmark ikke påføres finansielle følger af sådanne beslutninger bortset fra de administrationsomkostninger, der påhviler institutionerne.

Det danske forbehold gælder dog ikke over for de bestemmelser, som udpeger de tredjelande, hvis statsborgere skal have visum for at passere EU's

ydre grænser, eller bestemmelser vedrørende ensartet udformning af visa.

Det er i øvrigt i både Edinburgh-afgårelsen og protokollen om Danmarks stilling præciseret, at Danmark til enhver tid i overensstemmelse med sine forfatningsmæssige bestemmelser kan underrette de øvrige medlemslande om, at det ikke længere ønsker at benytte sig af alle eller en del af bestemmelserne i Edinburgh-afgårelsen eller protokollen. I så fald vil Danmark fuldt ud gennemføre alle de til den tid gældende relevante bestemmelser m.m., som er vedtaget inden for rammerne af EU.

Som udgangspunkt kommer det an på de andre EU-landes velvilje, om Danmark kan tilslutte sig EU-samarbejdet omfattet af det retlige forbehold på mellemstatsligt plan. Danmark har ikke krav på at kunne deltage i dette samarbejde på mellemstatsligt plan.

Det er imidlertid anderledes i forhold til nye regler vedrørende Schengen-samarbejdet (det vil fremgå af et forslag, om det er en videreførelse af Schengen). Her følger det af protokollen om Danmarks stilling, at Danmark har krav på at deltage i afgørelser om udbygning af Schengen-samarbejdet på mellemstatsligt plan, såfremt Danmark senest 6 måneder efter vedtagelsen af en afgørelse i Rådet giver besked om, at Danmark vil gennemføre afgørelsen i sin nationale lovgivning. Såfremt Danmark ikke ønsker at deltage i samarbejdet, skal der træffes passende foranstaltninger.

Schengen-reglerne blev en del af EU's regelværk med Amsterdam-traktaten. Efterfølgende blev retsgrundlaget for hver af Schengen-reglernes bestemmelser eller afgørelser fastlagt. Bestemmelserne om visum, indrejse og ophold har fået retsgrundlag i det overstatslige samarbejde i EF-traktaten afsnit IV.

Edinburgh-afgørelsen

Det Europæiske Råd mindede om, at den i Maastricht undertegnede traktat ikke kan træde i kraft, medmindre alle tolv medlemsstater har ratificeret den i overensstemmelse med deres forfatningsmæssige bestemmelser, og det bekræftede betydningen af at afslutte processen snarest muligt som foreskrevet i artikel R i traktaten uden at genåbne den nuværende tekst. Det Europæiske Råd noterede sig, at Danmark den 30. oktober forelagde medlemsstaterne et dokument med titlen "Danmark i Europa", hvori følgende punkter fremhæves som særlig vigtige:

- den forsvarspolitiske dimension,
- tredje fase af Den Økonomiske og Monetære Union,
- unionsborgerskab,
- samarbejde på området retlige og indre anliggender,
- åbenhed og gennemskuelse i Fællesskabets beslutningsproces,
- faktisk gennemførelse af nærhedsprincippet,
- fremme af samarbejdet mellem medlemsstaterne for at bekæmpe arbejdsløsheden.

På denne baggrund er Det Europæiske Råd blevet enigt om følgende kompleks af ordninger, som er fuldt forenelige med traktaten, og hvormed der tages sigte på at afhjælpe de danske problemer, hvorfor ordningerne udelukkende gælder for Danmark og ikke for andre nuværende eller kommende medlemsstater:

- a. en afgørelse om visse problemer, som Danmark har rejst vedrørende traktaten om Den Europæiske Union (bilag 1). Denne afgørelse vil få virkning på den dato, hvor traktaten om Den Europæiske Union træder i kraft;
- b. erklæringerne i bilag 2.

Det Europæiske Råd har også taget de ensidige erklæringer i bilag 3, som vil blive knyttet til den danske akt om ratifikation af traktaten om Den Europæiske Union, til efterretning.

BILAG 1

Afgørelse truffet af stats- og regeringscheferne, forsamlet i Det Europæiske Råd, om visse problemer, som Danmark har rejst vedrørende Traktaten om Den Europæiske Union

Stats- og regeringscheferne, forsamlet i Det Europæiske Råd, hvis regeringer har undertegnet Traktaten om Den Europæiske Union, der består af uafhængige og suveræne stater, som frit har besluttet, at de i overensstemmelse med de eksisterende traktater i fællesskab vil udøve visse af deres kompetencer,

- som i overensstemmelse med Traktaten om Den Europæiske Union ønsker at løse særlige problemer, der i øjeblikket består specielt for Danmark, og som Danmark har rejst i sit memorandum "Danmark i Europa" af 30. oktober 1992,
- som henviser til konklusionerne fra Det Europæiske Råd i Edinburgh om nærhed og åbenhed,
- som noterer sig erklæringerne fra Det Europæiske Råd i Edinburgh om Danmark,

Fortsættes næste side

Edinburgh-afgørelsen (fortsat fra forrige side)

- som tager de ensidige erklæringer til efterretning, som Danmark har afgivet ved samme lejlighed, og som vil blive knyttet til Danmarks ratifikationsakt,
- som noterer sig, at Danmark ikke agter at gøre brug af de efterfølgende bestemmelser på en sådan måde, at det hindrer et snævrere samarbejde og virke blandt medlemsstater, der er foreneligt med Traktaten, og som ligger inden for rammerne af Unionen og dens målsætninger, er blevet enige om følgende afgørelse:

Afsnit A Borgerskab

Bestemmelserne vedrørende unionsborgerskab i anden del af Traktaten om Oprettelse af Det Europæiske Fællesskab giver medlemsstaternes statsborgere de yderligere rettigheder og den yderligere beskyttelse, der nævnes i den pågældende del. De træder ikke på nogen måde i stedet for nationalt statsborgerskab. Spørgsmålet om, hvorvidt en person besidder statsborgerskab i en medlemsstat, afgøres udelukkende efter vedkommende medlemsstats egen lovgivning.

Afsnit B Den Økonomiske og Monetære Union

1. Protokollen om visse bestemmelser vedrørende Danmark, der er knyttet til Traktaten om Oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, giver Danmark ret til at underrette Rådet for De Europæiske Fællesskaber om sin holdning vedrørende deltagelse i tredje fase af Den Økonomiske og Monetære Union. Danmark har meddelt, at det ikke vil deltage i tredje fase. Denne meddelelse vil få virkning samtidig med, at denne afgørelse træder i kraft.
2. Danmark vil derfor ikke deltage i ordningen med en fælles valuta og vil ikke være bundet af de regler vedrørende økonomisk politik, som kun gælder for medlemsstater, der deltager i tredje fase af Den Økonomiske og Monetære Union, og det vil bevare sine nuværende beføjelser med hensyn til pengepolitik i henhold til danske love og forskrifter, herunder Danmarks Nationalbanks beføjelser i pengepolitiske anliggender.
3. Danmark vil deltage fuldt ud i anden fase af Den Økonomiske og Monetære Union og vil fortsat deltage i valutasamarbejdet inden for EMS.

Afsnit C Forsvarspolitik

Stats- og regeringscheferne tager til efterretning, at Danmark efter opfordring fra Den Vest-europæiske Union (WEU) har fået status som observatør i denne organisation. De noterer sig også, at intet i Traktaten om Den Europæiske Union forpligter Danmark til at blive medlem af WEU. I overensstemmelse hermed deltager Danmark ikke i udarbejdelsen og gennemførelsen af afgørelser og aktioner inden for Unionen, som har indvirkning på forsvarsområdet, men Danmark vil ikke hindre, at der udvikles et snævrere samarbejde mellem medlemsstater på dette område.

Afsnit D Retlige og Indre anliggender

Danmark vil deltage fuldt ud i samarbejdet om retlige og indre anliggender på grundlag af bestemmelserne i afsnit VI i Traktaten om Den Europæiske Union.

Fortsættes næste side

Edinburgh-afgørelsen (fortsat fra forrige side)

Afsnit E Afsluttende bestemmelser

1. Denne afgørelse får virkning på den dato, hvor Traktaten om Den Europæiske Union træder i kraft; dens gyldighedsperiode bestemmes efter artikel Q og artikel N, stk. 2, i denne Traktat.
2. Danmark kan til enhver tid i overensstemmelse med sine forfatningsmæssige bestemmelser underrette de øvrige medlemsstater om, at det ikke længere ønsker at benytte sig af alle eller en del af bestemmelserne i denne afgørelse. I så fald vil Danmark fuldt ud gennemføre alle til den tid gældende relevante foranstaltninger, som er truffet inden for rammerne af Den Europæiske Union.

BILAG 2

Erklæringer fra Det Europæiske Råd

Erklæring om social- og arbejdsmarkedspolitik, forbruger- og miljøanliggender samt fordelingspolitik

1. Traktaten om Den Europæiske Union er ikke til hinder for, at de enkelte medlemsstater opretholder eller indfører strengere beskyttelsesforanstaltninger, som er forenelige med EF-Traktaten, - med hensyn til arbejdsvilkår og socialpolitik (Artikel 118 A, stk. 3, i EF-Traktaten og artikel 2, stk. 5, i aftalen om social- og arbejdsmarkedspolitikken indgået mellem Det Europæiske Fællesskabs medlemsstater med undtagelse af Det Forenede Kongerige), med henblik på at opnå et højt forbrugerbeskyttelsesniveau (Artikel 129 A, stk. 3, i EF-Traktaten), med henblik på at forfølge miljøbeskyttelsesmålsætningen (Artikel 130 T i EF-Traktaten).
2. De bestemmelser, der indføres med Traktaten om Den Europæiske Union, herunder bestemmelserne om Den Økonomiske og Monetære Union, giver den enkelte medlemsstat mulighed for at føre sin egen fordelingspolitik og for at opretholde eller forbedre sin sociale standard.

Erklæring om forsvar

Det Europæiske Råd tager til efterretning, at Danmark vil afstå fra sin ret til at varetage formandskabet for Unionen i alle tilfælde, hvor der er tale om at udarbejde og iværksætte afgørelser og aktioner under Unionen, der har indvirkning på forsvarsområdet. De regler for overtagelse af formandskabet, der normalt gælder, hvis en formand er ude af stand til at varetage sit hverv, finder da anvendelse. Disse regler finder tillige anvendelse med hensyn til Unionens repræsentation i internationale organisationer, på internationale konferencer og over for tredjelande.

BILAG 3

Ensidige erklæringer fra Danmark, der skal knyttes til den danske akt om ratifikation af Traktaten om Den Europæiske Union, og som de elleve andre medlemsstater vil tage til efterretning

Erklæring om Unionsborgerskab

1. Unionsborgerskab er et politisk og juridisk begreb, som er helt forskelligt fra begrebet statsborgerskab i den betydning, hvori dette er anvendt i Kongeriget Danmarks grundlov og i det danske retssystem.

Fortsættes næste side

Edinburgh-afgørelsen (fortsat fra forrige side)

Intet i Traktaten om Den Europæiske Union medfører umiddelbart eller på længere sigt nogen forpligtelse til at skabe et unionsborgerskab, der ligger på linje med statsborgerskab i en nationalstat. Spørgsmålet om Danmarks deltagelse i en sådan udvikling opstår derfor ikke.

2. Unionsborgerskab giver ikke på nogen måde i sig selv en statsborger fra en anden medlemsstat ret til at opnå dansk statsborgerskab eller nogen af de rettigheder, pligter, privilegier eller fordele, som følger af dansk statsborgerskab i medfør af Danmarks forfatningsmæssige, juridiske og administrative regler. Danmark vil fuldt ud respektere alle specifikke rettigheder, der udtrykkeligt følger af Traktaten, og som gælder for statsborgere fra medlemsstaterne.
3. Statsborgere fra Det Europæiske Fællesskabs øvrige medlemsstater har i Danmark valgret og er valgbare ved kommunale valg som foreskrevet i artikel 8 B i Traktaten om Det Europæiske Fællesskab. Danmark har til hensigt at indføre lovbestemmelser, hvorved statsborgere fra de øvrige medlemsstater får valgret og bliver valgbare ved valg til Europa-Parlamentet, i god tid før det næste valg i 1994. Danmark agter ikke at acceptere, at de nærmere bestemmelser, der skal vedtages i henhold til denne artikels stk. 1 og 2, kan føre til regler, som afsvækker de rettigheder, der allerede er indrømmet i Danmark i denne henseende.
4. Med forbehold af de øvrige bestemmelser i Traktaten om Oprettelse af Det Europæiske Fællesskab kræves der ifølge artikel 8 E heri enstemmighed fra samtlige medlemmer af Rådet for De Europæiske Fællesskaber, dvs. alle medlemsstaterne, for at en bestemmelse med henblik på at styrke eller udbygge de rettigheder, der er fastsat i anden del af EF-Traktaten, kan vedtages. Endvidere må enhver enstemmig afgørelse, der træffes af Rådet, vedtages i hver enkelt medlemsstat i overensstemmelse med dens forfatningsmæssige bestemmelser, før den kan træde i kraft. I Danmark vil en sådan vedtagelse i tilfælde af afgivelse af suverænitet som defineret i den danske grundlov kræve enten et flertal på 5/6 af Folketingets medlemmer eller både et flertal blandt folketingsmedlemmerne og et flertal blandt vælgerne ved en folkeafstemning.

Erklæring om samarbejde på området retlige og indre anliggender

Ifølge artikel K.9 i Traktaten om Den Europæiske Union kræves der enstemmighed fra samtlige medlemmer af Rådet for Den Europæiske Union, dvs. alle medlemsstaterne, for at en beslutning om, at artikel 100 C i Traktaten om Oprettelse af Det Europæiske Fællesskab skal finde anvendelse på aktioner, der henhører under områder, som er nævnt i artikel K.1, nr. 1-6, kan vedtages. Endvidere må enhver enstemmig afgørelse, der træffes af Rådet, vedtages i hver enkelt medlemsstat i overensstemmelse med dens forfatningsmæssige bestemmelser, før den kan træde i kraft. I Danmark vil en sådan vedtagelse i tilfælde af afgivelse af suverænitet som defineret i den danske grundlov kræve enten et flertal på 5/6 af Folketingets medlemmer eller både et flertal blandt folketingsmedlemmerne og et flertal blandt vælgerne ved en folkeafstemning.

Slutserklæring

Ovenstående afgørelse og erklæringer er en følge af resultatet af den danske folkeafstemning den 2. juni 1992 om ratifikation af Maastricht-Traktaten. For Danmarks vedkommende skal denne Traktats målsætninger på de fire områder, der er nævnt i afgørelsens afsnit A-D, forstås på baggrund af disse dokumenter, som er forenelige med Traktaten og ikke sætter spørgsmålstejn ved dens målsætninger.

56.

Hvorfor har vi folkeafstemninger om EU i Danmark?

Folkeafstemninger i Danmark om EU skyldes enten, at Folketinget har vedtaget en lov om at afholde en vejledende folkeafstemning om et emne, eller at grundlovens § 20 kræver, at der afholdes bindende folkeafstemning.

Vejledende folkeafstemninger

Folketinget kan med vedtagelse af en lov beslutte at afholde en vejledende folkeafstemning om et spørgsmål, hvor resultatet af folkeafstemningen ikke er bindende. Folkeafstemningen i 1986 om Danmarks tiltrædelse af EF-pakken (Den Europæiske Fælles Akt) er et eksempel på en vejledende folkeafstemning

Grundlovens § 19 og § 20

For at forstå betydningen af grundlovens § 20 bør man også kende til § 19, der er udgangspunktet for Danmarks deltagelse i det almindelige internationale samarbejde. Efter denne bestemmelse kan den danske regering på Danmarks vegne tiltræde traktater, internationale aftaler og konventioner, der forpligter den danske stat.

Regeringen skal dog have Folketingets samtykke for at indgå forpligtelser, til hvis opfyldelse Folketingets medvirken er nødvendig, eller forpligtelser, som i øvrigt er af større betydning. Det betyder for eksempel, at Folketingets samtykke kræves, hvis regeringen ønsker at indgå traktater, der medfører pligt til at ændre regler i Danmark, og disse ændringer kun kan foretages med vedtagelse af love. Folketingets samtykke kan gives enten ved lov eller ved en folketingsbeslutning. Når Folketinget vedtager den pågældende lov eller beslutning, kræves der almindeligt simpelt flertal til vedtagelsen.

Det er grundlovens § 19, som gør det muligt for Danmark at være medlem af organisationer som for eksempel FN og Europarådet (se spørgsmål 65). Beslutninger, der vedtages i disse organisationer, gælder ikke direkte i Danmark, men hvis beslutninger fra FN eller Europarådet skal regulere danske borgeres retsstilling, kræves det, at beslutningerne gøres til en del af dansk ret med Folketingets samtykke (det kaldes også for inkorporering eller gennemførelse – se også spørgsmål 10).

Samarbejdet i EU er imidlertid af en helt speciel karakter. EU's institutioner kan blandt andet på visse områder udstede regler, der gælder umiddelbart i Danmark, og EU har dermed adgang til at udøve beføjelser, som ellers er en del af den nationale selvbestemmelsesret (suverænitet).

Rytterstatuen foran Folketinget, Frederik VII – den danske konge, der stadfæstede grundloven af 5. juni 1849.

Når Danmark skal tilslutte sig forpligtelser, der indebærer indgreb i den nationale selvbestemmelsesret (suverænitetsafgivelse), er det ikke nok at følge grundlovens § 19, men en særlig procedure i grundlovens § 20 skal følges.

Grundlovens § 20 er grundlaget for, at Danmark kan deltage i EU-samarbejdet. Bestemmelsen betyder, at den danske regering kan afgive en del af sin selvbestemmelsesret/suverænitet til EU, så det er i overensstemmelse med den danske grundlov, at der i EU vedtages regler, som gælder direkte i Danmark.

Denne overladelse af beføjelser skal dog ske ved lov, og der gælder særlige regler for vedtagelsen af denne lov. Det er derfor ikke nok, at loven vedtages med det almindelige flertal af stemmer, som normalt kræves, til vedtagelse af love i Folketinget, men det kræves, at mindst 5/6 af Folketingets medlemmer skal stemme for loven. Kravet om et flertal på 5/6 skal i øvrigt forstås på den måde, at der er tale om et flertal på 5/6 af Folketingets 179 medlemmer og ikke et flertal på 5/6 af de i folketingsalen fremmødte medlemmer. Det vil sige, at mindst 150 af Folketingets medlemmer skal stemme for forslaget.

Grundlovens §19

”Stk. 1. Kongen handler på rigets vegne i mellemfolkelige anliggender. Uden Folketingets samtykke kan han dog ikke foretage nogen handling, der forøger eller indskrænker rigets område, eller indgå nogen forpligtelse, til hvis opfyldelse Folketingets medvirken er nødvendig, eller som i øvrigt er af større betydning. Ej heller kan kongen uden Folketingets samtykke opsigte nogen mellemfolkelig overenskomst, som er indgået med Folketingets samtykke.

Stk. 2. Bortset fra forsvar mod væbnet angreb på riget eller danske styrker kan kongen ikke uden Folketingets samtykke anvende militære magtmidler mod nogen fremmed stat. Foranstaltninger, som kongen måtte træffe i medfør af denne bestemmelse, skal straks forelægges Folketinget. Er Folketinget ikke samlet, skal det uopholdeligt sammenkaldes til møde.

Stk. 3. Folketinget vælger af sin midte et udenrigspolitisk nævn, med hvilket regeringen rådfører sig forud for enhver beslutning af større udenrigspolitisk rækkevidde. Nærmere regler om Det Udenrigspolitiske Nævn fastsættes ved lov.”

Grundlovens § 20

”Stk. 1. Beføjelser, som efter denne grundlov tilkommer rigets myndigheder, kan ved lov i nærmere bestemt omfang overlades til mellemfolkelige myndigheder, der er oprettet ved gensidig overenskomst med andre stater til fremme af mellemfolkelig retsorden og samarbejde.

Stk. 2. Til vedtagelse af lovforslag herom kræves et flertal på fem sjettedele af Folketingets medlemmer. Opnås et sådant flertal ikke, men dog det til vedtagelse af almindelige lovforslag nødvendige flertal, og opretholder regeringen forslaget, forelægges det folketingsvælgerne til godkendelse eller forkastelse efter de for folkeafstemninger i § 42 fastsatte regler.”

(Bestemmelsen i grl. § 20 blev indført ved grundlovsændringen i 1953)

Folketingssalen på en åbningsdag.

Opnås der ikke et flertal på 5/6 af Folketingets medlemmer (men et almindeligt flertal på mellem 90 og 149 stemmer), og ønsker regeringen at opretholde forslaget, skal lovforslaget sættes til folkeafstemning til godkendelse eller forkastelse.

Ved folkeafstemningen stemmes for eller imod lovforslaget. Hvis et flertal af de vælgere, som deltager i afstemningen, stemmer imod lovforslaget, bortfalder det. Det er dog et krav, at dette flertal skal bestå af mindst 30 % af samtlige stemmeberettigede.

Såfremt et flertal på 5/6 (150) af Folketingets medlemmer stemmer for en lov, der indebærer suverænitetsafgivelse for Danmark, skal der ikke efter grundlovens bestemmelser afholdes bindende folkeafstemning – det antages ligefrem, at der ikke er mulighed for at afholde bindende folkeafstemning. Dette spørgsmål var relevant i forbindelse med Danmarks tiltrædelse af Maastricht-traktaten og Edinburgh-afgåelsen (se spørgsmål 55).

Det var på forhånd besluttet, at dansk tilslutning til Maastricht-traktaten og Edinburgh-afgåelsen

ikke skulle ske, uden at der havde været afholdt en bindende folkeafstemning herom. Efter at syv partier var enige om det nationale kompromis, måtte det forventes, at der ved afstemningen i Folketinget ville være 5/6 af Folketingets medlemmer, som ville stemme for tiltrædelsesloven. Eftersom det antages, at der ikke er mulighed for at afholde bindende folkeafstemning i henhold til grundlovens § 20, når der er 5/6 af Folketingets medlemmer, som stemmer for den pågældende lov, valgte man at opdele tiltrædelsesspørgsmålet, hvorefter bindende folkeafstemning blev afholdt med grundlag i en lov: lov nr. 153 af 31. marts 1993 om afholdelse af folkeafstemning om forslag til lov om Danmarks tiltrædelse af Edinburgh-afgåelsen og Maastricht-traktaten. Selve tiltrædelsesloven blev som forventet vedtaget med et flertal på mere end 5/6 i Folketinget. Folkeafstemningen om Danmarks tiltrædelse af Maastricht-traktaten og Edinburgh-afgåelsen blev afholdt den 18. maj 1993, hvor et flertal stemte ja (se spørgsmål 57), og Maastricht-traktaten trådte i kraft den 1. november 1993.

Da det antages, at der ikke efter grundloven er mulighed for at afholde bindende folkeafstemning om spørgsmål vedrørende grundlovens § 20, som der allerede er et flertal på 5/6 for i Folketinget, bliver man nødt til på en anden måde at sikre, at der kan afholdes en bindende folkeafstemning herom. Det sker gennem vedtagelse af en særlig lov, som bestemmer, at en lov om gennemførelse af en traktatmæssig forpligtelse skal sættes til folkeafstemning. Det er grundlovens § 42, stk. 6, som er udgangspunktet for denne fremgangsmåde.

57.

Hvor mange folkeafstemninger om EU har der været i Danmark?

Der har i alt været afholdt seks folkeafstemninger om EU-spørgsmål i Danmark.

Danske folkeafstemninger om EU

Emne	Dato	Valgdeltagelse	Ja (i % af afgivne stemmer)	Nej (i % af afgivne stemmer)
Danmark i EF	2. oktober 1972	90,1 %	63,4 %	36,6 %
Europæisk Fælles Akt	27. februar 1986	75,4 %	56,2 %	43,8 %
Maastricht-traktaten	2. juni 1992	83,1 %	49,3 %	50,7 %
Maastricht-traktaten + Edinburgh-afgørelsen	18. maj 1993	86,5 %	56,7 %	43,3 %
Amsterdam-traktaten	28. maj 1998	76,2 %	55,1 %	44,9 %
Euroen	28. september 2000	87,6 %	46,8 %	53,2 %

Ja/nej-stemmer i procent af samtlige stemmeberettigede

Emne	Ja	Nej
Danmark i EF	56,7 %	32,9 %
Europæisk Fælles Akt	42,0 %	32,7 %
Maastricht-traktaten	40,5 %	41,7 %
Maastricht-traktaten + Edinburgh-afgørelsen	48,6 %	37,0 %
Amsterdam-traktaten	41,2 %	33,6 %
Euroen	40,5 %	46,1 %

58.

Hvordan behandler den danske regering forslag til EU-retsakter?

Det er Udenrigsministeriet, som har ansvaret for at koordinere den danske regerings EU-politik. Ministeriets koordination er som udgangspunkt bygget op omkring fire niveauer, hvor Kommissionens officielt fremsatte forslag behandles i:

1. EU-specialudvalg
2. EU-udvalget
3. Regeringens udenrigspolitiske udvalg
4. Folketingets Europaudvalg (se spørgsmål 59)

Ekspertkomiteer

Imidlertid starter forberedelse af EU-politikken allerede i forbindelse med Kommissionens forberedelse af et konkret forslag. De enkelte fagministerier har som regel mulighed for at sende embedsmænd til møder i de såkaldte ekspertkomiteer, som Kommissionen oftest hører, før et forslag bliver fremsat officielt. Drøftelserne i ekspertkomiteerne giver mulighed for at påvirke indholdet af Kommissionens forslag på et tidligt stadium.

EU-specialudvalg

Kommissionens forslag fremsendes via Udenrigsministeriet til de relevante fagministerier, som herefter har ansvaret for at høre andre ministerier eller sende forslaget i høring hos en bred kreds af interesseorganisationer, som på denne måde får lejlighed til at tilkendegive deres holdning til forslaget.

Det indledende trin i den danske regerings interne behandling af et forslag finder sted under behandlingen i de såkaldte EU-specialudvalg, hvor formålet er at tilvejebringe det første grundlag for en

officiel dansk holdning til forslaget. Det sker ved en koordination mellem de forskellige ministerier. Specialudvalgene mødes tidligt i forløbet af EU-lovgivningsprocessen, det vil sige nogenlunde på samme tid, som den relevante arbejdsgruppe under Rådet begynder arbejdet med at forberede en sag, der skal op på et rådsmøde.

Der findes p.t. 35 EU-specialudvalg, hvis sammensætning er meget forskellig. EU-specialudvalgene består af embedsmænd fra de centrale ministerier og styrelser samt de vigtigste interesseorganisationer på de konkrete områder. Det er fagministerierne, som varetager formandskabet og sekretariatsfunktionen i specialudvalgene. Udenrigsministeriet er dog repræsenteret i alle specialudvalgene.

Behandlingen af et forslag i EU-specialudvalg sker på baggrund af de såkaldte rammenotater, som de relevante fagministerier har udarbejdet. Specialudvalget fastlægger en indstilling til Danmarks holdning, der sendes videre til EU-udvalget.

EU-udvalget

EU-udvalget har det overordnede ansvar for at koordinere EU-sager på embedsmandsniveau. EU-udvalget består af embedsmænd, der har ansvaret for at koordinere EU-politikken i de relevante fagministerier, typisk kontorchefer. Udenrigsministeriet varetager formandskabet for udvalget, hvis møder afholdes hver tirsdag. Her forbereder EU-udvalget de sager, som skal op på regeringens udenrigspolitiske udvalgs møde om torsdagen og Folketingets Europaudvalgs møde om fredagen.

EU-udvalgets hovedopgave er at forberede behandlingen af sager i regeringens udenrigspolitiske udvalg. Udvalget skal derfor sortere tekniske/

administrative sager fra politiske sager, så regeringen ikke drukner i tekniske spørgsmål. EU-udvalget skal også sørge for, at indstillingerne fra specialudvalgene er i overensstemmelse med den danske EU-politiske linie. EU-udvalget har derudover til opgave at følge udviklingen i EU-samarbejdet i øvrigt og drøfte de generelle hovedlinjer for Danmarks europapolitik.

Det sker kun sjældent, at EU-udvalget ændrer i specialudvalgenes indstillinger, der normalt går igennem til regeringens udenrigspolitiske udvalg i deres oprindelige form. EU-udvalget kommer som regel først ind i beslutningsprocessen, kort tid før Kommissionens forslag skal behandles første gang i Rådet.

Regeringens udenrigspolitiske udvalg

Det tredje led i regeringens EU-koordination er regeringens udenrigspolitiske udvalg. I dette udvalg fastlægges den danske regerings EU-politik.

Det udenrigspolitiske udvalg findes i to sammensætninger. Den ene sammensætning tager sig af alle sager, der vedrører den overstatslige EU-lovgivning under EF-traktaten (se spørgsmål 10), og består af statsministeren og udenrigsministeren samt de vigtigste andre ministre, der er berørt af EU-samarbejdet. Den anden sammensætning benyttes i forbindelse med behandling af sager, der vedrører det mellemstatslige samarbejde i EU-traktaten om EU's fælles sikkerheds- og udenrigspolitik samt samarbejdet om politi- og kriminalsager. Udenrigsministeren er fast formand for begge sammensætninger af det udenrigspolitiske udvalg.

Normalt inddrages det udenrigspolitiske udvalg først i beslutningsprocessen, når en sag er moden til afgørelse i Rådet. Udvalget mødes hver torsdag

for at fastlægge forhandlingspositioner til rådsmøder, der er programsat for den følgende uge. I praksis afklares udvalgets dagsordenspunkter dog ofte via en skriftlig procedure, uden at medlemmerne mødes.

Inden den danske regerings ministre kan tage til rådsmøder og afgive stemme på Danmarks vegne, skal forhandlingsoplægget, som regeringens udenrigspolitiske udvalg er kommet frem til, omkring Folketinget til behandling i Folketingets Europaudvalg (se spørgsmål 59).

59.

Hvad er Europaudvalget?

Europaudvalget, eller Folketingets Europaudvalg, som er det korrekte navn, er et udvalg i Folketinget, der specielt beskæftiger sig med EU-sager. Udvalgets hovedopgave er at udøve parlamentarisk kontrol med regeringens EU-politik. Dette indebærer, at danske ministre, før der træffes beslutninger i EU's ministerråd, skal have et såkaldt forhandlingsmandat af Europaudvalget. Forhandlingsmandatet betyder, at der i Europaudvalget ikke må være et flertal imod ministerens holdning til det spørgsmål, der skal behandles i Rådet – det kan f.eks. være et forslag til et direktiv eller en forordning (se spørgsmål 77 og 78).

Europaudvalgets arbejdsopgaver er i Folketingets forretningsorden beskrevet som *"Sager, der behandles i Den Europæiske Union og WTO, og koordineringen af Folketingets behandling af disse sager."*

Den danske grundlov indeholder ikke en beskrivelse af Europaudvalget, men det fremgår af loven om Danmarks tiltrædelse af De Europæiske Fællesskaber (§ 6, stk. 2), at *"Regeringen har pligt til*

at underrette Folketingets Europaudvalg om forslag til rådsvedtagelser, der bliver umiddelbart anvendelige i Danmark, eller til hvis opfyldelse Folketingets medvirken er nødvendig.”

Europaudvalgets arbejdsform og kompetencer er fastlagt i de såkaldte **beretninger**, som er aftaler mellem regeringen og udvalget. Den helt centrale bestemmelse om udvalgets kompetence findes i den første beretning fra 1973, hvori det hedder:

”Regeringen rådfører sig med Folketingets Europaudvalg i markedspolitiske spørgsmål af væsentlig betydning, således at såvel hensynet til Folketingets indflydelse som til regeringens forhandlingsfrihed respekteres.

Forud for forhandlinger om vedtagelser af større rækkevidde forelægger regeringen mundtligt Europaudvalget et forhandlingsoplæg. Såfremt der ikke i udvalget konstateres et flertal imod forhandlingsoplægget, forhandler regeringen på dette grundlag.”

Europaudvalget afholder som regel møde hver fredag året rundt med undtagelse af august, hvor EU's institutioner holder ferielukket.

Europaudvalgets mødelokale på Christiansborg.

De vigtigste punkter på Europaudvalgets dagsorden er de rådsmøder, der skal afholdes i Ministerrådet i den følgende uge. Drøftelsen af et bestemt ministerrådsmøde foregår som regel på den måde, at den relevante fagminister møder op i Europaudvalget og mundtligt fremfører et forhandlingsoplæg. Medlemmerne af Europaudvalget har inden mødet fået fremsendt notater fra regeringen om sagerne på rådsmødet. I notaterne gennemgås sagernes indhold og konsekvenserne for dansk lovgivning, såfremt et forslag bliver vedtaget. Notaterne indeholder dog ikke noget om selve forhandlingsoplægget, som ministrene kun fremfører mundtligt.

Folketingets udvalg

Folketinget har 25 stående udvalg, der har til opgave at behandle de lov- og beslutningsforslag, der henvises til udvalgene. Herudover skal udvalgene følge med i udviklingen inden for deres sagsområder. Dette kan f.eks. være ved at stille spørgsmål til en minister, som ministeren herefter skal besvare skriftligt eller mundtligt i et såkaldt samråd, hvor ministeren møder op i udvalget. Udvalgene modtager også henvendelser fra organisationer og borgere.

Hvilke sagsområder de forskellige udvalg helt præcist skal tage sig af, besluttet af Folketingets Udvalg for Forretningsordenen. Sagsområderne svarer i vidt omfang til ministeriernes inddeling. F.eks. beskæftiger Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri sig hovedsagelig med sager, der hører ind under Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri.

Regeringens notater til Europaudvalget

Europaudvalget modtager tre typer af notater fra regeringen:

Grundnotater: Beskriver nye væsentlige forslag fra Kommissionen. Europaudvalget skal modtage grundnotaterne senest 4 uger efter, at et forslag er fremsat af Kommissionen og modtaget i Rådet.

Aktuelle notater: Notater, der fremsendes som led i regeringens løbende orientering af Europaudvalget, f.eks. når der sker noget nyt i en sag, som der allerede er modtaget et grundnotat om.

Samlenotater: Senest 8 dage før et møde i Europaudvalget fremsender regeringen et såkaldt samlenotat, der er en samling af de aktuelle notater.

Notaterne er tilgængelige via EU-Oplysningens hjemmeside: www.euo.dk

EU-ordførere i Europaudvalget

Europaudvalgets formand er Claus Larsen-Jensen (S), og udvalgets næstformand er Charlotte Antonsen (V).

Partierne udskifter ofte deres almindelige medlemmer af Europaudvalget. Der er mindre udskiftning blandt partiernes EU-ordførere, som den 17. januar 2003 var følgende:

Charlotte Antonsen (V)

Kristian Thulesen Dahl (DF)

Lars Barfoed (KF)

Henrik Dam Kristensen (S)

Jørn Jespersen (SF)

Elisabeth Arnold (RV)

Kjeld Albrechtsen (EL)

Du kan se en opdateret liste over samtlige Europaudvalgets medlemmer på EU-Oplysningens hjemmeside: <http://euo.dk/folketinget/europaudvalget/>

Medlemmer af Europaudvalget

De fleste udvalg har 17 medlemmer og et antal stedfortrædere. Valg til udvalgene sker ved forholdstalsvalg, men partigrupperne slutter sig ofte sammen i valggrupper, og derfor afspejler et udvalgs sammensætning ikke nødvendigvis fuldstændig sammensætningen i Folketingssalen.

Når en minister på et møde har fremlagt et forhandlingsoplæg, følger en runde, hvor partierenes ordførere kan stille uddybende spørgsmål til ministeren og tilkendegive partiets holdning til de konkrete sager. Ministeren svarer herefter på spørgsmålene, og der kan eventuelt følge flere diskussionsrunder. Ministeren kan undervejs ændre forhandlingsoplægget for at imødekomme medlemmernes synspunkter og derved sikre sig, at der ikke kommer et flertal imod regeringens holdning. Når diskussionsrunderne er afsluttet, konkluderer Europaudvalgets formand, hvorvidt der kan konstateres et flertal imod forhandlingsoplægget eller ej.

Der foretages ikke en formel afstemning, men formanden konkluderer på baggrund af ordførernes tilkendegivelser. Siden 1973 har det været fast praksis, at formanden ved stemmeoptællingen regner med det antal stemmer, som hvert parti har i Folketinget. Når dette kan lade sig gøre, skyldes det traditionen for partidisciplin, hvor alle medlemmer i et parti som regel stemmer på samme måde, når først beslutningen er truffet i partigruppen.

Forhandlingsoplægget bliver afvist, hvis ordførerne for partier, som tilsammen har 90 mandater eller mere, har udtalt sig imod oplægget. Det forekommer forholdsvis sjældent, at regeringens forhandlingsoplæg bliver afvist, men det betyder ikke, at udvalget ikke har nogen større indflydelse på regeringens politik. Dels ændrer eller tilpasser regeringen indimellem sit oprindelige forhandlingsoplæg, og dels tager de danske embedsmænd, som deltager i forhandlingerne på det tidlige stadium af beslutningsprocessen, hensyn til, at regeringen på et tidspunkt skal have godkendt sit forhandlingsoplæg i Folketingets Europaudvalg.

60.

Hvem arbejder på Den Danske Repræsentation i Bruxelles?

Danmarks Faste Repræsentation i Bruxelles huser blandt andet Danmarks EU-ambassadør, embedsmænd fra Udenrigsministeriet og de øvrige ministerier i Danmark. Arbejdsopgaverne på Den Faste Repræsentation i Bruxelles adskiller sig en del fra opgaverne på Danmarks repræsentationer i øvrige lande, idet embedsmændenes hovedopgaver er at følge og deltage i behandlingen af sager i EU-lovgivningsprocessen

EU-ambassadøren kaldes også den ”faste repræsentant” og deltager i møderne i Coreper II (se spørgsmål 42), mens den stedfortrædende faste repræsentant deltager i møderne i Coreper I.

Folketingets Europaudvalg er ansvarligt for den parlamentariske kontrol med regeringens EU-politik.

61.

Hvor ofte har Danmark aktiveret forsvarsforbeholdet?

Som følge af de danske forbehold (se spørgsmål 55) deltager Danmark ikke i udarbejdelsen og gen-

nemførelsen af EU's afgørelser og aktioner, som har indvirkning på forsvarsområdet.

Danmark har pr. 1. januar 2003 aktiveret forsvarsforbeholdet ni gange.

Sager inden for den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik, hvor Danmark har aktiveret forbeholdet (opgjort december 2002).

Evakuering af EU-statsborgere

Rådsbeslutning af 27. juni 1996 vedr. evakuering af EU-statsborgere i tredjelande.

Personelminer

Fælles aktion (se spørgsmål 79) af 1. oktober 1996 vedr. personelminer.

De store søers område i Afrika

Fælles aktion af 22. november 1996 vedr. de store søers område i Afrika.

Konfliktforebyggelse og -løsning i Afrika

Fælles holdning af 2. juni 1997 vedr. konfliktforebyggelse og -løsning i Afrika.

International politimission i Albanien

Rådets afgørelse af 22. september 1998 om en undersøgelse af muligheden for at iværksætte politiaktioner til støtte for albanske myndigheder.

Minerydning i Kroatien

Rådets afgørelse af 9. november 1998 om iværksættelse af Rådets afgørelse om en særlig EU-aktion vedrørende minerydningsbistand.

WEU's satellitcenter

Rådets afgørelse af 13. november 1998 om overvågning af situationen i Kosovo.

Politistyrke i Albanien

Rådsbeslutning af 9. marts 1999 vedrørende et bidrag fra Den Europæiske Union til genoprettelse af en funktionsdygtig politistyrke i Albanien.

Oprettelse af EU-satellitcenter

Rådets fælles aktion af 20. juli 2001 om oprettelse af et EU-satellitcenter.

Der skal en særlig tilladelse til fra det danske justitsministerium, før udlændinge kan få lov til at købe sommerhus i Danmark (foto John Sommer).

62.

Kan tyskere og andre EU-borgere købe sommerhus i Danmark?

Nej, det kan de som udgangspunkt ikke. Der skal en særlig tilladelse til fra det danske justitsministerium, før udlændinge kan få lov til at købe sommerhuse i Danmark, også selv om der er tale om EU-borgere. Det skyldes, at Danmark ved indtrædelsen i EF fik lov til at beholde sine særregler på området vedrørende køb af ejendomme, der ikke er helårsboliger. Bestemmelsen om Danmarks særstilling på dette område er optaget i protokol nr. 16 til Maastricht-traktaten (se spørgsmål 8).

PROTOKOL NR. 16 OM EJENDOMSERHVERVELSE I DANMARK

De høje kontraherende parter, som ønsker at finde en løsning på visse særlige problemer, der er af interesse for Danmark, er blevet enige om følgende bestemmelse, der knyttes som bilag til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab:

”Uanset bestemmelserne i traktaten kan Danmark opretholde den gældende lovgivning om erhvervelse af ejendomme, der ikke er helårsboliger.”

GENERELT

EU-flaget.

63.

Findes der en officiel EU-sang?

Ja, måske ikke ligefrem sang, men siden 1986 har EU anvendt Europahymnen eller "Ode til glæden" fra Beethovens 9. symfoni som musikalsk symbol på EU. Oprindeligt var det Europarådet, som begyndte at anvende dette musikstykke i 1972. I dag anvender både Europarådet og EU Europahymnen, selv om der er tale om to forskellige organisationer (se spørgsmål 65).

Du kan høre Europahymnen i fuld version eller i uddrag på internetadressen:

http://europa.eu.int/abc/symbols/anthem/index_da.htm

64.

Hvad symboliserer EU's flag?

De 12 gule stjerner, der danner en cirkel med en blå himmel som baggrund, symboliserer en forening af de europæiske folk.

EU har anvendt flaget siden 1986. Selv om EU i 1986 havde netop 12 medlemslande, har antallet af stjerner ikke noget at gøre med antallet af medlemslande i EU. Antallet af stjerner er fast uden hensyn til antallet af medlemslande, da tallet 12 er et symbol på fuldkommenhed og enhed.

Oprindeligt var det Europarådet, som i 1955 valgte flaget som symbol. I dag anvendes flaget som symbol for både EU og Europarådet, selv om der er tale om to forskellige organisationer (se spørgsmål 65).

65.

Er Europarådet en del af EU?

Nej, **Europarådet** er ikke en del af EU, men det er let at forveksle betegnelsen "**Europarådet**" med "**Det Europæiske Råd**" eller "**Ministerrådet/Rådet**" (se spørgsmål 34).

Europarådet er en international organisation oprettet i 1949 med det formål at fremme værdier som demokrati, menneskerettigheder og udviklingen af retssamfund.

Organisationens 10 oprindelige medlemsstater var Frankrig, Storbritannien, Belgien, Nederlandene, Luxembourg, Italien, Irland, Norge, Sverige og Danmark. I dag har Europarådet 44 medlemsstater.

Europarådet er organiseret i en Ministerkomité, en Parlamentarisk Forsamling og en Kongres af Lokale og Regionale Myndigheder i Europa. Europarådet har sæde i den franske by Strasbourg.

Ministerkomiteen har beslutningskompetencen og består af medlemsstaternes udenrigsministre eller regeringernes faste repræsentanter ved Europarådet.

Den Parlamentariske Forsamling består af politikere fra de nationale parlamenter. Forsamlingen betragtes som Europarådets initiativskabende forum. Aktuelle politiske og samfundsmæssige spørgsmål debatteres i forsamlingen, der kan vedtage anbefalinger til Ministerkomiteen. Derudover skal optagelsen af nye medlemmer af Europarådet godkendes i Den Parlamentariske Forsamling.

Kongressen af Lokale og Regionale Myndigheder består af repræsentanter for alle medlemsstaternes lokale og regionale myndigheder og har til formål at styrke demokratiet på græsrodsniveau, især i de nye demokratier.

Europarådet udarbejder bl.a. traktater, som er juridisk bindende for medlemsstaterne, når disse ratificerer dem (se spørgsmål 12) og dermed er forpligtede til at indarbejde traktaterne i deres lovgivning.

Et af Europarådets mest kendte dokumenter er formentlig den europæiske menneskerettighedskonvention vedtaget i 1950. Enhver, der mener, at hans eller hendes rettigheder i henhold til kon-

ventionen er blevet krænket, kan, når de nationale retsmidler er udtømt, indbringe en klage for Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol i Strasbourg (se spørgsmål 53).

Du kan læse mere om Europarådet og den europæiske menneskerettighedskonvention på Europarådets hjemmeside: www.coe.int

66.

Er der mulighed for taxfree shopping, hvis jeg rejser til Gran Canaria?

Ja. Egentlig stoppede det afgiftsfrie salg til rejsende mellem EU-lande den 1. januar 1999. Det betyder, at man som udgangspunkt ikke længere kan købe afgiftsfri alkohol, tobak, parfume m.m. i lufthavne, i fly og på færger, når man rejser fra et EU-land til et andet EU-land (f.eks. fra Danmark til Spanien).

Imidlertid betragtes De Kanariske Øer, Kanaløerne og Ålandsøerne ikke som en del af EU rent toldmæssigt, selv om disse øer formelt er en del af EU via Spaniens, Storbritanniens og Finlands medlemskab af EU (se spørgsmål 15). Det er derfor stadig muligt at handle afgiftsfrit i lufthavne m.m., når man skal til et af disse områder i EU. Derudover findes der andre mindre områder i EU, som heller ikke betragtes som en del af EU rent toldmæssigt.

Varer købt i almindelig handel i et andet EU-land kan indføres told- og afgiftsfrit til Danmark, da der allerede er betalt afgifter af varerne i det pågældende EU-land. Der er ikke nogen beløbsgrænser, men varerne skal være købt til privat brug. Der er dog grænser for, hvor meget tobak og spiritus der må indføres, hvilket afhænger af om man har været væk fra Danmark i over eller under 24 timer. Denne 24-timers-regel ophæves dog ved udgangen af 2003.

Hvis du vil vide mere om reglerne for afgiftsfrie varer ved rejser, kan du læse vejledningen "Rejse-gods; Regler for rejsende med bopæl i Danmark" på Told og Skats hjemmeside:
www.toldskat.dk

67.

Hvornår er det Europadag?

Hvert år den **9. maj** er det "Europadag". Datoen er valgt ud fra, at der den 9. maj 1950 med **Schuman-erklæringen** blev taget det indledende skridt til at skabe Det Europæiske Kul- og Stålfællesskab, som var optakten til det, vi i dag kender som EU (se spørgsmål 2).

Schuman-erklæringen (se spørgsmål 4) kan overordnet beskrives som et forslag om at oprette et organiseret Europa med tætte økonomiske forbindelser som forudsætning for at opretholde fredelige forbindelser mellem de europæiske lande. Da Schuman-erklæringen generelt betragtes som den officielle grundsten til oprettelsen af det nuværende EU, vedtog EU's stats- og regeringschefer derfor på topmødet i Milano i 1985 at fejre den 9. maj som "Europadagen".

I Danmark er det vel de færreste, som er specielt opmærksomme på Europadagen, men rundtomkring i Europa og i EU-institutionerne markeres Europadagen på forskellig vis med aktiviteter, som har til formål at bringe EU tættere på borgerne og befolkningerne i Europa tættere på hinanden.

Du kan læse mere om Europadagen og Schuman-erklæringen på internetadressen:
http://europa.eu.int/abc/symbols/9-may/index_da.htm

68.

Hvor mange sprog bruger man i EU?

I Rådets forordning nr. 1 af 6. oktober 1958 hed det, at alle medlemsstaternes sprog skulle være "officielle sprog" og arbejdssprog for Fællesskabets institutioner. Forordningen er ændret ved de efterfølgende tiltrædelsestraktater. I dag er de 11 officielle arbejdssprog: fransk, tysk, italiensk, nederlandsk, engelsk, dansk, græsk, spansk, portugisisk, svensk og finsk.

Ifølge EU-traktatens artikel 53 og EF-traktatens artikel 314 har EU's traktater dog 12 officielle sprog. Ud over de 11 sprog, der er officielle arbejdssprog, skal EU's traktater også oversættes til irsk (gælsk).

69.

Er EU-Tidende en avis?

EU-Tidende står for Den Europæiske Unions Tidende. Det er ikke en avis, men derimod en officiel publikation, som bruges til at offentliggøre lovgivning, information, meddelelser og forberedende lovgivningsarbejde i EU.

Ifølge art. 254 TEF skal EU's retsakter, henstillinger og forslag til retsakter offentliggøres i EU-Tidende (forkortes EU-T). EU-Tidende kan sammenlignes med Lovtidende og Statstidende i Danmark.

EU-Tidende udkommer dagligt på de 11 officielle sprog (se spørgsmål 68) i to serier. "**L-serien**" indeholder lovgivning og "**C-serien**" indeholder information, meddelelser og forberedende lovgivningsarbejde i EU. Derudover er der et supplement til EU-Tidende: "**S-serien**" med udbudsbekendtgørelser. Disse kan også findes i den såkaldte TED-database.

EUR-LEX giver gratis adgang til C- og L-serien af EU-Tidende siden 1999 på internetadressen: <http://europa.eu.int/eur-lex>

EF-Tidende/EU-Tidende

Før Nice-traktaten trådte i kraft den 1. februar 2003, hed EU-Tidende "EF-Tidende" – De Europæiske Fællesskabers Tidende.

70.

Hvad har EU med sommertid at gøre?

Tidspunktet for, hvornår sommertid starter og slutter, er det samme i alle EU's medlemsstater. Det er bestemt i et direktiv (se spørgsmål 78), at sommertid fra 2003 begynder kl. 1.00 om morgenen den sidste søndag i marts og ophører kl. 1.00 om morgenen den sidste søndag i oktober.

Kommissionen har samtidig med offentliggørelsen af direktivet offentliggjort datoerne for sommertids begyndelse og ophør fra 2002 til 2006:

- 2003:** søndag den 30. marts og
søndag den 26. oktober
- 2004:** søndag den 28. marts og
søndag den 31. oktober
- 2005:** søndag den 27. marts og
søndag den 30. oktober
- 2006:** søndag den 26. marts og
søndag den 29. oktober

71.

Hvem var Europa?

Verdensdelen Europa er opkaldt efter en figur fra den græske mytologi. Europa var kongedatter, og myten fortæller, at hun en dag, mens hun gik langs stranden, blev bortført af Zeus. Zeus var glad for da-

mer og holdt desuden af at klæde sig ud, når han var ude på eventyr. Da han ville forføre Europa, havde han til lejligheden taget skikkelse af en tyr, og efter at have fået Europa til at sætte sig op på ryggen af sig svømmede han bort med hende til Kreta. På Kreta blev Europa mor til Minos, der senere blev konge på Kreta.

72.

Er klokken den samme i hele EU?

Nej – som det fremgår af spørgsmål 70, er tidspunktet for sommertids start og ophør det samme i hele EU, men de 15 EU-lande ligger i tre forskellige tidszoner. Afhængigt af, hvilket andet EU-land man rejser til fra Danmark, kan man derfor komme ud for at skulle stille sit ur enten 1 time frem eller 1 time tilbage.

Jorden er inddelt i 24 tidszoner, der svarer til 1 time hver. Tidszonerne er opdelt af de såkaldte længdemeridianer, der er de nord-syd-gående linjer på en globus. Den standard, tidsangivelserne i hele verden udregnes fra, er nulmeridianen, som går igennem Greenwich i England. Man taler derfor

Sommer i Danmark....(foto Søren Lauridsen).

om Greenwich Mean Time (GMT) +/- som udtryk for, hvordan de øvrige tidszoner ligger i forhold til nulmeridianen. Hvis man bevæger sig øst for nulmeridianen, lægger man til, og omvendt skal man trække fra, hvis man bevæger sig mod vest. F.eks. ligger Storbritannien og Irland i tidszonen GMT, mens Danmark ligger i tidszonen GMT + 1 og Nuuk i Grønland ligger i GMT - 3.

EU-landenes placering i tidszoner:

GMT: Storbritannien, Irland, Portugal

GMT+1: Østrig, Belgien, Tyskland, Danmark, Spanien, Frankrig, Italien, Luxembourg, Nederlandene, Sverige

GMT+2: Finland, Grækenland

73.

Hvad er COSAC?

COSAC er et mødeforum for europaudvalg i de nationale parlamenter i EU-landene og kandidatlandene samt medlemmer af Europa-Parlamentet.

Formålet med COSAC-møderne er at udveksle informationer om og erfaringer med EU-arbejdet. Emnerne, som tages op på møderne, kan både være aktuelle EU-sager og mere principielle, overordnede emner som de nationale parlamenteres rolle i EU, åbenhed i EU m.m.

Navnet COSAC er en forkortelse for "Konferencen for Organer med Ansvar for Fællesskabsanliggender" (på fransk *Conférence des organes spécialisés dans les affaires communautaires*). Siden 1989 har COSAC holdt møder to gange om året, idet udgangspunktet er, at COSAC mødes én gang under hvert formandskab. Møderne varer typisk op til 1½ dag, og det er parlamentet i det land, som aktuelt har formandskabet, der er ansvarligt for at afvikle mødet og forberede en dagsorden. Dette sker i

samarbejde med parlamenterne fra det tidligere og det kommende formandskabsland samt en repræsentant for Europa-Parlamentet. Dette samarbejde kaldes også for trojkaen (se spørgsmål 41).

Det danske formandskab (andet halvår af 2002) arbejdede for at styrke COSAC for derigennem at styrke de nationale parlamenteres rolle i EU, blandt andet ved at oprette et fast sekretariat for COSAC og ændre på COSAC's stemmeregler.

Du kan læse mere på COSAC's hjemmeside: www.cosac.org

COSAC-mødet under det danske formandskab blev afholdt den 16.-18. oktober 2002 i Folketinget.

Fordeling af udgifter på EU's budget 2002 (mio. euro)

Udgiftskategori	Forpligtelser	Betalinger
1. Landbrug	44.255	44.255
2. Strukturforanstaltninger	33.838	32.129
3. Interne politikker	6.558	6.157
4. Foranstaltninger udadtil	4.803	4.665
5. Administration	5.177	5.177
6. Reserver	676	676
7. Førtiltrædelsesbistand	3.328	2.595
I alt	98.635	95.655

74.

Hvor stort er EU's budget?

EU's budget for 2002 var på 98.635 mio. euro i forpligtelsesbevillinger og 95.655 mio. euro i betalingsbevillinger.

Forpligtelsesbevillinger er bevillinger, som i et regnskabsår dækker de samlede omkostninger ved forpligtelser, der er indgået ved iværksættelse af initiativer, som gennemføres over en periode på mere end ét regnskabsår. Forpligtelsesbevillingerne udgør den øvre grænse for, hvilke udgifter der kan indgås forpligtelser for i løbet af det pågældende regnskabsår.

Betalingsbevillinger er bevillinger, som dækker udgifterne til de faktiske betalinger i det pågældende regnskabsår.

75.

Hvordan vedtages EU's budget?

Udgangspunktet for vedtagelse af EU's budget er artikel 272 i EF-traktaten. Bestemmelsen er suppleret med en række aftaler mellem EU's institutioner om forløbet af proceduren. Derfor afspejler artikel 272 ikke helt det faktiske forløb.

Det bærende i proceduren er, at Kommissionen udarbejder det foreløbige budgetforslag under hensyntagen til retningslinjer udarbejdet af Rådet og Europa-Parlamentet. Europa-Parlamentet og Rådet fastsætter størrelsen af de enkelte udgiftsposter, hvorefter det endelige budget vedtages af Europa-Parlamentet.

Kommissionen fremlægger budgetforslag

Kommissionen fremlægger sit budgetforslag med bidrag fra de øvrige institutioner. Budgetforslaget skal forelægges for Rådet senest den 1. september. Kommer der nye forhold frem, som Kommissionen ikke havde kendskab til under udarbejdelsen af forslaget, kan Kommissionen efterfølgende ændre i dette. Herefter skal budgetforslaget igennem to behandlinger i henholdsvis Rådet og Europa-Parlamentet. Under disse behandlinger gennemgås forslaget med henblik på at foreslå ændringer i de samlede bevillinger eller fordele bevillingerne anderledes.

Rådets førstebehandling

Rådet skal under sin førstebehandling af forslaget og efter samråd med en delegation fra Europa-Parlamentet vedtage forslaget med kvalificeret flertal og forelægge det for Parlamentet senest den 5. oktober.

Europa-Parlamentets førstebehandling

Herefter har Europa-Parlamentet en frist på 45 dage til at udtale sig. Parlamentet kan inden for denne frist vælge at godkende budgetforslaget eller undlade at udtale sig, hvorefter budgettet betragtes som endeligt vedtaget.

Det mest sandsynlige er dog, at Parlamentet foreslår ændringer til budgettet. Disse ændringer kan vedrøre

- ændringsforslag vedrørende de obligatoriske udgifter, der vedtages med et flertal af de afgivne stemmer
- ændringsforslag vedrørende de ikke-obligatoriske udgifter, der vedtages med et absolut flertal af Parlamentets stemmer (mindst 314 stemmer ud af i alt 626)

Efter vedtagelsen af ændringsforslagene sendes det ændrede budgetforslag til andenbehandling i Rådet.

Rådets andenbehandling

Rådet har herefter en frist på 15 dage til at udtale sig om det ændrede budgetforslag. Godkender Rådet alle Europa-Parlamentets ændringsforslag, betragtes budgettet som endeligt vedtaget.

Vælger Rådet ikke at godkende Parlamentets ændringsforslag, gælder følgende:

- Hvis den foreslåede ændring ikke indebærer en forhøjelse af en institutions samlede udgifter, kræves en afgørelse med kvalificeret flertal til enten at forkaste eller ændre det pågældende beløb. Vedtager Rådet ikke en sådan afgørelse, betragtes budgetforslaget som endeligt vedtaget.
- Vedtager Rådet imidlertid en sådan afgørelse, skal Rådet også med kvalificeret flertal vedtage en afgørelse om godkendelse af budgettet. Kan Rådet ikke vedtage en sådan afgørelse, betragtes forslaget som forkastet.
- Vedtages ændringsforslag, fremsendes disse til Parlamentet

Obligatoriske/ikke-obligatoriske udgifter

Et forhold, som er med til at gøre budgetproceduren kompleks, er, at der sondres mellem obligatoriske og ikke-obligatoriske udgifter, og at Europa-Parlamentets indflydelse på disse udgifter er forskellig afhængigt af, om der er tale om den ene eller den anden del af budgettet.

Parlamentet har stor indflydelse på de ikke-obligatoriske udgifter, mens indflydelsen på de obligatoriske udgifter mere eller mindre er begrænset til muligheden for at afgive en begrundet udtalelse.

Obligatoriske udgifter er ifølge art. 272 TEF *"udgifter, der nødvendigt følger af traktaten eller af retsakter udstedt i henhold til denne."* Det betyder, at de obligatoriske udgifter er uundgåelige udgifter. Det kan være udgifter, som landmænd har ret til, eller det kan være udgifter, som tredjelande har ret til ifølge aftaler med EU. De ikke-obligatoriske udgifter er bevillinger, som det er muligt at sløjfe. I praksis er det vanskeligt at foretage en klar sondring mellem de to typer af udgifter, hvilket ofte har givet anledning til konflikter mellem Rådet og Europa-Parlamentet.

Europa-Parlamentets andenbehandling

Europa-Parlamentet har herefter en frist på 15 dage til anden og sidste behandling af budgettet. Hvis Parlamentet ikke udtaler sig inden for denne frist betragtes budgettet som vedtaget med de ændringsforslag, som Rådet har fremsat.

Parlamentet kan derimod også med et flertal af de 626 stemmer i Parlamentet, der samtidig udgør tre femtedele af de afgivne stemmer, vælge at ændre eller forkaste Rådets ændringer af Parlamentets ændringer til forslaget. En sådan vedtagelse betyder, at budgettet er endeligt vedtaget.

Imidlertid kan Parlamentet også med et flertal af de i alt 626 stemmer, der samtidig udgør to tredjedele af de afgivne stemmer, forkaste det samlede budgetforslag. Det betyder, at proceduren skal starte helt forfra på grundlag af et nyt budgetforslag. Vedtages dette forslag ikke, fungerer EU på basis af månedlige bevillinger, der svarer til en tolvtedel af det forrige regnskabsårs budget (ordningen med foreløbige tolvte dele).

Europa-Parlamentet har forkastet budgettet tre gange i EU's historie.

Det er Europa-Parlamentet, som endeligt skal godkende EU's budget.

Institutionernes aftaler om budgettet

I 1980'erne begyndte EU-institutionerne at indgå aftaler for at forbedre budgetproceduren og sikre en begrænsning af udgifterne. I aftalerne fastlægges prioriteterne for budgettet, og der opnås enighed om de økonomiske overslag, som afspejler det tilladte maksimum for udgifter og fordelingen heraf i den pågældende periode.

Den første aftale blev indgået i 1988 for at tage hensyn til Fællesakten, og den anden aftale blev indgået i oktober 1993 for perioden 1993-1998 efter Det Europæiske Råds møde i Edinburgh.

Den seneste aftale er fra den 6. maj 1999 og gælder for perioden 2000-2006.

REGLERNE

76.

Hvad er nærhedsprincippet?

Nærhedsprincippet er et af de centrale principper i EU-sammenhæng. Princippet går ud på, at de politiske beslutninger i EU altid skal træffes på lavest mulige administrative niveau og så tæt på borgerne som muligt. Det indebærer, at bortset fra de områder, hvor EU har enekompetence, kan EU kun handle på områder, hvor det vil være bedre at gennemføre den pågældende lovgivning på EU-plan end på nationalt plan.

Ifølge nærhedsprincippet skal de politiske beslutninger i EU træffes så tæt på borgerne som muligt.

Nærhedsprincippet hedder med et lidt vanskeligere ord ”subsidiaritetsprincippet”.

Kommissionen skal altid, inden den fremsætter et forslag til lovgivning, undersøge, om forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet og begrunde dette. Nærhedsprincippet indebærer overordnet, at to betingelser skal være opfyldt, for at EU kan lovgive på områder, hvor både EU og medlemslandene kan lovgive:

1. Formålet med et forslag må ikke i tilstrækkelig grad kunne opfyldes ved, at medlemslandene selv lovgiver.
2. Formålet med et forslag skal bedre kunne opnås ved, at der bliver lovgivet på EU-plan frem for på nationalt plan.

Nærhedsprincippet hænger tæt sammen med proportionalitetsprincippet og nødvendighedsprincippet, hvorefter EU's foranstaltninger ikke bør gå ud over, hvad der er nødvendigt for at opfylde traktatens målsætninger (se spørgsmål 1).

Nærhedsprincippet blev skrevet ind i traktatgrundlaget med Maastricht-traktaten (se spørgsmål 9), og der blev fastlagt retningslinjer for fortolkningen heraf i en erklæring. Efterfølgende blev der i tilknytning til Amsterdam-traktaten vedtaget en protokol (se spørgsmål 8) om anvendelsen af nærhedsprincippet og proportionali-

tetsprincippet. Protokollen indførte blandt andet en systematisk analyse af lovforslagene i forhold til nærhedsprincippet og en pligt til, i det omfang det er muligt, at anvende de mindst vidtgående fællesskabsforanstaltninger.

Kommissionen udarbejder årligt en rapport til Europa-Parlamentet, Rådet og Det Europæiske Råd om anvendelsen af nærheds- og proportionalitetsprincippet.

I Det Europæiske Konvent (se spørgsmål 7) er der overvejende enighed om, at det vil være en god ide at involvere de nationale parlamenter direkte i EU's lovgivningsproces ved at etablere en form for "tidlig varsel-mekanisme", der skal sikre, at nærhedsprincippet overholdes.

Nærhedsprincippet og proportionalitetsprincippet, artikel 5, stk. 1, 2 og 3, TEF

Stk. 1. Fællesskabet handler inden for rammerne af de beføjelser og mål, der er tillagt det ved denne traktat.

Stk. 2. På de områder, som ikke hører ind under dets enekompetence, handler Fællesskabet, i overensstemmelse med subsidaritetsprincippet, kun, hvis og i det omfang målene for den påtænkte handling ikke i tilstrækkelig grad kan opfyldes af medlemsstaterne og derfor, på grund af den påtænkte handlingens omfang eller virkninger, bedre kan gennemføres på fællesskabsplan.

Stk. 3. Fællesskabet handler kun, i det omfang det er nødvendigt for at nå denne traktats mål.

77.

Hvad er en forordning?

Forordning" er en betegnelse for en af de forskellige typer af regler, der anvendes i EU.

De klassiske regler i EU-samarbejdet er omtalt i art. 249 TEF, nemlig forordninger, direktiver og beslutninger. Art. 249 TEF er ikke hjemmel, det vil sige det juridiske grundlag, for at udstede reglerne, men bestemmelsen definerer reglerens retsvirkning. Ifølge traktaten er det som udgangspunkt op til lovgiver at vælge, hvilken type regel der skal anvendes. Der er dog visse undtagelser – for eksempel pålægger visse af traktatens bestemmelser, at der udstedes en forordning, mens art. 94 TEF vedrørende det indre marked (se spørgsmål 103) kræver anvendelse af direktiver (se spørgsmål 78).

Om forordninger hedder det: *"En forordning er almen gyldig. Den er bindende i alle enkeltheder og gælder umiddelbart i hver medlemsstat."*

At en forordning er "almengyldig", betyder, at den ikke er rettet mod en bestemt personkreds, i modsætning til en beslutning rettet mod f.eks. en bestemt institution eller virksomhed eller et mindre antal personer, som klart kan udpeges.

Derudover kan forordningerne umiddelbart anvendes i medlemsstaterne og medføre pligter og rettigheder direkte for borgerne i de enkelte EU-lande. Der kræves derfor ikke national lovgivning for, at forordningerne gælder som lovgivning i medlemsstaterne. Det er blandt andet forordningernes umiddelbare anvendelighed, som er med til at gøre EU-samarbejdet specielt i forhold til det traditionelle internationale samarbejde mellem lande. Selv om forordningerne gælder direkte

Produktionen af økologiske fødevarer er i vidt omfang reguleret via forordninger.

i medlemslandene, er der dog ofte tale om, at landene selv skal fastsætte supplerende bestemmelser, f.eks. om straf i tilfælde af overtrædelse af en forordning.

En forordning

Et eksempel på en forordning er Rådets forordning (EØF) nr. 2092/91 af 24. juni 1991 om økologisk produktionsmetode for landbrugsprodukter og om angivelse heraf på landbrugsprodukter og levnedsmidler

Art. 249 TEF er ikke en udtømmende opregning af reglerne, der anvendes inden for EU. Nogle af de øvrige regler er beskrevet i EF-traktaten og har meget forskellig rækkevidde og karakter og kan vedrøre helt specifikke områder. Det gælder f.eks.

udtrykket ”retningslinjer”, der anvendes i art. 99 TEF i forbindelse med samordning af medlemslandenes økonomiske politikker.

Derudover indeholder EU-traktaten bestemmelser om de regler, der anvendes i forbindelse med EU-samarbejdet inden for anden og tredje søjle (se spørgsmål 11) vedrørende henholdsvis udenrigs- og sikkerhedspolitik og samarbejdet vedrørende politi- og kriminalsager (se spørgsmål 79).

EU-samarbejdet er baseret på tre traktater: EF-traktaten, EU-traktaten og Euratom-traktaten (se spørgsmål 9). Afhængigt af, hvilken traktat et politikområde er reguleret af, anvendes der forskellige typer af regler (se spørgsmål 79).

78.

Hvad er et direktiv?

Som omtalt i spørgsmål 77 er direktiver en af de klassiske typer af regler, som anvendes inden for EU-samarbejdet.

Om direktiver hedder det i art. 249 EF: *”Et direktiv er med hensyn til det tilsigtede mål bindende for enhver medlemsstat, som det rettes til, men overlader det til de nationale myndigheder at bestemme form og midler for gennemførelsen.”*

Direktiverne gælder altså ikke direkte som national ret i medlemsstaterne, men medlemslandene skal gennemføre direktivet i national ret inden en tidsfrist, som er fastsat i direktivet. Når et medlemsland har gennemført direktivet i national ret, skal det underrette Kommissionen herom (notifikation – se spørgsmål 81).

Direktiver fastlægger som udgangspunkt et mål, der skal nås, men det er overladt til medlemslandene selv at bestemme form og midler til gennemførelse af direktivet. I Danmark kan et direktiv f.eks. gennemføres ved en lov eller en bekendtgørelse. Der er i praksis stor forskel på, hvor meget råderum medlemslandene har til at bestemme form og midler for gennemførelsen. Nogle direktiver fastlægger kun meget generelle rammer inden for et bestemt politikområde eller nøjes med at fastsætte minimumsregler på et område, hvorefter medlemslandene så kan fastsætte skrappe krav. Andre direktiver igen kan indeholde meget detaljerede bestemmelser, som i praksis ikke giver medlemslandene råderum i forbindelse med den nationale gennemførelse af direktivet.

Direktiver

Et eksempel på et direktiv er Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/84/EF af 19. januar 2001 om sommertid (se spørgsmål 72) eller Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 1999/44/EF af 25. maj 1999 om visse aspekter af forbrugerkøb og garantier i forbindelse hermed. Dette direktiv er gennemført i dansk ret ved lov nr. 213 af 22. april 2002 om ændring af lov om køb. (Revision af regler om forbrugerkøb m.v.)

Sommertids start og ophør er reguleret af et direktiv (se spørgsmål 70). (foto Søren Lauridsen)

Såfremt et medlemsland ikke gennemfører et direktiv til tiden, kan borgerne alligevel efter gennemførelsesfristens udløb påråbe sig direktivets bestemmelser på betingelse af, at der er tale om præcise og ubetingede bestemmelser. Dette kaldes for princippet om direktivets **direkte virkning**, som er fastlagt via EF-Domstolens praksis.

Beslutninger og henstillinger

Artikel 249 opregner yderligere beslutninger og henstillinger, om hvilke det hedder:

"En beslutning er bindende i alle enkeltheder for dem, den angiver at være rettet til"

og

"Henstillinger og udtalelser er ikke bindende".

Henstillinger vil som regel blive udstedt på institutionernes eget initiativ, mens en udtalelse normalt er et svar på en henvendelse eller et led i en bestemt procedure.

79.

Hvad er en fælles holdning?

Som omtalt i spørgsmål 77 anvendes der inden for EU-samarbejdet flere typer af regler. En **fælles holdning** er bl.a. en af den slags regler, som anvendes på det udenrigs- og sikkerhedspolitiske område samt i forbindelse med EU-landenes politisamarbejde og samarbejde om kriminalsager. De regler, der anvendes her, er som udgangspunkt opregnet i artikel 12 og artikel 34 i EU-traktaten (se spørgsmål 8).

Derudover kan Rådet vedtage fælles holdninger som led i EU's lovgivningsprocedurer (se spørgsmål 84 om den fælles beslutningsprocedure).

Retsakter på det udenrigs- og sikkerhedspolitiske område (art. 12 TEU)

Principper og overordnede retningslinjer

- er politiske akter, der vedtages af Det Europæiske Råd (se spørgsmål 34).

Fælles strategier

- er akter, der fastlægger EU's mål og aktionsmidler inden for områder af fælles interesse for medlemslandene. Akterne udarbejdes af Rådet og vedtages efterfølgende med enstemmighed af Det Europæiske Råd. De fælles strategier får karakter af retsakter ved, at de giver mulighed for, at Rådet med kvalificeret flertal kan vedtage gennemførelsesretsakter i form af fælles aktioner, fælles holdninger eller enhver anden form for afgørelse.

Fælles aktioner

- er akter, som anvendes i konkrete situationer, hvor det er nødvendigt for EU at handle og iværksætte operationer. De fælles aktioner er bindende for medlemslandene.

Fælles holdninger

- fastlægger EU's tilgang til bestemte spørgsmål af geografisk karakter eller vedrørende bestemte emner. Medlemslandene skal tilpasse deres nationale politikker og deres diplomatiske optræden til de fælles holdninger.

Styrkelse af det systematiske samarbejde mellem medlemslandene med henblik på at samordne deres politik

- er en handlingsmetode, der ikke har en bestemt form, men er baseret på orientering og samordning.

Retsakter vedrørende politisamarbejde og retligt samarbejde i kriminalsager (art. 34 TEU)

Fælles holdninger

- EU's holdning til et bestemt spørgsmål fastlægges. Der nævnes intet om de fælles holdningers bindende virkning.

Rammeafgørelser

- skal medvirke til, at medlemslandenes lovgivning nærmer sig hinanden. Rammeafgørelserne er bindende for medlemslandene med hensyn til det mål, der skal nås, og kan på den måde siges at minde om direktiver (se spørgsmål 78), dog med den væsentlige forskel, at direkte virkning af en rammeafgørelse udtrykkeligt er udelukket.

Afgørelser

- er bindende afgørelser, som dog ikke kan anvendes til at medvirke til, at medlemslandenes lovgivning nærmer sig hinanden. Direkte virkning af afgørelser er også udelukket.

Konventioner

- er retsakter, som skal ratificeres af medlemslandene i overensstemmelse med deres forfatningsmæssige traditioner (se spørgsmål 12). På den måde ligner de den type retsakter, som anvendes inden for det traditionelle internationale samarbejde. Konventionerne træder i kraft, når de er ratificeret af mindst halvdelen af medlemslandene.

De regler, som ifølge Maastricht-traktaten skulle anvendes inden for samarbejdet i søjle tre om retlige og indre anliggender svarede oprindeligt stort set til reglerne på det udenrigs- og sikkerhedspolitiske område, men med Amsterdam-traktaten blev visum, asyl, indvandring og andre politikker i forbindelse med den frie bevægelighed for personer flyttet over fra søjle tre til det overstatslige samarbejde i søjle et (se spørgsmål 11). Samtidig blev der ændret på reglerne vedrørende det område, som forblev i søjle tre: politisamarbejde og retligt samarbejde i kriminalsager.

Art. 34 TEU opregner nu fire typer af retsakter, som anvendes i forbindelse med EU-landenes politisamarbejde og retlige samarbejde om kriminalsager.

80.

Hvor kan jeg finde EU's regler?

Via Kommissionens database, EUR-Lex, er der gratis adgang til elektroniske udgaver af gældende EU-regler.

Den tilsvarende danske database, hvor danske love, bekendtgørelser m.m. kan findes, bliver udbudt af Retsinformation på hjemmesiden www.retsinfo.dk

Via EUR-Lex er der desuden gratis adgang til elektroniske udgaver af EU-Tidende tilbage fra 1999 (se spørgsmål 69).

EUR-Lex: <http://europa.eu.int/eur-lex>

Portalen til EU-retten.

81.

Hvad vil det sige at notificere?

At notificere betyder at underrette. Der findes forskellige procedurer, hvorefter medlemslandene skal notificere/underrette Kommissionen om, at de har vedtaget national lovgivning.

Den første procedure går ud på, at medlemslandene skal underrette Kommissionen om, at de har vedtaget regler, som gennemfører direktiver i national ret (se spørgsmål 78).

Den anden procedure går ud på, at et medlemsland skal underrette Kommissionen om vedtagelse af nationale regler, der muligvis kan udgøre en handelshindrende foranstaltning, det vil sige hindre den frie udveksling af varer mellem EU-landene.

Kommissionen har herefter 3 måneder til at vurdere, om et medlemslands forslag til nationale regler vil indebære en form for diskriminering af de øvrige medlemslandes varer i det pågældende land. Har landet ikke hørt fra Kommissionen inden en frist på 3 måneder, kan de nationale regler træde i kraft. Er det derimod Kommissionens vurdering, at der kan være problemer forbundet med vedtagelsen af de nye nationale regler, startes en længerevarende procedure, og medlemslandet må vente med at sætte reglerne i kraft, indtil den nærmere undersøgelse er afsluttet. I sidste ende kan Kommissionen evt. helt forbyde medlemslandet at lade reglerne træde i kraft.

Endelig har medlemslandene pligt til at underrette Kommissionen om statsstøtte (se spørgsmål 108).

82.

Hvilke beslutningsprocedurer er der i EU?

Som det fremgår af spørgsmål 77, findes der flere forskellige typer af regler i EU. På samme måde findes der flere forskellige beslutningsprocedurer afhængigt af, hvilke samarbejdsområder der er tale om.

I ganske grove træk kan princippet i EU-lovgivningsproceduren koges ned til, at lovgivningen bliver til ved, at Kommissionen udarbejder forslag til regler, mens reglerne vedtages enten af Ministerrådet og Europa-Parlamentet i fællesskab eller alene af Ministerrådet (se dog også spørgsmål 85).

De fire centrale lovgivningsprocedurer i EU er **høringsproceduren**, **samarbejdsproceduren**, **den fælles beslutningsprocedure** og **proceduren for samstemmende udtalelse**. Forskellen på disse procedurer er først og fremmest knyttet til, hvilken rolle Europa-Parlamentet spiller i lovgivningsprocessen.

Høringsproceduren er den klassiske beslutningsprocedure, som stadig er vigtig, selv om den blev introduceret tilbage i 1958 med vedtagelsen af Rom-traktaten (se spørgsmål 83).

Samarbejdsproceduren blev indført i 1987 med Den Fælles Akt og var på dette tidspunkt et gennembrud for Europa-Parlamentet, da proceduren gav Parlamentet nye muligheder for indflydelse. I dag anvendes samarbejdsproceduren praktisk talt ikke mere, da proceduren stort set er erstattet af den fælles beslutningsprocedure (se spørgsmål 84).

Den fælles beslutningsprocedure er en af de helt centrale procedurer. Proceduren gør EU-lov-

givningen til et fælles anliggende mellem Europa-Parlamentet og Rådet. Den fælles beslutningsprocedure blev indført i 1993 med Maastricht-traktaten (se spørgsmål 84).

Den samstemmende udtalelse blev indført med Den Fælles Akt i 1987, og anvendelsesområdet blev med Maastricht-traktaten udvidet til en række områder, man ikke ønskede omfattet af proceduren for fælles beslutningstagen, men hvor man alligevel ønskede at tildele Europa-Parlamentet en vigtig rolle.

Princippet i proceduren for samstemmende udtalelse er, at Rådet og Europa-Parlamentet skal være enige om den tekst, der skal vedtages. Rådet kan ikke vedtage en retsakt, uden at Europa-Parlamentet har afgivet en udtalelse, der bifalder den pågældende retsakt. Afgiver Parlamentet en negativ udtalelse, kan Rådet ikke vedtage retsaksen.

Ud over disse fire procedurer indeholder traktaten i mange tilfælde bestemmelser om andre procedurerforløb. Det kan være meget specielle procedurer som f.eks. proceduren for budgettets vedtagelse eller for udnævnelse af kommissærer. Det kan imidlertid også være helt simple procedurer, hvor Ministerrådet formelt er alene om at træffe beslutningerne (se spørgsmål 75).

83.

Hvordan fungerer høringsproceduren?

Høringsproceduren er den klassiske beslutningsprocedure, som stadig er vigtig, selv om den blev introduceret tilbage i 1958 med vedtagelsen af Rom-traktaten.

Høringsproceduren benyttes specielt inden for lovgivningstunge områder som landbrugspolitik

og toldunionen, men benyttes også inden for vigtige emner som harmonisering af indirekte skatter og punktafgifter, regler vedrørende unionsborgerskabet, bindende regler til bekæmpelse af diskrimination osv.

Med Amsterdam-traktaten blev høringsproceduren desuden indført på en række områder inden for det nye overstatslige samarbejde om visum, asyl, indvandringspolitik (se spørgsmål 55).

Hvis et forslag skal behandles efter høringsproceduren, kræver det, at forslaget skal gennemgå én behandling i Ministerrådet og én behandling i Europa-Parlamentet.

Proceduren fungerer på følgende måde:

- Kommissionen fremsætter et forslag, der sendes til Rådet, og Rådet anmoder Europa-Parlamentet om en udtalelse.
- Europa-Parlamentet afgiver sin udtalelse med et flertal af de tilstedeværende medlemmer (der er ingen tidsfrist). Parlamentet vil her typisk vedtage en række ændringsforslag til Kommissionens forslag.
- Kommissionen kan beslutte at fremsætte et ændret forslag på baggrund af Parlamentets udtalelse.
- Ministerrådet vedtager retsaken med kvalificeret flertal eller enstemmighed afhængigt af, hvilket samarbejdsområde det handler om (der er ingen tidsfrist). Ministerrådet kan kun ændre Kommissionens forslag med enstemmighed.

Høringsproceduren er ikke beskrevet i en speciel artikel i EU-traktaterne. I stedet refereres der til proceduren i de konkrete hjemmelsbestemmelser, hvor den benyttes.

84.

Hvordan fungerer den fælles beslutningsprocedure?

Den politisk set mest betydningsfulde lovgivningsprocedure i EU er i dag **den fælles beslutningsprocedure**. Beslutningsproceduren blev indført med Maastricht-traktaten i 1993 og senere ”strammet op” med Amsterdam-traktaten.

Den fælles beslutningsprocedure har medvirket til at styrke Europa-Parlamentets indflydelse væsentligt. Beslutningsproceduren ligestiller nemlig Ministerrådet og Europa-Parlamentet i den forstand, at begge institutioner skal godkende et forslag, før det kan blive en realitet. Beslutningsproceduren giver desuden Europa-Parlamentet mulighed for at mødes i direkte forhandlinger med Rådet i et forligsudvalg i tilfælde af uenighed om et forslag.

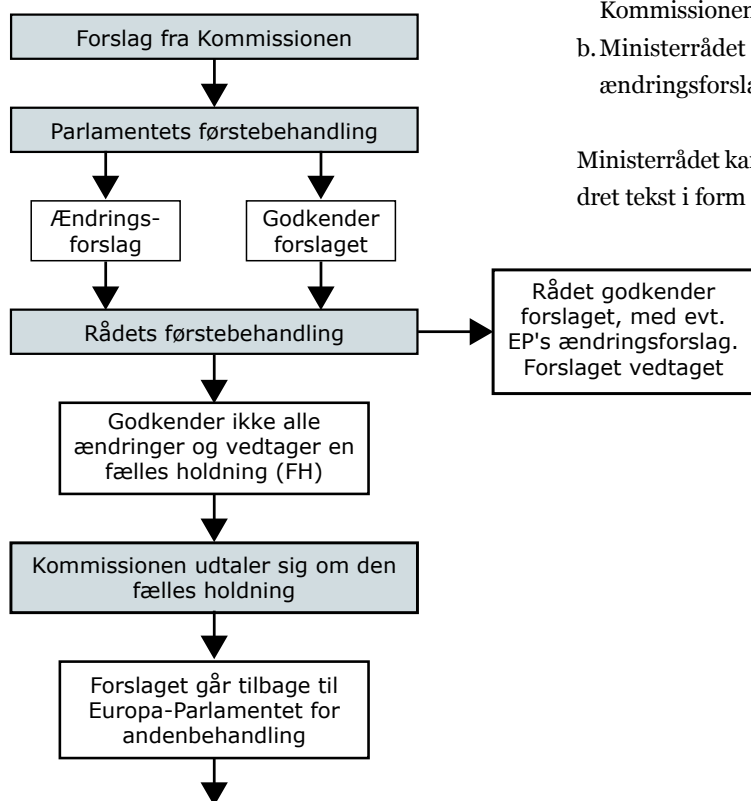
Den fælles beslutningsprocedure er beskrevet i art. 251 TEF, men proceduren er ikke tildelt noget egentligt navn i denne bestemmelse. På dansk anvendes en række forskellige navne om proceduren: co-decisionsproceduren, proceduren for fælles beslutningstagen, medbestemmelsesproceduren, forligsproceduren og den fælles beslutningsprocedure.

Efter Nice-traktatens ikrafttræden anvendes den fælles beslutningsprocedure på ca. 45 samarbejdsområder, hvilket kan lyde af meget. Dog er vigtige samarbejdsområder som landbrug, fiskeri, handelspolitik samt indirekte skatter- og afgifter fortsat ikke underlagt den fælles beslutningsprocedure, men vedtages efter høringsproceduren (se spørgsmål 83)

Den fælles beslutningsprocedure er opdelt i tre faser. Et forslag, der skal vedtages efter den fælles beslutningsprocedure kan gennemgå op til tre behandlinger. Om den endelige vedtagelse sker allerede under første- eller andenbehandlingen eller forslaget også skal igennem en tredjebehandling, afhænger af parternes forhandlingsvilje.

Af de sager, der blev vedtaget i 2000-2001, blev 29 % vedtaget under førstebehandlingen, mens 41 % af forslagene blev afsluttet efter andenbehandlingen i Rådet og Europa-Parlamentet. Andelen af sager, der først blev gjort færdige efter tredjebehandlingen udgjorde i denne periode 30 %.

Figur 1: Den fælles beslutningsprocedure, førstebehandling

De tre faser i den fælles beslutningsprocedure fungerer på følgende måde:

Førstebehandling (ingen tidsfrist):

Kommissionen fremsætter et lovforslag.

Europa-Parlamentet vedtager en udtalelse med almindeligt flertal af de afgivne stemmer (i modsætning til absolut flertal som nævnt i forbindelse med andenbehandlingen). Denne udtalelse vil normalt indeholde ændringsforslag fra Parlamentet, selv om Parlamentet også kan vælge at godkende forslaget som forelagt.

Ministerrådet kan derefter vedtage forslaget med kvalificeret flertal og gøre det til lov, hvis:

- Ministerrådet ligesom Parlamentet kan acceptere Kommissionens forslag, som det er fremsat, eller
- Ministerrådet støtter alle Europa-Parlamentets ændringsforslag.

Ministerrådet kan dog også vælge at vedtage en ændret tekst i form af en såkaldt **»fælles holdning«**

(se også spørgsmål 79, hvor betegnelsen fælles holdning bruges i andre sammenhænge), hvis Rådet ikke finder Kommissionens forslag modent til afgørelse. Rådet træffer som hovedregel beslutning med kvalificeret flertal (se spørgsmål 43).

Se figur 1.

Andenbehandling (tidsfrist 3 måneder + 1):

Europa-Parlamentet har her tre muligheder:

- Vedtage Rådets fælles holdning, som den foreligger, med et simpelt flertal.
- Vedtage ændringsforslag til Rådets fælles holdning med et absolut flertal, der skal være på mindst 314 af Parlamentets 626 medlemmer. Parlamentets ændringsforslag oversendes til Rådet, der så kan indlede sin andenbehandling.
- Forkaste den fælles holdning med et absolut flertal.

Hvis alle Parlamentets ændringsforslag kan accepteres, kan Rådet derefter uden videre vedtage forslaget med kvalificeret flertal. Der kræves dog enstemmig tilslutning i Rådet, hvis Kommissionen

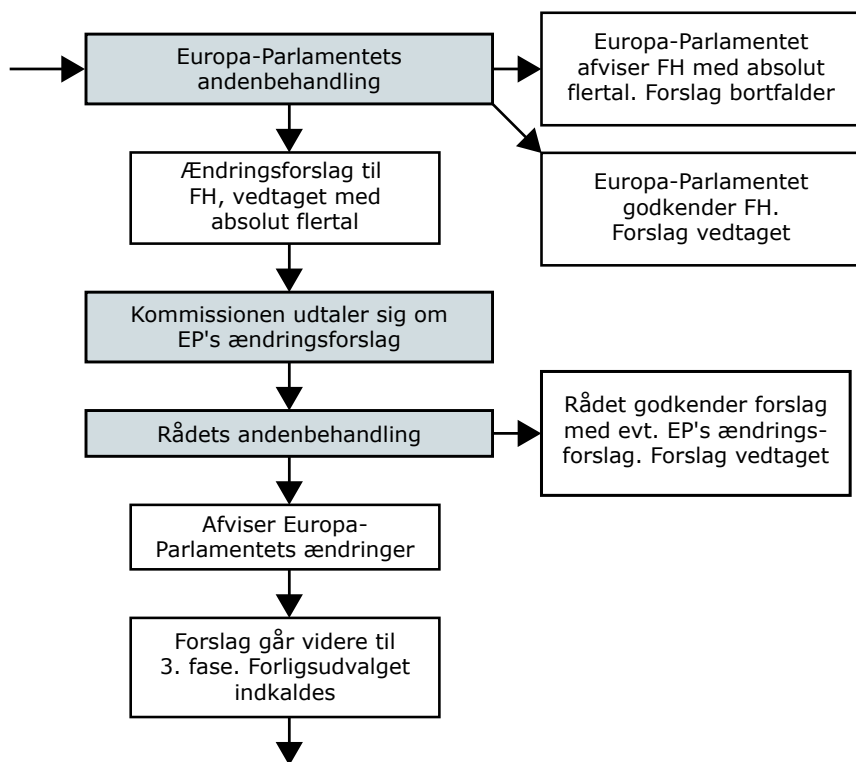
afgiver en negativ udtalelse om Parlamentets ændringsforslag.

Hvis ikke Ministerrådet vil acceptere alle Parlamentets ændringsforslag, indkalder formanden for Rådet inden 6 uger (efter aftale med Europa-Parlamentets formand) et forligsudvalg, der skal prøve at rede trådene ud mellem Rådet og Parlamentet og udarbejde en kompromistekst.

Forligsudvalget består af 15 repræsentanter for medlemslandene – typisk medlemslandenes EU-ambassadører (se spørgsmål 60) – og 15 medlemmer fra Europa-Parlamentet samt kommissæren med ansvar for det relevante sagsområde.

Se figur 2.

Figur 2: Den fælles beslutningsprocedure, andenbehandling

Tredjebehandling (tidsfrist 6 uger + 2):

Forligsudvalget har herefter 6 uger til at nå frem til enighed om en kompromistekst, der kan finde støtte i både Ministerrådet og Europa-Parlamentet. Lykkes det at nå til enighed, har Rådet og Europa-Parlamentet maksimalt 8 uger til at vedtage lovforslaget. Ministerrådet træffer som hovedregel beslutning med kvalificeret flertal, mens Europa-Parlamentet skal godkende lovforslaget med et flertal af de afgivne stemmer.

Kan parterne i forligsudvalget derimod ikke godkende lovforslaget inden for tidsfristen på 8 uger, er forslaget automatisk forkastet.

Se figur 3.

85.

Kan Kommissionen vedtage regler?

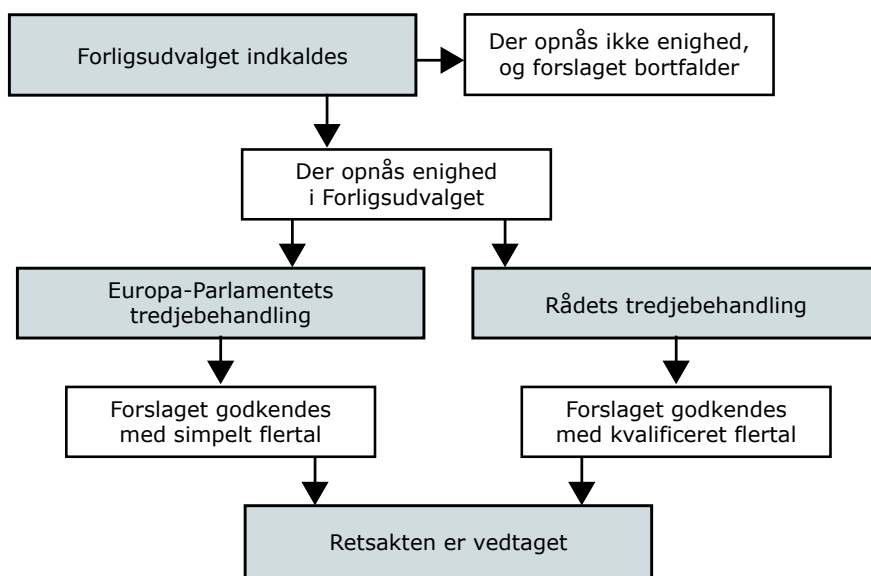
Ja – Kommissionen kan vedtage regler. Udgangspunktet for lovgivning i EU er egentlig, at det er EU's ministerråd, der vedtager regler, ofte sammen med Europa-Parlamentet. I denne proces har

Kommissionen en central rolle, da det er Kommissionen, som mere eller mindre har monopol på at fremsætte forslag til de regler, som vedtages af Rådet og Europa-Parlamentet.

Kommissionen kan dog også selv vedtage regler. Dels i henhold til bestemmelser i traktatgrundlaget, og dels når Rådet har bemyndiget Kommissionen til at vedtage retsakter, som skal supplere eller gennemføre Rådets retsakter – de såkaldte **gennemførelsesforanstaltninger**. Kommissionen skal ved udstedelsen af gennemførelsesforanstaltningerne holde sig indenfor de rammer, Rådet har fastlagt i retsakterne, der indeholder bemyndigelsen (basisretsakterne).

For at have en vis kontrol med de regler Kommissionen laver, har Rådet fastsat retningslinjer for Kommissionens udstedelse af regler. Efter disse retningslinjer skal Kommissionen forelægge sine udkast til retsakter for komitéer/udvalg med embedsmænd fra medlemslandene, før retsakterne udstedes.

Figur 3: Proceduren for fælles beslutningstagning, tredjebehandling

Det er art. 202 og 211 TEF, der er grundlaget for, at Rådet kan bemyndige Kommissionen til at udstede gennemførelsesforanstaltninger. Herudover har Kommissionen adgang til at udstede regler i henhold til art. 39, stk. 3, litra d, art. 86, stk. 3, og art. 88, stk. 2, TEF.

Ordet ”**komitologi**” bruges om de forskellige procedurer, der gælder i forholdet mellem Kommissionen, embedsmandskomiteerne og Rådet, når Kommissionen vedtager regler.

Overordnet findes der tre typer af procedurer, som knytter sig til henholdsvis

- 1. De rådgivende komiteer**
- 2. Forvaltningskomiteerne og**
- 3. Forskriftskomiteerne**

De rådgivende komiteer fungerer alene som rådgivende udvalg for Kommissionen, der ikke er forpligtet til at følge udvalgets holdning. I forvaltnings- og forskriftskomiteerne foretages der derimod afstemninger om komiteernes holdning, og hvis afstemningen går Kommissionen imod, forelægges sagen for Rådet, som dermed inddrages i beslutningsprocessen.

Ca. 80 % af de omkring 3.500 retsakter, der årligt udstedes i EU, er vedtaget af Kommissionen.

Selv om der ikke er tale om helt samme forhold, kan situationen sammenlignes med, at Folketinget i Danmark kan bestemme, at en minister/ministerens embedsmænd kan udstede bekendt-

gørelser i henhold til en lov og inden for lovens rammer, uden at Folketinget medvirker til at udarbejde bekendtgørelserne.

Du kan læse mere om komitologi i Folketingets småtryk nr. 1 eller EU-Oplysningens faktablad herom, der kan hentes fra EU-Oplysningens hjemmeside, www.euo.dk, eller bestilles gratis via EU-Oplysningen på tlf. 3337 3337.

86.

Hvad er ”*acquis communautaire*”?

”*L’acquis communautaire*” er et fransk udtryk, som direkte oversat betyder noget i retning af fællesskabets færdigheder, kundskaber eller erfaring. Betegnelsen bruges om EU’s samlede regelværk, det vil sige alt lige fra traktater til direktiver, Domstolens retspraksis, erklæringer og internationale aftaler m.m.

Når et nyt medlemsland vil optages i EU, er udgangspunktet, at landet skal opfylde det samlede regelsæt, altså ”*acquis communautaire*” eller ”*acquis’et*”, som man også kalder det, fra første medlemsdag (se spørgsmål 23). I forbindelse med den nuværende udvidelsesproces er EU’s regelværk delt op i 31 kapitler, hvorefter EU detaljeret har gennemgået *acquis’et* med kandidatlandene – den såkaldte *acquis-screening*.

Ved *acquis-screening*en har Kommissionen foretaget en form for teknisk undervisning i EU’s regelsæt med det formål at give kandidatlandene en bedre forståelse for omfanget og indholdet af EU-regelsættet. Kandidatlandene skulle dermed have mulighed for at vurdere et eventuelt behov for overgangsperioder på områder, hvor landet ikke mener, at det vil være muligt leve op til kravene i *acquis’et* fra første medlemsdag.

EUROEN

87.

I hvilke lande bruger man euro?

Den 1. januar 2002 blev euroen rent fysisk indført som valuta i 12 af de 15 EU-lande.

Storbritannien, Sverige og Danmark beholdt henholdsvis pund og kroner, men i resten af EU er det herefter euroen, som er officiel valuta. Det vil sige, at det ikke længere er franc, lire, pesetas, drakmer eller mark m.m., som skal på bordet, men at man skal betale med euro i Belgien, Finland, Frankrig, Nederlandene, Irland, Italien, Luxembourg, Portugal, Spanien, Tyskland og Østrig samt Grækenland.

I Monaco, San Marino og Vatikanstaten, der ikke er medlemmer af EU, anvendes der også euro. De tre små stater har endda også fået tilladelse til at

1 euro fra Vatikanstaten med pave Johannes Paul II's portræt.

udstede euromønter med deres egne nationale sider. Det vil sige, at der i alt findes 15 forskellige nationale udgaver af euromønterne, som kan anvendes i alle eurolandene (se spørgsmål 88).

Folkeafstemning om euroen

Ved en folkeafstemning den 28. september 2000 stemte et flertal nej til, at Danmark skal deltage i ØMU'ens tredje fase og indføre euroen (se spørgsmål 57). I Sverige skal der være folkeafstemning om Sveriges deltagelse i euroen den 14. september 2003.

88.

Hvad "koster" en euro, og hvordan ser den ud?

1 euro svarer cirka til 7,50 danske kroner (den 7. januar 2003 7,43 kr.).

Kursen på euroen kan variere ligesom kursen på øvrige valutaer, og du kan se den aktuelle kurs enten på EU-Oplysningens hjemmeside under symbolet for euroen – € – eller på Den Europæiske Centralbanks officielle hjemmeside for euroen: www.euro.ecb.int, eller på Nationalbankens hjemmeside: www.nationalbanken.dk

1 euro består af 100 cent, på samme måde som 1 krone svarer til 100 øre.

Som det fremgår af billedet nedenfor, er der otte forskellige slags euromønter på henholdsvis: 1, 2, 5, 10, 20 og 50 **cent** samt 1 og 2 **euro**

Mønternes ene side er ens i alle eurolandene, mens det er op til de enkelte lande at udforme den anden side. De nationale motiver har ikke betydning for mønternes anvendelse. En euromønt med en "tysk side" kan derfor uden videre anvendes i et hvilket som helst andet euroland, f.eks. Frankrig eller Ita-

lien. Som det fremgår af spørgsmål 87, er der i alt 15 forskellige udgaver af euromønterne.

Eurosedlerne er imidlertid ens uden nationale varianter. Der er syv forskellige eurosedler med værdier på henholdsvis 5, 10, 20, 50, 100, 200 og hele 500 euro. Sedlernes størrelse afhænger af værdien. 5-euro-sedlen er dermed også den mindste seddel rent fysisk, mens sedlerne gradvis bliver større indtil den største seddel: 500-euro-sedlen.

1-euro-sedler?

Efter at euroen nu har været benyttet i mere end et år, har Italien og Grækenland officielt foreslået, at der indføres en ny seddel med en værdi på 1 euro. Begrundelsen fra italiensk og græsk side er, at mange europæere har haft svært ved at vænne sig til, at mønter som 1-euroen og 2-euroen repræsenterer forholdsvis store beløb. Befolkningerne vil ifølge den italienske og den græske regering få et mere fornuftigt forhold til pengestørrelse og forbrug, hvilket vil bremse inflationen, hvis mønterne skiftes ud med sedler. Den Europæiske Centralbank har indtil videre lovet at kigge på det italienske og det græske ønske.

89.

Hvad er ØMU'en?

ØMU er en forkortelse for **Den Økonomiske og Monetære Union**. Denne betegnelse dækker over et samarbejde i EU, der vedrører dels økonomiske forhold og dels monetære forhold – det vil sige et samarbejde om økonomisk politik, om en fælles valuta (euroen) og om oprettelse af Den Europæiske Centralbank.

ØMU'en består af tre faser. Danmark har forbehold over for deltagelse i tredje fase af ØMU'en – det vil sige indførelse af euroen (se spørgsmål 55).

ØMU'en har sin oprindelse tilbage på Det Europæiske Råds møde i Hannover i 1988, hvor der blev nedsat et udvalg til at udarbejde en rapport om, hvordan en økonomisk og monetær union med en fælles valuta kunne indføres.

Udvalget bestod af Jacques Delors, der på det tidspunkt var Europa-Kommissionens formand, de daværende 12 national- og centralbankchefer og tre uafhængige eksperter. Fra Danmark deltog nationalbankdirektør Erik Hoffmeyer, og som uafhængig ekspert deltog professor, dr.polit. Niels Thygesen fra Københavns Universitet. Udvalgets arbejde mundede ud i den såkaldte Delors-rapport fra 1989.

Delors-rapporten foreslog en økonomisk og monetær union i tre faser. Derudover foreslog rapporten en bedre koordinering af den økonomiske politik, regler om størrelsen og finansieringen af nationale budgetunderskud og oprettelse af en uafhængig institution, der skulle være ansvarlig for EU's monetære politik. På Det Europæiske Råds møde i Madrid i juni 1989 blev det med udgangspunkt i Delors-rapportens forslag vedtaget, at Den Økonomiske og Monetære Unions første fase skulle realiseres den 1. juli 1990.

ØMU'ens 1. fase

ØMU'ens 1. fase første fase indebar, at landene i højere grad skulle samordne deres økonomiske politikker. Landene skulle gensidigt overvåge hinandens økonomier for at forsøge at sikre en mere ens-

Fyrværkeri i Cinquantenaire-parken i Bruxelles i anledning af, at euroen blev taget i brug den 1. januar 2002.

Fra Det Europæiske Råds møde i Madrid, juni 1989. det er Kommissionens formand Jacques Delors i forgrunden.

artet udvikling. Centralbankerne skulle konsultere hinanden i spørgsmål om pengepolitikken, og landene skulle deltage i valutasamarbejdet i EMS'en (Det Europæiske Monetære System) oprettet i 1979 og nu omdannet til ERM II (se spørgsmål 91).

I december 1990 blev der indledt en regeringskonference (se spørgsmål 36), der resulterede i Maastricht-traktaten, som trådte i kraft den 1. november 1993. Maastricht-traktaten indeholdt blandt andet det juridiske grundlag for ØMU'ens 2. og 3. fase, og bestemmelserne herom lå tæt op ad de forslag, der blev fremsat i Delors-rapporten.

ØMU'ens 2. fase

Overgangen til ØMU'ens 2. fase skete den 1. januar 1994. Formålet med denne fase var at få en mere

stabil og ensartet udvikling i EU. For at opnå dette skulle landene derfor bestræbe sig på at opfylde en række økonomiske krav, de såkaldte konvergenskriterier (se spørgsmål 90).

Det Europæiske Monetære Institut (EMI) blev oprettet med det formål at samordne den monetære politik gennem styrkelsen af samarbejdet mellem medlemsstaternes centralbanker og forberedelsen af indførelsen af den fælles valuta.

På Det Europæiske Råds møde i Madrid i december 1995 blev datoen for ØMU'ens 3. fase fastsat til den 1. januar 1999. Samtidig blev det besluttet, at navnet på den fælles valuta skulle være euro, og at eurosedler og -mønter skulle indføres senest i 2002.

I maj 1998 vedtog stats- og regeringscheferne på et møde i Bruxelles, at ØMU'ens 3. fase kunne indledes ved årsskiftet 1998/99 i 11 medlemslande: Belgien, Finland, Frankrig, Nederlandene, Irland, Italien, Luxembourg, Portugal, Spanien, Tyskland og Østrig.

ØMU'ens 3. fase

ØMU'ens 3. fase startede dermed den 1. januar 1999 for de 11 deltagerlande (Grækenland blev først optaget pr. 1. januar 2001). Denne fase indebærer, at de deltagende stater låste deres valutakurser uigenkaldeligt fast og indførte euroen. Samtidig oprettede man Det Europæiske System af Centralbanker og Den Europæiske Centralbank, der erstattede Det Økonomiske og Monetære Institut (EMI). Landenes fælles monetære og valutakurspolitik suppleres af, at landene er forpligtede til at samordne den økonomiske politik som et spørgsmål af fælles interesse.

De deltagende lande i den tredje fase er forpligtede til at overholde bestemmelserne i traktaten og statuttet for Det Europæiske Centralbanksystem (ESCB) og skal alle have opnået en høj grad af vedvarende økonomisk konvergens (se spørgsmål 90).

90.

Hvad er konvergenskriterier?

Konvergenskriterierne er de økonomiske krav, som stilles for, at EU-landene kan deltage i tredje fase af ØMU'en og dermed indføre euroen. Det er på baggrund af en vurdering af, om konvergenskriterierne er opfyldt, at EU-landene beslutter, om et land kan deltage i euroen.

Konvergenskriterierne er fire krav, der er opregnet i art. 121 TEF og nærmere defineret i en protokol

til EF-traktaten (Protokol nr. 21 om konvergenskriterierne).

Konvergenskriterierne kan overordnet beskrives som:

1. Krav om prisstabilitet

Kravet indebærer, at en medlemsstats inflationstakt (forbrugerprisstigning) ikke må overstige inflationstakten i de højst tre medlemsstater, der har haft den laveste inflation, med mere end 1,5 procentpoint.

2. Krav om holdbare offentlige finanser

Der må ikke være uforholdsmæssigt stort underskud på det offentlige budget, hvilket vil sige, at det årlige offentlige underskud som hovedregel ikke må overstige 3 % af bruttonationalproduktet ved udgangen af det forudgående finansår. Undtagelsesvis kan dette accepteres, hvis underskuddet er reduceret væsentligt og vedvarende og har nået et niveau, der ligger tæt på de 3 %, eller hvis en mindre overskridelse af de 3 % er enestående og midlertidig.

3. Krav til den offentlige gæld

Den andel, som den offentlige bruttogæld udgør af bruttonationalproduktet, må som hovedregel ikke overstige 60 % ved udgangen af det forudgående finansår. En undtagelse kan gøres, hvis underskuddet er mindsket tilstrækkeligt og i et tilfredsstillende tempo nærmer sig de 60 %.

4. Krav til den langfristede rentesats

Medlemsstaternes nominelle langfristede rentesatser må ikke overstige de tilsvarende rentesatser i de tre medlemsstater, der har nået de bedste resultater med hensyn til prisstabilitet, med mere end 2 procentpoint.

Derudover skal medlemsstaten i de sidste to år have deltaget i det europæiske monetære systems valutakursmekanisme uden alvorlige udsving og må heller ikke på eget initiativ have nedsat værdien af sin valuta i den periode.

Bruttonationalproduktet er værdien af et lands samlede produktion af varer, tjenester og investeringer minus værdien af anvendte råstoffer og eventuelle statstilskud.

91.

Er ERM II en ny figur i Star Wars?

ERMII er den lidt utilgængelige forkortelse for det europæiske valutasamarbejde, som Danmark har deltaget i siden den 1. januar 1999.

ERM II (Exchange Rate Mechanism II – på dansk: valutakursmekanisme II) går ud på at begrænse den danske krones udsving over for euroen, og den danske krone er via dette samarbejde tæt knyttet til euroen. Lande, der ikke deltager i euroen, kan deltage i ERM II på frivillig basis. Siden Grækenland kom med i eurosamarbejdet den 1. januar 2001, har Danmark været den eneste deltager i ERM II.

ERM II indebærer, at der er fastsat en centralkurs for den danske krone i forhold til euroen. Omkring denne centralkurs er der aftalt et udsvingsbånd, som gør det muligt for kursen på den danske krone at bevæge sig lidt i forhold til centralkursen. Standarden for udsvingsbånd i ERM II er +/- 15 pct, men Danmark har indgået en aftale om et snævrere bånd, så det danske udsvingsbånd er på +/- 2,25 pct. Centralkursen er 746,038, og den danske krones udsvingsbånd er på 762,824 kroner og 729,252 kroner pr. 100 euro, og det betyder, at den øvre og den nedre udsvingsgrænse er henholdsvis ca. 7,63 kroner og ca. 7,29 kroner pr. euro.

Hvis kursen på den danske krone bevæger sig ud på en af de fastsatte udsvingsgrænser, er Den Europæiske Centralbank og Nationalbanken forpligtet til at holde kursen inden for udsvingsbåndet. Det sikres ved indgriben i form af støtteopkøb eller salg af kronen. Ved et akut spekulationspres mod kronen kan der ydes støtte fra Den Europæiske Centralbank i form af korte kreditter i euro for at supplere den danske valutareserve.

ECU/EURO

ECU (European Currency Unit) var en regneenhed inden for EU vægtet sammen af de deltagende landes valutaer. ECU'en blev brugt som afregningsvaluta mellem EU-landenes centralbanker og som regneenhed ved fastlæggelsen af de fælles landbrugspriser og budgettet. Den 1. januar 1999 blev ECU'en afløst af euroen i forholdet 1:1.

92.

Hvad er stabilitets- og vækstpagten?

Stabilitets- og vækstpagten er knyttet til tredje fase af ØMU'en og er en pagt, der skal sikre, at medlemsstaterne efter indførelsen af euroen fortsat vil forsøge at overholde budgetdisciplinen, så stabilitet og vækst kan styrkes.

Medlemsstaterne er ifølge stabilitets- og vækstpagten forpligtet til at overholde budgetdisciplin i forhold til de offentlige finanser, hvilket betyder, at medlemsstaternes offentlige budgetter ved normalt økonomisk aktivitetsniveau skal være i overskud eller tæt på balance.

Som led i kontrollen af, om stabilitets- og vækstpagten overholdes, skal medlemslandene årligt forsyne Kommissionen og Rådet med en række økonomiske oplysninger, der bruges til at overvåge, om et land får et uforholdsmæssigt stort underskud.

Som et led i kontrollen af, om stabilitets- og vækstpagten overholdes, skal medlemsstaterne årligt forsyne Kommissionen og Rådet med en række økonomiske nøgleoplysninger. De økonomiske oplysninger, som euro-landene skal levere, kaldes stabilitetsprogrammer, mens landene uden for euroen skal udarbejde såkaldte konvergensprogrammer. Det er blandt andet oplysninger om medlemslandenes mål for det offentlige budget flere år ud i fremtiden, den forventede økonomiske udvikling, og hvilken økonomisk politik medlemslandene vil bruge for at leve op til stabilitets- og vækstpagtens målsætninger.

På baggrund af de økonomiske oplysninger kan det overvåges, om et land får et uforholdsmæssigt stort underskud. Såfremt Rådet vurderer, at dette er tilfældet, og at staten dermed ikke lever op til stabilitets- og vækstpagten, kan Rådet iværksætte sanktioner. Dette er dog kun over for lande, som deltager i euroen. Sanktionerne indebærer, at medlemsstaten skal deponere et beløb, der ikke forrentes, i Den Europæiske Centralbank. Beløbet bliver til en bøde, hvis budgetunderskuddet stadig er for stort efter 2 år. De økonomiske sanktioner anvendes, hvis medlemsstaten ikke aktivt gør noget for at nedbringe det offentlige budgetunderskud.

SCHENGEN

93.

Hvad er Schengen-samarbejdet, og hvorfor hedder det sådan?

Schengen-samarbejdet er et samarbejde mellem en række europæiske lande (se spørgsmål 94) med det formål at skabe et fælles område uden indre grænser. Udgangspunktet for Schengen-samarbejdet er ophævelse af personkontrollen ved de fælles grænser inden for Schengen-området. Derudover indebærer Schengen-samarbejdet også en styrkelse af landenes samarbejde om at bekæmpe grænseoverskridende kriminalitet, illegal indvandring m.v.

Schengen blev en del af EU-samarbejdet med Amsterdam-traktaten, der trådte i kraft den 1. maj 1999 (se også under spørgsmål 55).

Schengen er opkaldt efter byen Schengen i Luxembourg, hvor Schengen-aftalen fra 1985 blev underskrevet.

Siden den 25. marts 2001 har Danmark sammen med de øvrige nordiske lande deltaget fuldt ud i den praktiske del af Schengen-samarbejdet, hvilket bl.a. indebærer en ophævelse af personkontrollen ved grænserne. Det er derfor, man ikke længere skal vise pas, når man kører over grænsen til Tyskland, og ikke skal igennem paskontrol, når man f.eks. flyver til Italien, Frankrig eller et andet land, der også deltager i den praktiske del af Schengen-samarbejdet (se spørgsmål 95).

94.

Hvilke lande deltager i Schengen-samarbejdet?

Alle EU-landene bortset fra Storbritannien og Irland deltager fuldt ud i Schengen-samarbejdet.

Storbritannien og Irland har dog anmodet om at deltage i visse dele af Schengen-samarbejdet nemlig det politimæssige og retlige samarbejde om straffesager, bekæmpelsen af narkotika og etableringen af informationssystemet (SIS). Ud over EU-landene deltager også Norge og Island i samarbejdet, selv om de ikke er formelle medlemmer af Schengen (se spørgsmål 96).

Den praktiske del af Schengen-samarbejdet, der bl.a. indebærer en ophævelse af personkontrollen ved de indre grænser, er dermed gennemført i 15 lande:

13 EU-lande: Tyskland, Frankrig, Belgien, Nederlandene, Luxembourg, Italien, Spanien, Portugal, Østrig, Grækenland, Danmark, Finland, Sverige – dertil kommer Norge og Island.

Det skal bemærkes, at Danmark på grund af det retspolitiske forbehold har en særordning med de øvrige EU-lande, der betyder, at selv om vi deltager fuldt ud i det nuværende Schengen-samarbejde, så kan vi vælge, om nye afgørelser, der træffes på grundlag af Schengen-reglerne, skal anvendes i Danmark (se spørgsmål 55).

95.

Skal jeg have mit pas med, hvis jeg rejser til et andet EU-land?

Ja. Selv om personkontrollen ved grænserne er ophævet, skal du være i stand til at bevise dit statsborgerskab, når du opholder dig i et Schengen-land. Det betyder, at du bør tage dit pas med på rejse. Det er dog ikke nødvendigt at medbringe pas, hvis du rejser til Sverige eller Finland (se spørgsmål 96).

Schengen-konventionen ophæver kravet om, at man skal vise pas ved passage af Schengen-landenes indre grænser. Det vil sige, at der ikke er paskontrol ved indrejse til f.eks. Tyskland, Grækenland eller Spanien. Man skal dog være opmærksom på, at der stadigvæk kan kræves forevisning af gyldig legitimation efter, at man er rejst ind i landet. Dette legitimationskrav betyder, at

statsborgere i et Schengen-land skal kunne bevise deres statsborgerskab, hvilket i forhold til danske statsborgere indebærer forevisning af pas, da vi i Danmark ikke har ID-kort. Du skal derfor alligevel medbringe dit pas på rejser til Schengen-lande, selv om der ikke er paskontrol ved grænsen, i lufthavnen m.m.

På grund af den nordiske pasunion behøver danske statsborgere dog ikke at medbringe pas ved rejse til de øvrige nordiske lande (Sverige og Finland samt ikke-EU-landene Island og Norge (se spørgsmål 96).

96.

Skal jeg have mit pas med, hvis jeg camperer i de norske fjelde?

Nej – på grund af den nordiske pasunion er det som dansk statsborger ikke nødvendigt at have sit pas med, når man rejser til et af de øvrige nordiske lande, det vil sige Sverige, Finland, Norge eller Island.

Den nordiske pasunion er et samarbejde mellem de fem nordiske lande, der bygger på de samme grundprincipper som Schengen-samarbejdet. Ved rejse i Norden foretages der normalt ikke pas- eller anden politimæssig kontrol af personer, og der er et tæt samarbejde mellem de nordiske landes politi- og immigrationsmyndigheder, hvilket gør, at statsborgere fra de nordiske lande er berettigede til at rejse inden for de nordiske landes område uden at medbringe pas.

For at sikre, at Island og Norge, der er medlemmer af den nordiske pasunion, men ikke EU, kan deltage fuldt ud i den praktiske del af Schengen-samarbejdet, har Schengen-landene derfor indgået en samarbejdsaftale med disse lande.

På vej ud i Europa – husk passet.

97.

Deltager Færøerne og Grønland i Schengen-samarbejdet?

Nej, Færøerne og Grønland er en del af det danske Rigsfællesskab, men er ikke omfattet af det danske EU-medlemskab og de forpligtelser, Danmark har påtaget sig i forhold til EU (se spørgsmål 16). Færøerne og Grønland har heller ikke som Norge og Island indgået en samarbejdsaftale med EU om Schengen (se spørgsmål 96).

Imidlertid indeholder den danske tiltrædelsesaf- tale til Schengen-samarbejdet en bestemmelse, hvorefter Danmark forpligter sig til at lade det danske politi udøve en effektiv personkontrol ved færøske og grønlandske grænser til lande udenfor Schengen-samarbejdet, så rejsefriheden mellem Danmark og resten af kongeriget kan opretholdes. Færøerne og Grønland deltager derfor også i det nordiske samarbejde om rejse- og pasfrihed uden at deltage direkte i Schengen-samarbejdet.

98.

Hvad er et Schengen-visum?

Et Schengen-visum er et dokument, som statsbor- gere fra en række lande uden for Schengen-samar- bejdet skal have for at kunne rejse i Schengen-landene. Et Schengen-visum udstedt af et hvilket som helst Schengen-land gælder for alle Schengen- lande og kan give adgang til at rejse rundt i alle Schengen-lande i en periode af højst 3 måneder.

Ikke alle statsborgere fra lande uden for Schengen- samarbejdet skal have visum for at kunne rejse rundt i Schengen-området. EU har vedtaget en liste over lande, hvis statsborgere skal have visum ("ne- gativlisten") og en liste over lande, hvis statsborgere er fritaget for kravet om visum ("positivlisten").

Storbritannien og Irland har ikke ønsket at delta- ge i denne del af Schengen-samarbejdet, og derfor gælder EU's visum-regler ikke for disse to lande.

99.

Hvad er et pilepas?

Et pilepas er en medicinattest, der skal medbrin- ges, hvis man rejser til et andet Schengen-land og skal have medicin med, som indeholder eufori- serende stoffer. Formålet med "pilepasset" er at etablere en ordning, der gør det let for rejsende at dokumentere deres ret til at medbringe læge- midler med euforiserende stoffer på rejser i andre Schengen-lande.

Attesten udstedes med gyldighed i højst 30 dage, er gratis og fås på apotekerne. Der er også mu- lighed for at bestille pilepas over internettet på www.sundhed.dk. En attest må kun omfatte ét lægemiddel.

Der findes ikke en fælles liste for alle Schengen- landene over, hvilke lægemidler med euforise- rende stoffer det kan være relevant at medbringe attest for, men på Indenrigs- og Sundhedsministe- riets hjemmeside (www.im.dk) findes en liste over euforiserende stoffer der er optaget i FN's narko- tikakonventioner. Denne liste giver en vis vejled- ning om, hvilke stoffer der er tale om. Desuden vil apoteket, hvor pilepasset udstedes, være i stand til at vejlede om dette. Under alle omstændigheder udstedes der en attest, såfremt borgeren ønsker det, når der er tvivl om, hvorvidt lægemidlet kræ- ver attest i rejselandet.

Selv om et lægemiddel indeholder et euforiserende stof i mindre mængde, betyder det ikke nødven- digvis, at der ved en eventuel kontrol i rejselandet vil blive stillet krav om, at den rejsende har en at-

test med. Det er dog vigtigt at have et pillepas, hvis man medbringer en type medicin, der forhandles på det illegale marked på grund af et stort indhold af euforiserende stoffer.

100.

Hvilke oplysninger registreres som led i Schengen-samarbejdet

En central del af Schengen-samarbejdet går ud på at bekæmpe kriminalitet og sikre kontrollen ved Schengen-landenes ydre grænser.

For at styrke landenes samarbejde herom er der oprettet et fælles informationssystem – Schengen-informationssystemet eller **SIS**, som det også kaldes – der skal gøre Schengen-landene i stand til hurtigt at udveksle oplysninger om indberettede personer og genstande. SIS gør de danske politi- og toldmyndigheder i stand til at få adgang til indberetninger fra øvrige Schengen-lande om for eksempel udviste eller eftersøgte personer, stjålne biler og våben m.m.

SIS består dels af en national del med en database i hvert medlemsland (kaldet N-SIS) og en central teknisk støttefunktion med en central database (C-SIS), som er placeret i den franske by Strasbourg.

Der er to kategorier af oplysninger i SIS: indberettede personer og indberettede genstande.

Personoplysningerne, som indberettes af de nationale myndigheder, vedrører:

- personer, der ønskes udleveret
- uønskede udlændinge, der nægtes indrejse
- forsvundne personer eller personer, der af hensyn til deres egen sikkerhed m.v. midlertidigt bør tages i varetægt

- vidner eller personer, der er indstævnet for en domstol, eller som skal have forkyndt en strafretlig dom eller skal tilsiges til afsoning af en frihedsstraf
- personer eller genstande, der skal overvåges eller kontrolleres.

Derudover indberettes eftersøgte genstande, som skal beslaglægges eller bruges som bevismidler i en straffesag.

Det er de nationale myndigheder, der indberetter oplysninger, og det er dem, som kan søge i oplysningerne i SIS. Alle indberetninger og informationssøgninger skal ske i overensstemmelse med den nationale lovgivning samt en række internationale regler om data- og personbeskyttelse.

I Danmark er det Datatilsynet, som kontrollerer SIS. Der er tilsynsmyndigheder i de enkelte lande, og derudover er der en fælles Schengen-tilsynsmyndighed, som består af to repræsentanter for hver af de nationale tilsynsmyndigheder.

101.

Kan den svenske polis og det tyske politiei fortsætte heftige biljagter ind i Danmark?

I medfør af Schengen-samarbejdet har politiet i et Schengen-land ret til at overskride grænsen ind i et andet Schengen-land, dog kun når dette sker i forbindelse med observation (skygning) eller forfølgelse (hot pursuit) af en mistænkt. En observation på et andet lands territorium kan i særlige nødstilfælde ske uden forudgående tilladelse fra dette lands myndigheder. En egentlig forfølgelse kan kun ske, hvis den forfulgte er mistænkt for alvorlige forbrydelser som mord, bortførelse, gidseltagning, narkohandel eller lignende.

Svensk politi har mulighed for at fortsætte en igangværende forfølgelse på dansk territorium op til 25 km fra Øresundforbindelsens afslutning, men svensk politi vil ikke kunne pågribe personer uden for Øresundforbindelsens område (foto Jan Kofoed Winther).

Danmark og Sverige har afgivet erklæringer om, hvordan Schengen-bestemmelserne om grænseoverskridende forfølgelse vil blive anvendt. Det fremgår blandt andet heraf, at svensk politi får mulighed for at fortsætte en igangværende forfølgelse på dansk territorium op til 25 km fra Øresundforbindelsens afslutning. Svensk politi vil ikke kunne pågribe personer uden for Øresundforbindelsens område. Der gælder ingen tilsvarende begrænsning for dansk politis forfølgelse af personer fra Øresundforbindelsen ind på svensk territorium. Svenske politifolk vil kunne medbringe deres tjenestevåben, men disse må alene benyttes i nødværge.

I forhold til Tyskland har Danmark fået fastsat en geografisk begrænsning for grænseoverskridende forfølgelse. Tysk politi vil derfor kun kunne fortsætte en forfølgelse op til 25 km ind i Danmark,

og tysk politi må ikke pågribe personer på dansk grund.

I en række af de andre Schengen-lande er begrænsningerne for nabolandenes politi mindre strenge. For eksempel har politiet i Belgien, Frankrig, Luxembourg og Nederlandene ret til at forfølge mistænkte ind på tysk territorium uden nogen form for tidsmæssig eller geografisk begrænsning, og politiet fra disse lande har ret til at standse mistænkte i Tyskland, indtil tysk politi når frem.

Svensk og tysk politi vil i øvrigt skulle overholde dansk lovgivning og administrativt fastsatte bestemmelser under udførelsen af opgaver i Danmark.

POLITIKKER

102.

Hvad er CAP?

CAP er en forkortelse for den fælles landbrugspolitik inden for EU-samarbejdet: Common Agricultural Policy.

Den fælles landbrugspolitik består af regler og mekanismer, der regulerer produktion, salg og

forarbejdning af landbrugsvarer i EU. Grundlaget for CAP findes i artikel 32-38 i EF-traktaten (se spørgsmål 9), og landbrugspolitikken har siden grundlæggelsen af Det Europæiske Økonomiske Fællesskab i 1958 (se spørgsmål 2) været en af de helt centrale politikker i EU.

Hovedprincipperne for EU's landbrugspolitik kan opsummeres til principperne om:

Den fælles landbrugspolitik historie

Den oprindelige EØF-traktat (se spørgsmål 9) udstak de overordnede mål for en fælles landbrugspolitik, og på en konference i Stresa (Italien) i juli 1958 blev principperne herfor fastlagt. Efterfølgende blev mekanismerne for den fælles landbrugspolitik vedtaget af de seks oprindelige medlemslande (se spørgsmål 2) i 1960, og i 1962 vedtog Rådet de første forordninger om den fælles landbrugspolitik med henblik på at oprette et indre marked for landbrugsprodukter og finansiel solidaritet gennem en Europæisk Udviklings- og Garantifond for Landbruget (EUGFL).

Formålet med den fælles landbrugspolitik

Art. 33, stk. 1, i EF-traktaten

Den fælles landbrugspolitik har til formål:

- a) at forøge landbrugets produktivitet ved fremme af den tekniske udvikling, ved rationalisering af landbrugsproduktionen og ved den bedst mulige anvendelse af produktionsfaktorerne, især arbejdskraften
- b) herigennem at sikre landbrugsbefolkningen en rimelig levestandard, især ved en forhøjelse af de individuelle indkomster for de i landbruget beskæftigede personer
- c) at stabilisere markederne
- d) at sikre forsyningerne
- e) at sikre forbrugerne rimelige priser på landbrugsvarer.

- **Enhedsmarked**, hvilket betyder, at landbrugsvarer frit og uden hindringer skal kunne udveksles mellem EU-landene.
- **Fællesskabspræference**, hvorefter landbrugsvarer produceret i EU har fortrinsret frem for varer indført i EU fra tredjelande og EU's landbrugsvarer skal beskyttes imod udsving på verdensmarkedet og lavprisprodukter indført fra tredjelande.
- **Finansiell solidaritet**, hvilket vil sige, at alle udgifterne til den fælles landbrugspolitik skal finansieres over EU's budget.

For at nå de mål for den fælles landbrugspolitik, som er fastsat i artikel 33 i EF-traktaten skal der oprettes *fælles ordninger af markederne for landbrugsvarer*, der kan antage en af nedennævnte former:

- fælles konkurrenceregler
- en tvungen samordning af de forskellige nationale markedsordninger
- en europæisk markedsordning.

Fra 1962 blev der indført markedsordninger for en række produkter, først for korn, senere for svinekød, frugt og grønt, og der findes nu markedsordninger for de fleste af EU's landbrugsvarer. Det grundlæggende princip i markedsordningerne er, at priserne på landbrugsprodukter i EU skal holdes på et stabilt niveau på grundlag af politisk fastsatte priser. Markedsordningerne skal fjerne hindringerne for handel med landbrugsvarer mellem EU-landene. Samtidig skal ordningerne beskytte EU-landenes landbrugsvarer mod varer fra lande uden for EU via en fælles toldbarriere.

Finansieringen af EU's landbrugspolitik sker over Den Europæiske Udviklings- og Garantifond for Landbruget (**EUGFL**), der udgør en betydelig del

Det grundlæggende princip i EU's markedsordninger er, at priserne på landbrugsprodukter i EU skal holdes på et stabilt niveau på grundlag af politisk fastsatte priser.

af EF-budgettet (se spørgsmål 74). EUGFL blev oprettet i 1962 og opdelt i to sektioner i 1964:

1. **Udviklingssektionen**, som er en strukturfond, der har til formål at fremme regional udvikling og mindske forskellene mellem de forskellige områder i EU. Udviklingssektionen bidrager til strukturreformer i landbruget og udvikling af landdistrikterne (f.eks. investering i nyt udstyr og ny teknologi).
2. **Garantisektionen**, som er den vigtigste af de to sektioner, idet den finansierer udgifter til markedsordningerne. Det sker i form af blandt andet eksportrestitutioner i forbindelse med eksport til tredjelande for at fremme landbrugs-eksporten eller interventioner til regulering af landbrugsmarkederne, det vil sige opkøb eller oplagring af overskudsproduktion. Udgifterne til Garantisektionen er obligatoriske udgifter i budgettet (se spørgsmål 75).

Nye reformer af landbrugspolitikken

Reform af landbrugspolitikken har nærmest været et konstant tema siden 1960'erne. Det seneste udspil fra Kommissionen er en midtvejsevaluering af Agenda 2000 fra juni 2002, som skal ses i tæt sammenhæng med udvidelsen af EU, idet udgifterne til landbrugspolitikken vil stige markant, hvis de nye medlemmer af EU skal have adgang til den nuværende landbrugsordning.

I midtvejsevalueringen foreslår Kommissionen ændringer, der skal gøre landbrugspolitikken endnu mere markedsorienteret og desuden omlægge støtten, så den gives direkte til producenten frem for til produkterne. Endelig skal det være en betingelse for at få støtte, at producenten overholder en række regler om fødevarer sikkerhed, miljø og dyrevelfærd (kaldes også cross compliance).

Selv om EU's landbrugspolitik på mange måder kan siges at have medvirket til at forbedre landbrugets produktion og produktivitet i EU og stabilisere markederne, sikre forsyningerne og beskytte EU's landmænd mod udsvingninger på verdensmarkedet, så har landbrugspolitikken også haft uønskede bivirkninger og problemer. I perioder har udbud og efterspørgsel ikke været i balance, og EU's landmænd har produceret mere, end markedet kunne bære, med store overskud til følge og voldsomme stigninger i udgifterne til landbrug. Den fælles landbrugspolitik har derfor været underlagt op til flere reformer, hvoraf den seneste større reform kaldes Agenda 2000.

Landbrugspolitikken er en af de oprindelige politikker i EU-samarbejdet (foto: Søren Lauridsen).

Agenda 2000 blev vedtaget på Det Europæiske Råds møde i Berlin i 1999. Agenda 2000 fastlægger rammerne for landbrugspolitikken frem til år 2006. Reformen betyder i det væsentlige yderligere prisfald på 15-20 pct. med delvis kompensation til landmændene i form af større dyrepræmier og øget hektarstøtte. Samtidig får miljøhensyn og dyrevelfærd øget vægt.

Den gældende fælles landbrugspolitik er aftalt frem til år 2006, hvorefter man skal indgå en ny aftale om de økonomiske rammer for EU's virksomhed, herunder den fælles landbrugspolitik. I forbindelse med den kommende udvidelse (se spørgsmål 25) er det aftalt, at de årlige udgifter til landbrugspolitikken ikke må overstige udgifterne i 2006 (forhøjet med 1 % om året) for en ny aftaleperiode.

103.

Hvad er det indre marked?

Det indre marked er et af de helt centrale begreber i EU, hvor formålet er at fjerne hindringer for den frie bevægelighed for varer, personer, tjenesteydelser og kapital mellem EU's medlemslande, og derved oprette en slags "indre marked" i EU, hvor de traditionelle hindringer for udveksling af ydelser og personer mellem EU-landene er fjernet.

Det indre marked – fri bevægelighed for varer, personer, tjenesteydelser og kapital mellem EU's medlemslande (foto: Søren Lauridsen).

Ud over grundideen om fri bevægelighed for varer, personer, tjenesteydelser og kapital suppleres det indre marked med principper og regler om, at konkurrencen inden for det indre marked ikke må fordrejes, og at medlemslandenes regler skal gøres ensartede, i det omfang det er nødvendigt for det indre markeds funktion. Desuden spiller de såkaldte ledsagepolitikker – bl.a. miljøbeskyttelse og social- og arbejdsmarkedspolitikken – en vigtig rolle for det indre markeds funktion.

Allerede i EØF-traktaten (se spørgsmål 9) blev det bestemt, at der skulle oprettes et "fælles marked" med fri bevægelighed for varer, personer, tjenesteydelser og kapital, men de egentlige rammer for det indre marked blev først fastlagt med vedtagelsen af Den Europæiske Fælles Akt, der trådte i kraft den 1. juli 1987.

Forud for vedtagelsen af denne traktatændring havde Kommissionen i 1985 på initiativ af Kommissionens formand, Jacques Delors, offentliggjort en hvidbog om gennemførelse af det indre marked (se spørgsmål 48). Hvidbogen var meget detaljeret og indeholdt 279 lovgivningsinitiativer, der var nødvendige for at fjerne hindringer for handel mellem EU-landene, og den 31. december 1992 blev foreslået som frist for gennemførelse af det indre marked.

Den Europæiske Fælles Akt fulgte op på Kommissionens hvidbog om etableringen af det indre marked. For at gøre det muligt at etablere det indre marked inden den 31. december 1992 blev der indsat en ny bestemmelse i EF-traktaten (art. 95 TEF – se spørgsmål 107), hvorefter Rådet kan vedtage regler til etablering af det indre marked med kvalificeret flertal. Bestemmelsen skulle sikre, at EU-beslutningsprocessen ikke blev blokeret af afgørelser, som krævede enstemmighed for at blive vedtaget (se spørgsmål 43). Samtlige bestemmelser var dog ikke vedtaget eller gennemført den 1. januar 1993, selv om det indre marked stort set var på plads denne dato.

Cassis de Dijon-sagen

En række centrale begivenheder, der førte frem til vedtagelsen af Den Fælles Akt var blandt andet EF-Domstolens dom i Cassis de Dijon-sagen i 1979, der fastslog principet om gensidig anerkendelse af nationale regler forstået på den måde, at varer, der lovligt fremstilles og markedsføres i et medlemsland, også skal være tilladt i de øvrige medlemslande. Sagen drejede sig om, at der i tysk lovgivning blev stillet krav om et vist mindsteindhold af alkohol i frugtlikør, hvilket derfor hindrede salget af den franske solbærlikør Cassis de Dijon på det tyske marked.

104.

Hvad har det indre marked med fodboldklubbers transferregler at gøre?

Et af grundprincipperne i det indre marked (se spørgsmål 103) er arbejdskraftens frie bevægelighed, hvorefter enhver forskelsbehandling på grund af nationalt tilhørsforhold mellem medlemslandenes arbejdstagere i forhold til beskæftigelse, aflønning og øvrige arbejdsvilkår skal afskaffes. Princippet om arbejdskraftens frie bevægelighed fandt blandt andet anvendelse i den såkaldte Bosmansag.

Bosmansagen

Sagen drejede sig om, at den professionelle belgiske fodboldspiller Jean-Marc Bosmans gamle fodboldklub ifølge transferreglerne kunne kræve at modtage et beløb, når Bosman, hvis kontrakt var udløbet, blev engageret af en ny klub. Derudover handlede sagen om, hvorvidt nationale eller internationale sportsorganisationer eller -forbund kunne have reglementer, der begrænser adgangen til turneringer i deres regi for udenlandske spillere, som er statsborgere i et EU-land. Bosman krævede en kendelse fra en national domstol om, at transferreglerne og de såkaldte udlændingeklausuler ikke fandt anvendelse på ham, fordi de var i strid med både EU's konkurrenceregler og EU's bestemmelser om arbejdskraftens frie bevægelighed. Disse spørgsmål blev forelagt EF-Domstolen til en præjudiciel afgørelse (se spørgsmål 51).

EF-Domstolen kom i sin afgørelse frem til, at transferreglerne var i strid med EF-traktatens

bestemmelser om arbejdskraftens frie bevægelighed, da transferreglerne direkte påvirkede spillernes adgang til arbejdsmarkedet i andre medlemslande og derfor kunne hindre arbejdskraftens frie bevægelighed. Domstolen afviste argumenterne om, at reglerne kunne begrundes i hensynet til at opretholde økonomisk og konkurrencemæssig balance mellem klubberne og støtte unge spillere, da disse formål kunne opnås med andre midler, der ikke hindrede arbejdskraftens frie bevægelighed.

Derudover kom Domstolen frem til, at EF-traktatens bestemmelser om arbejdskraftens frie bevægelighed er til hinder for, at sportsforbund kan fastsætte regler, hvorefter fodboldklubberne i de officielle kampe, som forbundene organiserer, kun kan benytte et begrænset antal professionelle spillere, som er statsborgere i andre medlemslande.

Ud over de 15 EU-lande gælder dommen også for Island, Liechtenstein og Norge, der er medlemmer af EØS (se spørgsmål 110). EØS-aftalen giver arbejdstagere og selvstændige erhvervsdrivende ret til frit at bevæge sig og etablere sig i EU.

Du kan læse mere om Bosmandommen på http://europa.eu.int/comm/sport/key_files/circ/b_bosman_da.html

105.

Hvad har VM i fodbold med EU's konkurrenceregler at gøre?

For at sikre, at det indre marked fungerer bedst muligt, er det forbudt for virksomheder at misbruge en dominerende stilling (art. 82 TEF). Forbuddet mod virksomheders misbrug af en dominerende stilling indebærer, at der tages stilling til to overordnede forhold:

1. Indtager virksomheden en dominerende stilling inden for et afgrænset marked?
2. Misbruger virksomheden denne dominerende stilling?

Misbrug af dominerende stilling kan for eksempel være, at en virksomhed, der kan handle uden at tage hensyn til konkurrenter, leverandører og købere af virksomhedens produkter, påtvinger købere urimelige priser, begrænser produktion og afsætning og anvender forskellige betingelser for ydelser, der har samme værdi. Et eksempel på misbrug af en dominerende stilling fandt sted i forbindelse med organiseringen af VM i fodbold i Frankrig i 1998.

Den franske komité, CFO, havde monopol på at organisere VM i fodbold i 1998 og havde organiseret salget af billetter til kampene i VM-slutrunden, så det favoriserede fodboldfans med bopæl i Frankrig, mens fodboldfans, der boede uden for Frankrig, havde vanskeligt ved at skaffe billetter til kampene.

I alt 1.547.300 billetter blev stillet til rådighed for offentligheden. CFO havde organiseret det således, at forbrugerne i 1996 og det meste af 1997 kun kunne købe billetterne direkte hos CFO (mens man i 1998 også kunne købe billetter via de nationale forbund og visse rejsebureauer). Betingelsen for at købe en billet af CFO i 1996 og 1997 var, at man skulle angive en postadresse i Frankrig, hvortil CFO kunne sende billetterne. Dette krav betød, at et meget stort antal fodboldfans uden for Frankrig ikke fik mulighed for at købe de billetter, som blev udbudt direkte af CFO (i alt næsten 575.000 billetter).

I en beslutning fra Kommissionen i 1999 slås det fast, at CFO havde misbrugt sin dominerende stil-

ling på markedet for salg af fodboldbilletter ved i 1996 og 1997 at anvende salgsordninger, der var diskriminerende for borgere uden for Frankrig. Kravet om en postadresse i Frankrig medførte urimelige forretningsbetingelser og førte til en begrænsning af afsætningen af billetter til fodboldfans uden for Frankrig.

Normalt pålægger Kommissionen en stor bøde i disse sager under hensyn til overtrædelsens grovhed og varighed, men da den diskriminerende billetordning svarede til den praksis, der var fulgt ved tidligere VM-slutrunder, og der ikke var tilstrækkelig klarhed over reglerne, besluttede Kommissionen, at den kun ville pålægge CFO en symbolsk bøde på 1.000 euro. Beslutningen skal imidlertid ses som et signal om, at Kommissionen fremover forventer, at arrangører sikrer, at deres billetordninger er i overensstemmelse med EU's konkurrenceregler og ikke diskriminerer borgere i de øvrige EU-lande.

106.

Hvor kan man finde oplysninger om EU-støtte, og hvilke projekter den gives til?

Europa-Kommissionens Repræsentation i Danmark har udgivet en publikation, der hedder **EU-tilskud – en oversigt over programmer, lån og støtteordninger**.

Bogen er en håndbog, der kort beskriver de forskellige støttemuligheder. Publikationen indeholder desuden kontaktsadresser, hvor du kan få yderligere information om de forskellige støtteordninger og den type af projekter, der støttes.

Bogen kan bestilles gratis hos Europa-Kommissionens Repræsentation i Danmark (3314 4140)

eller hos EU-Oplysningen (3337 3337). Bogen er også tilgængelig via internettet på adressen: www.europa-kommissionen.dk/publikationer/danske/eu-tilskud/

107.

Hvad er miljøgarantien?

Miljøgarantien er populærnavnet for en bestemmelse i EF-traktaten (art. 95, stk. 4-8), der under

visse omstændigheder giver medlemslandene lov til at opretholde deres nationale regler, selv om der er vedtaget EU-regler om harmonisering af medlemslandenes love med henblik på det indre markeds oprettelse og funktion.

Artikel 95 indeholder det juridiske grundlag for at harmonisere national lovgivning vedrørende det indre marked. Derudover indeholder art. 95, stk. 4, en undtagelse, hvorefter et land nationalt

Foto Wedigo Ferchland

"Madsminkesagen"

Danmark har blandt andet forsøgt at anvende miljøgarantien for at opretholde de gældende danske regler om anvendelse af tilsætningsstofferne nitrit, nitrat og sulfat i fødevarer i stedet for at indføre EU-bestemmelserne i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 95/2/EF om andre tilsætningsstoffer til levnedsmidler end farvestoffer og sødestoffer (diversedirektivet).

Under forhandlingen af direktivet pegede Danmark på sundhedsproblemer ved at udvide brugen af stofferne nitrit, nitrat og sulfat, sådan som forslaget lagde op til, men direktivet blev alligevel vedtaget. Den danske regering besluttede herefter at anvende miljøgarantien og fastholde de hidtidige danske regler for de tre stoffer bortset fra de områder, hvor direktivet havde mere restriktive bestemmelser. I oktober 1999 meddelte Kommissionen den danske regering, at Kommissionen ikke ville acceptere, at Danmark brugte miljøgarantien i denne sag. Danmark har derfor indført de mere lempelige EU-regler for nitrat, nitrit og sulfat.

Den danske regering har efterfølgende anlagt sag mod Kommissionen ved EF-Domstolen med påstand om, at Kommissionens afgørelse skal annulleres, fordi den er truffet på et forkert grundlag (se spørgsmål 51). Indtil videre har generaladvokaten (se spørgsmål 52) i sagen fremlagt et forslag til afgørelse, hvori Danmark ikke får medhold. Domstolen har dog endnu ikke afsagt dom i sagen.

Uddrag af miljøgarantien (artikel 95, stk. 4, i EF-Traktaten)

Stk. 4. Hvis en medlemsstat, efter at Rådet eller Kommissionen har vedtaget en harmoniseringsforanstaltning, finder det nødvendigt at opretholde nationale bestemmelser, som er begrundet i vigtige behov, hvortil der henvises i artikel 30, eller som vedrører miljøbeskyttelse eller beskyttelse af arbejdsmiljøet, giver den Kommissionen meddelelse om disse bestemmelser og om grundene til deres opretholdelse.

Vigtige behov ifølge artikel 30:

Hensynet til den offentlige sædelighed, den offentlige orden, den offentlige sikkerhed, beskyttelse af menneskers og dyrs liv og sundhed, beskyttelse af planter, beskyttelse af nationale skatte af kunstnerisk, historisk eller arkæologisk værdi eller beskyttelse af industriel og kommerciel ejendomsret.

De nærmere kriterier for anvendelsen af miljøgarantien er fastlagt via Kommissionens og EF-Domstolens praksis på området.

kan opretholde særlige regler af hensyn til miljø, arbejdsmiljø og sundhed m.m.

Når et medlemsland har meddelt Kommissionen, at det ønsker at opretholde nationale regler på et område, har Kommissionen 6 måneder til at bekræfte eller forkaste de pågældende nationale bestemmelser efter at have undersøgt, om reglerne er et middel til vilkårlig forskelsbehandling eller en skjult begrænsning af samhandelen mellem EU-landene, og om reglerne udgør en hindring for det indre markeds funktion.

Hvis Kommissionen ikke har truffet nogen afgørelse inden for de 6 måneder, betragtes de nationale bestemmelser som godkendt. Kommissionen kan også meddele det pågældende medlemsland, at undersøgelsesperioden forlænges med en ny periode på op til 6 måneder, hvis spørgsmålet er kompliceret eller der ikke er risiko for menneskers sundhed.

Hvis et medlemsland på baggrund af miljøgarantien får lov til at opretholde eller indføre nationale bestemmelser, der er en undtagelse fra nogle harmoniseringsregler, undersøger Kommissionen omgående, om der skal foreslås en tilpasning af disse regler.

108.

Kan der gives statsstøtte til virksomheders produktion af kondomer?

Som udgangspunkt er svaret nej. EF-traktaten indeholder et principielt forbud mod statsstøtte (art. 87 TEF), da statsstøtte til erhvervsvirksomheder kan forvride konkurrencen og derfor modvirke det indre markeds funktion. Forbuddet mod statsstøtte er dog ikke absolut.

Medlemsstaterne kan i visse tilfælde udbetale statsstøtte. Det drejer som om situationer, hvor støtten vurderes at have positiv virkning for hele EU, og er motiveret i hensyn til regionsudvikling eller fremme af politiske mål inden for miljø-, uddannelses- og beskæftigelsesområdet m.m. Medlemsstaterne skal som udgangspunkt have Kommissionens godkendelse, inden statsstøtten udbetales. Der er dog en undtagelse fra kravet om, at Kommissionen skal godkende en sådan statsstøtte på forhånd. Denne undtagelse kaldes *de minimis-reglen* og går ud på, at støtte under et vist beløb kan gives til en virksomhed uden Kommissionens forhåndsgodkendelse, da det antages, at støtte under en vis værdi ikke forvrider konkurrencen mellem medlemslandene.

I en beslutning fra 1999 meddelte Kommissionen Tyskland, at Kommissionen kunne konstatere, at Tyskland havde ydet støtte til en kondomproducerende virksomhed uden på forhånd at orientere Kommissionen herom, hvilket Tyskland burde have gjort i henhold til reglerne om statsstøtte. Kommissionen vurderede dog alligevel i sidste ende, at statsstøtten var i overensstemmelse med vilkårene for statsstøtte i artikel 87.

Mulige former for statsstøtte

Selv om statsstøtte som udgangspunkt er forbudt, giver art. 87 TEF mulighed for visse former for statsstøtte:

- støtte af social karakter til enkelte forbrugere,
- støtte til genopretning af skader forårsaget af naturkatastrofer,
- støtte, der har til formål, at
 - fremme udviklingen i særlig vanskeligt stillede regioner,
 - fremme projekter, der har fælles europæisk interesse, eller afhjælpe alvorlige forstyrrelser i en medlemsstats økonomi,
 - fremme udviklingen af visse erhvervsgrene eller økonomiske regioner,
 - fremme kulturen og bevarelsen af kulturarven.

Derudover kan Rådet på forslag af Kommissionen og med kvalificeret flertal træffe beslutning om at godkende en form for støtte.

EU OG TREDJELANDE

109.

Hvad indebærer EU's fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik?

EU's fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik forkortes ofte **FUSP** (se spørgsmål 40). Siden Maastricht-traktaten trådte i kraft den 1. november 1993, har EU's fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik været en del af traktatgrundlaget.

EU's anden søjle består af den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik (se spørgsmål 11). Bestemmelserne om FUSP findes i artikel 11-28 i EU-traktaten. Formålet med FUSP er defineret i artikel 11, og dette formål skal opnås ved hjælp af nogle særlige regler (se spørgsmål 79), der vedtages med enstemmighed i Rådet.

Indtil Maastricht-traktaten trådte i kraft, havde EU-landene dog også siden 1970 arbejdet sammen i et internationalt politisk samarbejde kaldet Det Europæiske Politiske Samarbejde (EPS), hvor landene forsøgte at afstemme deres holdninger i vigtige internationale spørgsmål. Det Europæiske Politiske samarbejde var et traditionelt mellemstatsligt samarbejde (se spørgsmål 10). Dette samarbejde blev formaliseret i 1986 med vedtagelsen af Den Europæiske Fælles Akt, dog uden at samarbejdets karakter eller procedurer blev ændret. Den afgørende udvikling på området fandt sted med Maastricht-traktaten, hvor medlemsstaterne for første gang fik mål og

midler for den fælles udenrigspolitik skrevet ind i traktatgrundlaget.

Amsterdam-traktaten (der trådte i kraft den 1. maj 1999) reviderede FUSP-bestemmelserne. Det Europæiske Politiske Samarbejde (EPS) blev erstattet, og det blev indført i EU-traktaten, at der på lang sigt arbejdes hen imod udformning af en fælles forsvarspolitik, som med tiden vil kunne føre til et fælles forsvar.

Den højtstående repræsentant for FUSP (se spørgsmål 40) blev blandt andet også indført for at øge effektiviteten og synligheden af EU's udenrigspolitik.

Med Amsterdam-traktaten fik EU også en fælles sikkerheds- og forsvarspolitik (**ESFP**), som omfatter alle spørgsmål vedrørende EU's sikkerhed, herunder gradvis udformning af en fælles forsvarspolitik. Den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik er en del af den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik. Denne fælles forsvarspolitik vil kunne føre til et fælles forsvar, hvis Det Europæiske Råd (se spørgsmål 34) træffer afgørelse herom og EU-landene vedtager og ratificerer (se spørgsmål 12) en sådan afgørelse. Det er bestemt i EU-traktaten, at ESFP ikke berører den særlige karakter af visse medlemsstaters sikkerheds- og forsvarspolitik, ligesom ESFP skal være forenelig med den politik, der føres inden for rammerne af NATO.

Petersberg-opgaverne/krisestyringsopgaver

En central del af FUSP er de såkaldte Petersberg-opgaver, der er krisestyringsopgaver opkaldt efter det sted, hvor WEU's ministerråd (se spørgsmål 55) holdt møde i juni 1992, og hvor opgaverne blev defineret.

Petersberg-opgaverne er humanitære opgaver og redningsopgaver, fredsbevarende opgaver og kampstyrkers opgaver i forbindelse med krisestyring, herunder fredsskabelse. Det Europæiske Råd har erklæret, at EU med henblik herpå skal »have kapacitet til selvstændig handling, som bakkes op af troværdige militære styrker, midler til at beslutte at anvende dem og vilje til at gøre det som reaktion på internationale kriser, uden at dette anfægter NATO's aktioner”.

Nice-traktatens ændringer af bestemmelserne om den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik:

Artikel	Bemærkninger – ikke udtømmende
Art. 17 EU	Sikkerhed og forsvar – Den Vesteuropæiske Union (WEU) har ved Maastricht-erklæringen den 17. november 2000 reduceret det meste af sin kompetence på forsvarsområdet, og derfor udgår alle de formuleringer i traktaten, der henviser til WEU og samarbejdet med EU.
Art. 23 EU	Udpegelse af de særlige FUSP-repræsentanter sker fremover med kvalificeret flertal.
Art. 24 EU	Indgåelse af internationale aftaler på de FUSP/RIA-områder, hvor der kræves kvalificeret flertal for vedtagelse af interne afgørelser eller foranstaltninger.
Art. 25 EU	Den Udenrigs- og Sikkerhedspolitiske Komité skrives ind i traktaten. Komiteen varetager under Rådets ansvar den politiske kontrol med og den strategiske ledelse af krisestyringsoperationer.
Art. 29 og 31 EU	Oprettelse af Den Europæiske Enhed for Retligt Samarbejde, Eurojust. Eurojust består af nationale offentlige anklagere og polititjenestemænd, der udstationeres af hver enkelt medlemsstat. Eurojust skal lette koordineringen mellem medlemsstaternes myndigheder og støtte efterforskningen, specielt i sager vedrørende grov grænseoverskridende organiseret kriminalitet
Art. 27a-e	Tættere samarbejde (se spørgsmål 5).

På Det Europæiske Råds møde i Helsingfors i december 1999 blev det overordnede mål for den militære kapacitet fastsat. Det er herefter meningen, at EU i 2003 inden for 60 dage og i mindst 1 år skal kunne udsende op til 60.000 tropper, der er i stand til at gennemføre alle Petersberg-opgaverne. Dette indebærer dog ikke, at der oprettes en europæisk hær, eftersom hvervning af nationale tropper skal foregå på grundlag af beslutninger truffet af medlemsstaterne.

Med Nice-traktaten blev der oprettet nye permanente politiske og militære strukturer i Rådet for at sikre politisk kontrol og strategisk krisestyring, nemlig en udenrigs- og sikkerhedspolitisk komité og en militærkomité. Den Udenrigs- og Sikkerhedspolitisk Komité varetager herefter under Rådets ansvar den politiske kontrol med og den strategiske ledelse af krisestyringsopgaver. Endvidere har Rådets sekretariat nu en militærstab bestående af militærekspertter, som medlemsstaterne har udstationeret. Militærstaben er underlagt Militærkomiteens militære ledelse og har til opgave at bistå denne.

EU har desuden fastsat ordninger, som giver tredjelande (europæiske NATO-medlemmer uden for EU og andre lande, der søger om EU-medlemskab) og andre potentielle partnere mulighed for at deltage i EU's militære krisestyring.

Der er i øvrigt indgået permanente ordninger for konsultation og samarbejde mellem EU og NATO.

EU og NATO mødes regelmæssigt og drøfter visse specifikke spørgsmål, så EU i givet fald kan iværksætte operationer ved at gøre brug af NATO's aktiver og kapaciteter (især planlægningskapaciteten og kommandomulighederne).

EU har også besluttet at udvikle de civile aspekter af krisestyring på fire prioriterede områder, der blev fastsat på Det Europæiske Råds møde i Feira i juni 2000: politi, styrkelse af retsstatsprincippet, styrkelse af den civile forvaltning og civil beskyttelse. Der arbejdes på at nå de mål, der er fastsat for politiet (medlemsstaterne skal i 2003 kunne stille 5.000 politifolk til rådighed til internationale opgaver, hvoraf 1.000 skal kunne udsendes på under 30 dage), og på at fastsætte specifikke mål i forbindelse med styrkelsen af retsstatsprincippet.

110.

Hvad er EFTA og EØS?

EFTA (Den Europæiske Frihandelssammenslutning/ European Free Trade Association) er en international frihandelsorganisation med fire medlemsstater: Island, Liechtenstein, Norge og Schweiz.

EØS (Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde) er den betegnelse, som bruges om det fælles økonomiske område, der er dannet ved EØS-aftalen mellem tre af EFTA-landene og EU. De tre EFTA-medlemsstater Norge, Island og Liechtenstein har indgået en samarbejdsaftale med EU, den såkaldte **EØS-aftale**, hvorefter EU's

Schweiz

Liechtenstein

Norge

Island

bestemmelser om det indre marked også finder anvendelse på disse lande (se spørgsmål 103 og 104).

EØS-landene er altså samlebetegnelsen for alle EU-landene + EFTA-landene Norge, Island og Lichtenstein.

EFTA startede i 1960 som et frihandelssamarbejde mellem Storbritannien, Danmark, Norge, Sverige, Schweiz, Østrig og Portugal (se spørgsmål 54). EFTA blev dannet som en reaktion på EF-samarbejdet, der blev etableret i 1957 med undertegnelsen af Traktaten om Det Europæiske Økonomiske Fællesskab (Frankrig, Tyskland, Italien, Nederlandene, Belgien og Luxembourg). Grundlaget for samarbejdet var og er EFTA-konventionen, også kendt som Stockholm-konventionen.

I løbet af 1960'erne søgte Storbritannien, Danmark, Norge og Irland om medlemsskab af EF, men den franske præsident, Charles de Gaulle, satte på dette tidspunkt en stopper for landenes optagelse i EF. Efter at de Gaulle var trådt tilbage i 1969, søgte Storbritannien, Danmark, Norge og Irland igen om medlemskab af EF. Storbritannien, Danmark og Irland blev medlemmer af EF den 1. januar 1973 og forlod EFTA (se spørgsmål 54). Ved en folkeafstemning i Norge var der imidlertid et flertal imod medlemskab af EF, og Norge blev derfor ikke EF-medlem (se spørgsmål 17). I 1986 blev Portugal medlem af EF og forlod EFTA. Finland var blevet fuldt medlem af EFTA i 1986, men både Finland, Sverige og Østrig blev medlemmer af EU i 1995 og forlod dermed EFTA.

EFTA har hovedkvarter i Genève og har derudover kontorer i Bruxelles og Luxembourg. Du kan læse mere om EFTA på organisationens hjemmeside: <http://www.efta.int>

Salg af bananer i Burkina Faso.

111.

Hvad er Lomé-konventionerne og Cotonou-aftalen?

Lomé-konventionerne er en række aftaler, som har fastsat rammerne for det udviklingspolitiske, økonomiske, handelsmæssige og industrielle samarbejde mellem EU og de såkaldte AVS-lande (se spørgsmål 112). Lomé-konventionene blev den 23. juni 2000 afløst af den såkaldte Cotonou-aftale, der dog endnu ikke er trådt i kraft.

Lige siden EF blev grundlagt (se spørgsmål 2), har en vigtig del af EU's udviklingspolitik været samarbejdet med de såkaldte AVS-lande. Siden 1975 har dette samarbejde været styret af en særlig mellemstatslig aftale (se spørgsmål 10) kaldet Lomé-konventionen. Aftalen er genforhandlet flere gange og den fjerde og sidste i rækken (Lomé IV) blev underskrevet i 1989 med en løbetid på 10 år.

Den 23. juni 2000 blev Lomé-konventionerne afløst af en ny 20-årig partnerskabsaftale mellem

EU- og AVS-landene, der blev underskrevet i Benins hovedstad Cotonou – deraf navnet Cotonou-aftalen. Cotonou-aftalen viderefører erfaringerne fra Lomé-konventionerne, men tilføjer også nogle nye elementer.

Cotonou-aftalen er ikke trådt i kraft endnu. Det kræver nemlig, at den skal ratificeres (se spørgsmål 12) af alle EU-landene og mindst to tredjedele af AVS-staterne. Ved indgangen til 2003 har mere end to tredjedele af AVS-landene godkendt aftalen, mens Belgien og Nederlandene endnu ikke har ratificeret aftalen. De forventes dog at færdiggøre deres ratifikationsproces snarest. Danmark ratificerede Cotonou-aftalen den 4. juli 2001.

For at undgå et ”juridisk tomrum” i perioden frem til, at Cotonou-aftalen træder i kraft, er der truffet en række overgangsforanstaltninger, der i vid udstrækning viderefører bestemmelserne i Lomé IV.

Samarbejdet mellem EU- og AVS-landene er koncentreret om to områder, nemlig et økonomisk/handelspolitisk samarbejde og et udviklingssamarbejde.

Handelssamarbejdet går bl.a. ud på, at EU har fjernet tolden på en række af de varer, som AVS-landene eksporterer, mens AVS-landene har fået lov til at bibeholde deres toldsatser på varer fra EU. Cotonou-aftalen vil dog ændre handelssamarbejdet, så det kommer i overensstemmelse med de bestemmelser for international samhandel, der er fastsat af World Trade Organization, Verdenshandelsorganisationen. Der gælder dog en overgangsordning, så Cotonou-ændringerne af handelssamarbejdet først træder i kraft i 2008.

Den overordnede målsætning for udviklingssamarbejdet er fattigdomsbekæmpelse. Udviklingspo-

litikken er baseret på en sektorstrategi, der betyder, at EU koncentrerer sin støtte til AVS-landene inden for bestemte områder som f.eks. sundhed, uddannelse og miljø.

Ud over bistand og handel har AVS-samarbejdet også en politisk dimension. Der foregår bl.a. en løbende politisk dialog mellem landene om menneskerettigheder, demokrati og god regeringsførelse.

Der er oprettet tre institutioner til at varetage samarbejdet mellem EU og AVS, nemlig AVS-Ministerrådet, Ambassadørudvalget og Den Paritetiske Forsamling.

AVS-Ministerrådet består af medlemmerne af Rådet for Den Europæiske Union, et medlem fra hvert AVS-land samt et medlem fra Kommissionen. Det er i AVS-Ministerrådet, den politiske debat føres og der træffes beslutninger om gennemførelsen af aftalerne. **Ambassadørudvalgets** opgave er at assistere og forberede arbejdet i Ministerrådet.

Den Paritetiske Forsamling er sammensat af medlemmer af Europa-Parlamentet og parlamentarikere fra AVS-landene. Det er et rådgivende organ, som skal bidrage med dialog og nytænkning på området. **Paritetisk** bruges om udvalg, nævn m.m., som har lige mange repræsentanter for hver part.

AVS-samarbejdet finansieres af to kanaler, hhv. Den Europæiske Udviklingsfond (EUF) og Den Europæiske Investeringsbank (EIB). EUF finansierer direkte bidrag til landene, mens EIB bidrager med investeringer i AVS-landene, f.eks. i form af lån eller risikovillig kapital til den private sektor.

Børn i Benin.

112.

Hvad betyder AVS-landene?

AVS-landene er en forkortelse for de lande i Afrika (syd for Sahara), Vestindien og Stillehavsområdet, som EU har indgået et særligt udviklingspolitisk samarbejde med (se spørgsmål 111).

Da den første Lomé-konvention om samarbejdet blev underskrevet i 1975, deltog 46 lande fra Afrika, Vestindien og Stillehavsområdet. Siden er der kommet mange nye deltagere til, og Cotonou-aftalen omfatter nu 77 AVS-lande.

AVS-staterne (undtagen de mindst udviklede):

Sydafrika (delvis), Antigua og Barbuda, Bahamas, Barbados, Belize, Botswana, Cameroun, Republikken Congo, Cookøerne, Côte d'Ivoire, Dominica, Den Dominikanske Republik, Fiji, Gabon, Ghana, Grenada, Guyana, Jamaica, Kenya, Marshalløerne, Mauritius, Mikronesien, Namibia, Nauru, Nigeria,

Niue, Palau, Papua Ny Guinea, Saint Christopher og Nevis, Saint Lucia, Saint Vincent og Grenadinerne, Senegal, Seychellerne, Surinam, Swaziland, Tonga, Trinidad, Tobago og Zimbabwe.

De mindst udviklede AVS-stater (ifølge bilag VI til Cotonou-aftalen):

Angola, Benin, Burkina Faso, Burundi, Republikken Kap Verde, Den Centralafrikanske Republik, Tchad, Comorerne, Den Demokratiske Republik Congo, Djibouti, Etiopien, Eritrea, Gambia, Guinea, Guinea-Bissau, Haiti, Kiribati, Lesotho, Liberia, Malawi, Mali, Mauretanien, Madagaskar, Mozambique, Niger, Rwanda, Samoa, São Tomé og Príncipe, Sierra Leone, Salomonøerne, Somalia, Sudan, Tanzania, Tuvalu, Togo, Uganda, Vanuatu, Zambia og Ækvatorialguinea.

Cuba blev i december 2000 medlem nr. 78. Cuba deltager dog ikke fuldt ud på alle områder af samarbejdet.

TAL OM EU

113.

Hvor mange mennesker bor der i EU?

Ifølge en pressemeddelelse af 10. januar 2003 fra Kommissionens statistiske kontor, Eurostat, viser de første beregninger for 2002, at der er ca. 378.471.000 indbyggere i EU pr. 1. januar 2003.

Indbyggere pr. 01.01.2003	(1000)
EU i alt	378.471
Belgien	10.346
Danmark	5.388
Tyskland	82.555
Grækenland	11.018
Spanien	40.683
Frankrig	59.637
Irland	3.931
Italien	56.464
Luxembourg	449
Nederlandene	16.195
Østrig	8.159
Portugal	10.409
Finland	5.207
Sverige	8.943
Storbritannien	59.088

114.

Hvor stort et areal dækker EU?

De 15 EU-lande dækker tilsammen et areal på ca. 3.154.000 km². Heraf udgør Danmarks areal ca. 43.000 km².

Tallene er hentet fra Eurostats årbog 2002.

Eurostats hjemmeside:

<http://europa.eu.int/comm/eurostat>

EU-landenes areal i km ² (år 2000)	(1000)
EU i alt	3.154
Belgien	31
Danmark	43
Tyskland	357
Grækenland	132
Spanien	505
Frankrig	544
Irland	70
Italien	301
Luxembourg	3
Nederlandene	34
Østrig	84
Portugal	92
Finland	305
Sverige	411
Storbritannien	244

115.

Hvor mange mennesker bor der pr. km² i EU?

Der bor ca. 119 mennesker pr. km² i EU. I Danmark er befolkningstætheden ca. 124 mennesker pr. km². Det mest "pakkede" land i EU er Nederlandene med en befolkningstæthed på 470 mennesker pr. km², mens der er mere plads til store armbevægelser i Finland, hvor det gennemsnitlige antal mennesker pr. km² er 17.

Tallene er hentet fra Eurostats årbog 2002. Eurostats hjemmeside:

<http://europa.eu.int/comm/eurostat>

Antal indbyggere pr. km ² (år 2000)	
EU i alt	119
Belgien	336
Danmark	124
Tyskland	230
Grækenland	80
Spanien	78
Frankrig	109
Irland	54
Italien	192
Luxembourg	170
Nederlandene	470
Østrig	97
Portugal	109
Finland	17
Sverige	22
Storbritannien	245

116.

Hvad er den forventede levetid i EU?

En nyfødt EU-borger kan, om alt går vel, forvente at blive 81,2 år gammel, hvis der er tale om en pige, og 74,9 år, hvis der er tale om en dreng. I Danmark er den forventede levealder for kvinder sat til 79,0 år, mens den for mænd er 74,2 år.

Tallene er fra 1999 og er hentet fra Eurostats årbog 2002. Eurostats hjemmeside:

<http://europa.eu.int/comm/eurostat>

117.

Hvor mange mennesker bor der i kandidatlandene?

Ifølge en pressemeddelelse af 10. januar 2003 fra Kommissionens statistiske kontor, Eurostat, viser de første beregninger for 2002, at der er

ca. 74.534.000 indbyggere i kandidatlandene (se spørgsmål 22) pr. 1. januar 2003.

Forventet levetid i år	Kvinder	Mænd
EU i alt	81,2	74,9
Belgien	80,8	74,4
Danmark	79,0	74,2
Tyskland	80,7	74,7
Grækenland	80,6	75,5
Spanien	82,5	75,3
Frankrig	82,4	74,9
Irland	79,1	73,9
Italien	82,3	75,6
Luxembourg	81,2	74,7
Nederlandene	80,5	75,3
Østrig	81,0	75,1
Portugal	79,1	72,0
Finland	81,0	73,8
Sverige	81,9	77,1
Storbritannien	79,8	75,0

Indbyggere pr. 01.01.2002	(1000)
Ansøgerlandene i alt	74.534
Bulgarien	7.801
Cypern	712
Tjekkiet	10.144
Estland	1.355
Ungarn	10.155
Letland	2.329
Litauen	3.460
Malta	396
Polen	38.609
Rumænien	22.330
Slovakiet	5.378
Slovenien	1.996

Pressemeddelelsen indeholdt ikke tal for Tyrkiet, men ifølge Eurostats årbog 2002 var indbyggertallet i Tyrkiet i år 2000 65.303.000 .

STIKORDSREGISTER

A

Absolut flertal 40, 94, 104-105
Acquis communautaire 43, 107
Acquis-screening 107
Afgørelser 30, 63, 65, 67, 69, 71-72, 74-75, 86, 100, 115, 123, 131
Afstemning i Rådet 26
Agenda 2000 122
ALE 48
Amsterdam-traktaten 31, 39, 57, 70-72, 80, 96, 101, 103, 115, 130
Ansøgerlande 44
Areal 136
Associerede lande 42
Asyl 20, 71-72, 101, 103
AVS 38, 61, 133-135
Azorerne 35

B

Befolkningstæthed 136
Belgien 21, 25, 28, 35, 48, 50, 52, 56, 60, 68, 89, 92, 108, 112, 115, 119
Beretninger 15-16, 83
Bermuda 37-38
Beslutning 13, 51, 56, 61, 64-65, 67, 76-78, 97, 99, 104, 106, 125, 128
Beslutningsprocedurer 28, 102
Betalingsbevillinger 93
Blokerende mindretal 58
Budget 11, 13, 15, 51, 63, 93, 95, 112, 114, 121
Budgetproceduren 94-95
Bulgarien 42, 44-45, 50, 137

C

CAP 120
Cent 108-109
Charter om Grundlæggende Rettigheder 27
Coreper 57-58, 85
Coreper I 58, 85
Coreper II 58, 85
COSAC 92
Cotonou-aftalen 61, 133-135
Cypern 42, 44-45, 50, 60, 137

D

Danmark 2, 10-13, 30, 32, 35, 37-39, 48-50, 56-58, 60, 62, 68-80, 81-83, 85-87, 89-92, 99, 107-108, 110, 113, 115-119, 125, 127, 136
Danmarks Faste Repræsentation 85
Danske forbehold 69-70, 72, 86
Danske medlemmer af Europa-Parlamentet 47, 49
Debat 27, 58, 63, 134
Delors-rapporten 110-111
Den Europæiske Centralbank 11, 16-17, 108, 110, 113-114
Den Europæiske Fælles Akt 31, 39, 46, 77, 123, 130
Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol 65, 67, 89
Den europæiske menneskerettighedskonvention 67, 89
Den Europæiske Ombudsmand 11, 19, 29
Den fælles beslutningsprocedure 102-105
Den Høje Myndighed 13
Den Økonomiske og Monetære Union 69-70, 73-75, 110
Det Europæiske Atomenergifællesskab 22, 31
Det Europæiske Fællesskab 20, 22, 31, 34, 74-76, 87
Det Europæiske Konvent 3, 27, 28, 31

Det Europæiske Kul- og Stålfællesskab 11, 13, 21, 22-25, 31, 90
 Det Europæiske Økonomiske Fællesskab 22, 68, 120
 Det Europæiske Råd 28-30, 40, 42-45, 52-56, 73, 75, 88, 95, 97, 100, 110-111, 122, 131-132
 Det Økonomiske og Sociale Udvalg 11, 17, 29
 De Europæiske Fællesskaber 15, 22, 74, 76, 82, 91
 De Kanariske Øer 35, 89
 Direkte virkning 32, 99, 100
 Direktiv 61, 82, 91, 98-99, 127
 Domstolen 11, 13-15, 19, 26, 64-67, 124, 127

E

ECB 16
 ECU 113
 EDD 47-48
 Edinburgh-afgørelsen 70-72, 73-76, 79-80
 EF-Domstolen 13, 64-67, 99, 123-124, 127
 EFTA 68-69, 132, 133
 EF-Tidende 91
 EF-Traktaten 22, 31-32, 37, 64, 70, 72, 75-76, 82, 90, 93, 98, 112, 120-121
 Ekspertkomiteer 81
 ELDR 47-48
 EMI 111-112
 EMS 71, 74
 Enhedsmarked 121
 EPS 130
 Erklæring 24, 27-28, 30, 54, 75-76, 96
 ERM II 17, 71, 111, 113
 Erstatningssag 66
 ESFP 130
 Estland 42, 44-45, 50, 60, 137
 Euratom 22-23, 31, 34, 98
 Euromønter 108-109
 Europa 10-13, 15, 19, 21, 23-24, 26, 29, 40, 46-51, 53, 56, 62, 65, 68, 73, 76, 83, 89-95, 97, 99, 102-106, 110, 116, 125, 127, 134
 Europadag 90
 Europæiske Atomenergifællesskab 22, 31
 Europæiske Centralbank 11, 16-17, 108, 110, 112-114

Europæiske Fællesskab 15, 20, 22, 31, 34, 74-76, 82, 87, 91
 Europæiske Konvent 3, 27-28, 31, 97
 Europæiske Kul- og Stålfællesskab 11, 13, 21-25, 31, 90
 Europæiske Menneskerettighedsdomstol 65, 67, 89
 Europæiske menneskerettighedskonvention 67, 89
 Europæiske Ombudsmand 11, 19, 29
 Europæiske Fælles Akt 31, 39, 46, 77, 123, 130
 Europarådet 24, 67, 77, 88-89
 Europaudvalget 82-84
 Eurosedler 109-111
 EU-traktaten 22-23, 31-32, 64, 71, 82, 90, 98-99, 130
 EU-Udvalget 81-82
 EØF 22, 31, 98, 120, 123
 EØF-traktaten 31, 123,
 EØS-aftalen 124, 132
 EØS-lande 133

F

Finansiell solidaritet 121
 Finland 35, 37, 39, 50, 53, 56, 60, 62, 92, 108, 112, 115-116
 Flag 88
 Fleksibilitet 26
 FN 23, 55, 77
 Folkeafstemninger 37, 38, 40, 45, 77-78, 80
 Folkeforbundet 23
 Folketingets Europaudvalg 3, 12, 81-83, 85
 Forhandlingsmandat 82
 Forhandlingsoplæg 83, 85
 Forligsproceduren 103
 Formandskab 3, 28, 45, 52-53, 55-57, 92
 Formandskabsprogram 56
 Formandskabsrækkefølge 66
 Forordning 82, 90, 97-98
 Forpligtelsesbevillinger 93
 Forsamlingen 11, 46, 89
 Forskriftskomiteerne 107
 Forstærket samarbejde 26
 Forsvarsforbehold 71
 Forsvarspolitik 20, 28, 71, 74, 130
 Forvaltningskomiteerne 107

Frankrig 12, 19, 21, 24-25, 35, 37, 39, 50, 53, 56, 60-62, 68, 89, 92, 108-109, 112, 115, 119, 125

Fri bevægelighed 20, 22, 71, 72, 123-124

Fusionstraktaten 23

FUSP 57, 130-131

Fællesskabet 21, 97

Fællesskabspræference 121

Fælles aktioner 100

Fælles beslutningsprocedure 99, 102-105

Fælles holdning 99, 100, 104-105

Fælles sikkerhedspolitik 71

Fælles strategier 100

Fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik 20, 22, 26, 32, 57, 64, 71, 86, 130-131

Færøerne 35, 117

G

Garantisektionen 121

Generaladvokat 66

Gennemførelsesforanstaltninger 106-107

Grundlæggende rettigheder 27

Grundlæggende traktater 31

Grundloven 69, 77

Grundnotater 84

GUE 47-48

Gran Canaria 35, 89

Grækenland 35, 48, 50, 56, 60, 62, 92, 108, 110, 112-113, 115-116

Grønbog 63

Grønland 35, 37, 38, 92, 117

H

Henstilling 45

Humanitære opgaver 131

Hvidbog 63

Høje Myndighed 13

Højtstående Repræsentant 57

Høringsproceduren 102-103

I

Ikke-obligatoriske udgifter 94

Indbyggere i EU 136

Indre Marked 62

Indvandring 20, 71-72, 101, 115

Initiativretten 13

Irland 34-35, 37, 39, 50, 56, 60, 62, 69, 89, 92, 108, 112, 115, 117

Italien 12, 21, 25, 35, 50, 53, 56, 60-62, 68, 89, 92, 108-110, 112, 115, 120

K

Kabinet 63

Kandidatlande 40, 44-45

Klager 19, 67

Komitologi 107

Kommissærer 12, 61, 63, 102

Kommissionen 11-13, 19, 23-24, 29, 40, 43, 45, 52-53, 57-59, 61-63, 65, 81, 84, 91, 93, 96-98, 101-107, 114, 123, 125-128, 134

Konkurrenceregler 22, 121, 124, 125

Konventioner 77, 100

Konvergenskriterier 111-112

Konvergensprogrammer 114

Krisestyringsopgaver 131-132

Kul- og Stålfællesskab 11, 13, 21-25, 31, 90

Kvalificeret flertal 12, 26, 58-59, 93-94, 100, 103-106, 123, 131

Københavnskriterierne 42-44

L

Læken 28, 52-53

Landbrugspolitik 69, 102, 120-122

Lande i EU 45, 58, 88

Letland 42, 44-45, 50, 60, 137

Levetid 137

Lex 91, 101

Litauen 42, 44-45, 50, 60, 137

Lomé 61, 133-135

Luxembourg 11, 14-16, 21, 25, 35, 44, 48, 50-51, 56, 60, 62, 68, 89, 92, 108, 112, 115, 119

M

Maastricht 19, 22, 30, 31, 34, 39, 46, 69-71, 73, 76, 79, 80, 87, 96, 101-103, 111, 130
Malta 42, 44-45, 50, 60, 137
Markedsordninger 121
Marokko 43
Marshallhjælpen 23
Medlemmer af EU 40, 45, 59, 108, 133
Medlemmer af Rådet 76
Medlemslande 3, 11, 12, 26-27, 34-35, 38, 40, 45-47, 49-50, 56, 58, 61, 65, 68, 88, 112, 120, 122-124
Mellemstatsligt samarbejde 23, 32, 130
Miljøgarantien 126-128
Ministerrådet 12, 52, 57-58, 83, 102-106, 134

N

Nationale kompromis 70, 79
Nationale parlamenters rolle 27, 92
NATO 44, 130, 132
Nederlandene 21, 35, 37, 50, 56, 60, 62, 108, 112, 115, 119
Nice 3, 12, 14-15, 17, 26-28, 30-31, 34, 39, 54, 61, 70, 71, 91, 103, 131-132
Nordek 69
Nordiske Pasunion 116
Norge 37, 69, 89, 115-117, 124, 132-133
Notifikation 98
Nærhedsprincippet 21, 73, 96-97

O

Obligatoriske udgifter 94, 121
OECD 23
OEEC 23
OLT 37-38
Optagelseskrav, se Københavnerkriterierne
Overstatsligt 32, 64, 71-72
Oversøiske lande og territorier, se OLT

P

Parlamentet 11-13, 15, 19, 29, 40, 46-51, 62, 65, 76, 92-95, 97, 102-106, 134
Pas 115-116
Paskontrol 115-116
Personkontrol 117
Petersberg 131-132
Pillepas 117-118
Polen 42, 44-45, 50, 60, 137
Portugal 35, 50, 53, 56, 60, 69, 92, 108, 112, 115
Præjudiciel afgørelse 64, 124
Proceduren for fælles beslutningstagning 106
PSE 47-48

R

Rammeafgørelser 100
Ratifikation 34, 40, 73, 75, 76
Regeringens udenrigspolitiske udvalg 81, 82
Regeringskonference 3, 25, 27, 28, 54, 111
Regionsudvalget 11, 18, 29
Regler 10, 13, 14, 30, 32, 37-38, 58, 64-65, 72, 74-78, 90, 97-99, 101-103, 106-107, 110, 117-118, 120, 123-124, 126-130
Retlige og indre anliggender 22, 32, 62, 69, 71-74, 76, 101
Retsinformation 101
Retten i Første Instans 11, 14-15, 19, 26, 64-65
Revisionsretten 11, 15-16
Rom-traktaten 22, 31, 68, 102
Rumænien 42, 44-45, 50, 137
Rådet 11-13, 15, 19, 26, 28, 32, 37-38, 40, 46, 49, 52, 54-61, 65, 71-72, 74, 76, 81-82, 84, 88, 93-95, 97, 99-100, 102-107, 114, 120, 123, 127, 130, 132, 134
Rådet for Den Europæiske Union 11, 12, 52, 76, 134
Rådgivende komiteer 107
Rådsformationer 55

S

Samarbejdsproceduren 46, 102
Schengen 37, 72, 115-119
SIS 115, 118

Slovakiet 42, 44-45, 50, 60, 137

Slovenien 42, 44-45, 50, 60, 137

Sommerhus 87

Sommertid 91, 99

Spanien 12, 35, 50, 56, 60-62, 89, 92, 108, 112, 115-116

Specialudvalg 81

Sprog 90

Statsstøtte 101, 128-129

Stemmevægte 12, 58

Storbritannien 12, 35, 37, 39, 50, 56, 60-62, 68-69, 89, 92, 108, 115, 117

Støtte 23, 28, 38, 86, 106, 113, 124-125, 128-129, 131, 134

Strasbourg 10, 19, 51, 65, 67, 89, 118

Subsidiaritetsprincippet 20, 27, 96

Sverige 35, 37, 39, 50, 53, 56, 60, 62, 68, 89, 92, 108, 115-116, 119

Søjler 32

T

Tax 89

TEF 20, 21, 35, 43, 54, 90, 97-98, 103, 107, 112, 123-124, 128-129

TEU 20, 40, 52, 54, 100-101

Tidszoner 91, 92

Tiltrædelsestraktat 68

Tjekkiet 42, 44, 137

Traktat 20, 23, 30, 31-32, 34-35, 69, 73, 75, 97, 98, 120

Traktatændringer 53

Traktatbrudssag 65

Traktaten 3, 12, 14-15, 17, 19-23, 25-28, 30-32, 34, 37, 39-40, 46, 54, 57, 61, 64, 68-76, 79-80, 82, 87, 91, 93-94, 96-103, 111-112, 120-121, 123, 126-128, 130-133

Traktaten om Den Europæiske Union 73

Traktatgrundlaget 20, 28, 32, 38, 54, 58, 71, 96, 106, 130

Tredobbelt 59

Trojka 57

Trojkaen 57

Tyrkiet 42, 44-45, 137

Tyskland 12, 17, 21, 23-24, 50, 56, 60-62, 92, 108, 112, 115-116, 119, 128

U

Udmeldelse 38

Udvidelsen 3, 44, 49

Udvidelsesforhandlingerne 56

Udviklingssektionen 121

UEN 47, 48

Ungarn 42, 44-45, 50, 60, 137

Unionsborgerskab 20, 69-70, 73-76

V

Valgdeltagelse 37, 39, 48, 80

Vesteuropæiske Union 71, 74, 131

Vesttyskland 21, 24-25, 35, 68

Vetoret 12

Visum 71, 72, 101, 103, 117

W

WEU 71, 74, 131

Ø

ØMU 110

Østrig 35, 37, 39, 50, 56, 60, 62, 69, 92, 108, 112, 115

ØSU 11, 17-18

Folketingets EU-Oplysning
Christiansborg
1240 København K
Tlf.: (+45) 33 37 33 37
Fax: (+45) 33 37 33 30
E-mail: euopl@folketinget.dk
Web: www.eu-oplysningen.dk
www.euo.dk